

BARNDOMSVÄNNER

ETT NUTIDSÖDE

AF

KARL A. TAVASTSTJERNA

FÖRRA DELEN

BORGÅ

WERNER SÖDERSTRÖM

BARNDOMSVÄNNER

ETT NUTIDSÖDE

KARL A. TAVASTJERNA

ÖFRÅDELSEN

Helsingfors,
Finska Litteratur-Sällskapets tryckeri,
1886.

1.

Den gula gardinen var nedfäld för matsalsfönstret i karaktersbyggningen, ty derinnanför slamrade syster Emmi vid symaskinen och eftermiddagssolen låg alltid och baddade in. På bordet väntade matrester, smultron och mjölk, som surnade i en porslinskanna. Inne i hällugnen i köket torkade morotslådan, som skulle hållas varm. Bordduken var uppskjuten från en del af matbordet och deröfver låg syster Emmi när hon lemnat symaskinen och klipte till mönster efter en modejournal. Mamma satt i soffan med en uppbyggelsebok.

Det var nu deras siesta i den fula gula dagern, der det var tryckande hett och flugorna flögo upp i klungor från faten, hvarje gång syster Emmi drog på bordduken eller sköt sin sax skramlande åt sidan.

Syster Emmi sydde sommarn igenom . . mest på sina toiletter, ändrade dem, klipte till nya och ändrade dem igen. Endast någongång när det kom främmande, hände det att man begaf sig ut i trädgården i aftonsvalkan . . . eljes var trädgården blott till för att ren-

sas och ha förargelse af när svinen sluppo dit in. Naturen läste man om i böcker och beundrade i stålgravyrer. Blommor brydde man sig om så vidt det gälde trädgården, — den stora vilda växtligheten hade sitt intresse endast för att den fans afbildad i grant färgtryck på glatt papper i den illustrerade floran för hemmet och familjen, som låg framme på salsbordet.

— Så Ben dröjer!

Ja, det medgaf syster Emmi. De talade eljes ogerna om honom, han hade blifvit ett frö till stort bekymmer på senaste tiden. Kort och tvär var han sedan, så man knapt fick ett hyggligt svar ur honom på den allra vänligaste fråga.

— Hvar manne han hålla hus igen?

Det hade syster Emmi naturligtvis ingen aning om. Hon förmodade si och så.

— Om ändå pappa vore hemma, så skulle väl Ben hållas bättre i styr.

— Kanske.

— Han har ju blifvit nästan folkskygg . . . håller uteslutande till med tjänstefolket och lär sig säkert ingenting godt bland dem.

— Naturligtvis inte.

— Och ingenting kan man göra åt honom, — hvem förstår sig väl på en sådan vild pojkbaddare, som inte skattar hem och föräldrar det minsta — — —!

— Nå, det kunde man inte ändå veta, — nog trodde syster Emmi att Ben höll af dem alla ganska mycket.

— Om han ändå hade intresse för det som andra hyggliga gossar vid hans år! Hur snält satt inte

lilla Syberg vid sina böcker . . . isynnerhet historiska böcker. Men ger man en riktigt god bok åt Ben, då får man den suraste min i verlden och inom fem minuter är han sin väg — Gud vet hvar!

— Åh ja, — men vintertid läser han nog så mycket —

— Men hvilka böcker! Sina skolböcker just jemt så mycket han det måste, men annars endast sådana han sjelf gräfver upp ur packlårarna på vinden eller söker fram från öfversta hyllan i bokskåpet . . . bara romaner. Och väl är det om det inte fins dåliga böcker bland dem . . . fast hon sjelf, mamma, för sin del ingalunda trodde att det fans dåliga böcker i huset.

Syster Emmi märkte att mamma var vid dåligt lynne, — hon hade ju också så mycket att tänka på, hela jordbruket bland annat, medan pappa var borta. Ben hade verkligen bort ha urskiljning nog att inte nu göra henne sorg när hon var så lättretlig och sjuk dertill.

Borta på sveden hade Ben ingen tid öfrig att göra den ena eller den andra sorg. Elden kunde slippa öfver till skogen hvilken minut som helst, sedan vinden middagstiden slagit om och vuxit i styrka. Midt i röken med en lång tallruska i händerna, sotig och klibbig af kåda, piskade han den heta askmörjan så de små lågorna, som ännu kyttade här och der bland tufvorna, qväfdes allt efter hand, just som de hotade kasta sig öfver gränsdiket åt skogen till. Men hett var det — uh! Ty tio famnar längre bort, rakt upp i vinden brann sveden med full fart och kastade hela sitt regn af gnistor och väldiga, stickande rök-

moln rakt öfver Ben och de tre karlarna. De kunde icke lemna sin post utan att släppa elden öfver. Middagsklockan hördes på afstånd från gården utan att de fingo någon tid till att dra sig åt ladan till nere på strandängen, der näfverkontarna med vägkost och mjölkflaskorna af trä hängde i skuggan.

Genomsvettiga, inpyrda af rök och med ögonen fulla af tårar, togo de sitt nappatag med elden för att den ej skulle växa dem öfver hufvudet. Ben var icke den sämsta. Sulorna på hans skodon voro brända och han sjelf undgick med nöd engång att bli helt och hållet kringhvärfd af lågorna, ohejdad och vild som han var i sin fart att släcka.

Ändtligen var den våldsammaste uppflamningen öfver. Knastrandet och sprakandet hade lagt sig en smula och elden slog icke längre så högt att solen lyste midt igenom lågorna matt och röd och nästan hemsk att se. Grenarna och qvistarna voro förstörda och elden höll nu till godo med sjelfva de smärta björkstammarna och kådiga ungtallarna. Den värsta faran var förbi. Karlarna vände ryggen åt röken, tor-kade sig med sina sotiga fingrar i ögonen och sågo derefter ut så Ben gapskrattade. Alla drogo ett lätt-nadens andetag när de hunnit undan hettan och röken och den friska vinden igen blåste dem svalkande och lifgifvande i ansigtet.

— Huh! — det var då ett stycke hårdt arbete! Men så var också elden kufvad och man kunde i ro äta sin middag och kanske taga en liten lur på den, om bara någon åtog sig att hålla vakt under tiden.

Ben såg ned på sina sotiga händer, klibbiga af kåda och blodiga af en lång rispa, som han skrapat sig i brådskan. Han kände en stickande känsla öfver hela kroppen som efter myror och karlarna klådde sig också öfverallt. Då föreslog Ben simning; — det var hans passion. Aldrig hade han heller sett fogden och långa Adam villigare än nu, — i ett huj voro de nere vid stranden.

Ben klädde af sig andtruten efter springandet och otålig af längtan att sträcka ut sig i det klara, kyliga vattnet. Det var då ett nöje att simma i sällskap! Då kunde han utan fruktan att drunkna ensam, sträcka ut ända till halfva fjärden eller öfver det breda sundet till den andra stranden, som stod der så lockande med sin ungskog och sin fina mjuka sand vid vattenbrynet, enkom gjord till att gassa sig på i solbaddet, helnaken som man var.

Han lyckades öfvertala långa Adam att följa med sig ditöfver. Ben var den skickligaste simmaren i hela skocken, det visste han nog af, och ville därför hafva den största och starkaste karlen att triumfera öfver när han lemnade honom långt bakom sig i snabbsimning eller var nära att dränka honom, när de i kapp dykade efter gytja ur botten på två famnars djup. Der nere i det klara vattnet träffades de då och togo ett nappatag, hvarefter de kommo upp till ytan igen halfqväfda, men storskrattande, med öronen fulla af vatten och händerna svarta af dy. Men Ben hade sparat en klump svart bottendy i näfven och klatschade till den midt i ansigtet på sin långa kamrat. Half-

blind och ond tog han då några jättetag i vattnet för att få fatt i syndaren, men Ben slingrade sig undan vig som en ål eller dök ånyo ned för att komma upp ett långt stycke ifrån, åt ett annat håll än drängen beräknat, och der låg han storskrattande på rygg och sprutade vatten som en hval.

Långa Adam kom misslynt i land och sköljde gytjan ur ansigtet under de andra drängarnas skratt, men Ben sökte sig upp på annat håll, drog i hast sina sotiga kläder på sig och höll sig länge på ett vördnadsfullt afstånd från den närmare tre och en half aln långa jätten, med armarna som ett par släggor och skallen trång som en äkta Herkules.

Uppe vid ladan delade han sedan med fogden dennes middag och drack surmjölk ur träflaskan, så den efteråt stod upp likt ett par stora, blonda mustascher åt öronen på honom. Derefter kom middagshvilan sund och behaglig i skuggan af ladan, men Ben somnade icke. Han låg klarvaken på rygg och såg huru solskyarna seglade fram högt öfver ladtaket.

I sitt sunda, härliga välbefinnande med den behagliga känslan af det kylande vattnet qvar öfver huden, glömde han alldeles en instängd matsal med nedfälda, gula gardiner och matrester på bordet, hvilka väntade på honom. Icke ens smultronen kom han ihåg att sakna. Käringfolk voro de derhemma, — idel käringar, som sydde och sydde dagarna i ända, utan att veta af att det fans sveder som brunno, grön skog och doftande ängar, solig luft och kylande friskt vatten,

flera, flera famnar djupt, med hemlighetsfull, dunkel dager . . .

Längre fram på sommaren, när jagttiden på sjöfogel var inne hade Ben ingen ro. Från tidigt på morgonen till sent på qvällen ströfvade han omkring med sin dubbelbössa, som han fått till julklapp af pappa förliden jul. Den var också ett underverk af fint smide och passade honom särdeles väl till hans kroppslängd. Han kunde om qvällen med rörande ömhet taga geväret med sig i sängen och somnade in med den ena armen om den blankpolerade kolfven, medan den andra stannat midt i en smekning öfver de två damascerade piporna der firmans namn stod i guld-bokstäfver.

Så hände sig en morgon när han stigit upp med solen för att öfverraska gräsänderna i deras morgondåsighet borta i en liten skogssjö, att vallflickan Johanna samtidigt körde korna i vall utåt den steniga leden mellan åkergårdsgårdarna. Hon gick småtrallande och log mot Ben när han stötte på henne strax bakom rian. Boskapsdriften framför henne fylde upp hela den smala leden, så Ben icke kunde slippa förbi utan att ställa till stor oreda, och dessutom råmade den arga tjuren med bräde för pannan så ilsket midt i skocken, att han verkligen intet annat val hade, än att följa efter dem helt beskedligt tills portarna i ändan af leden öppnade sig åt skogen, som låg der vid och morgonfrisk med dagg på tufvor och blåbärsris.

Ben var redan stora pojken, fyllda fjorton år och

i all sin barnslighet var han hurtig och liflig och hans spänstiga figur var alls icke gänglig. Han hade redan någonting manbart och medvetet så vallflickan såg i smyg helt gerna på honom.

När hans förlägenhet efter hennes skratt lagt sig, såg han dubbelt stolt ut. Nästa gång hon höjde ögonen såg han henne djerft i synen och höll på att stupa öfver en tallruska, som låg honom i fötterna. Då skrattade hon högt och utmanande och såg på honom tills han skrattade med. Hon var tre år äldre än Ben, välväxt och blekhylt, — sjelfva sommarsolen hade icke stort bitit på hennes kinder och hon hade någonting medärft herrskapslikt öfver hela sitt väsen.

I ändan af leden fans det två portar, den ena åt venster stod öppen och boskapen tog sin väg genom den, men Ben klef öfver porten till höger, fastän hans väg fört ännu ett långt stycke gemensamt med vallen. Men också här till höger fans det en liten insjö att undersöka och när han väl var öfver porten, nickade han åt Johanna, som smågnolande följde efter korna.

Bakom några buskar stannade han, böjde grenarna åt sidan och såg öfver gårdet huru hon gick der i morgonsolen och jagade bort flugorna med sitt spö. Den rödkantade kjolen steg och föll i takt öfver de runda höfterna och hon hade ett lifstykke, som var för trångt och satt tätt åt öfver bröstet. Bäst det var, vände hon också på hufvudet och fick syn på Ben bakom gårdsgården. Då svängde hon sig om så kjolen slog henne om benen och snärtade med spöet

åt kon, som gick närmast, så den satte af i ovigt galopp in i skogen och hon efter. De röda fållarna blänkte mellan enbuskarna och försvunno, men Ben stod tankfull en stund, tills han med en beslutsam knyck kastade bössan öfver axeln, klef försigtigt öfver gårdsgården och tog en genväg förbi henne, inne i skogen åt insjön till.

Under vackra sommarmorgnar efter svala nätter ser det lilla, djupa träsket under det branta berget i öster ut som en rykande kittel. En nyvaken vindfläkt slår i ett nu ner och gör oordning i dimman, som hela natten stått tät ur det svarta vattnet och kärrmarken deromkring. Uppifrån berget tar det sig bäst ut.

Hvit som finkardad ull ligger dimman öfver dalen derunder, slingrar sig mellan buskarna och tar trädstammarna i sin mjuka omfamning, medan topparna nyfiket sticka upp öfver det hela. Så får vinddraget fatt i den ena kanten af slöjan, rycker och rifver i den och packar hela massan upp mot bergväggen. Der kommer igen en annan vindpust uppifrån och slår ned som en hök på de trasiga flikarna, skingrar dem åt alla håll och dyker rakt ned i dimhafvet, så man en stund ser det mörka vattnet glimta derunder.

Längre bort i dalen, der trädskronorna sticka upp öfver dimman, har solen sjelf åtagit sig besväret att skaffa den undan. Hon har höjt sig långsamt och majestätiskt öfver bergsbranten i öster, sett på dimman och sett igen, tills den slutligen blef helt genomskinlig och drog bort flockvis mellan trädstammarna, —

Gud vet riktigt hvart, men försvunnen är den. I stället glittra gräs och blad af kylig fuktighet och ånga af idel välbehag. Men öfver insjön, i skuggan af berget, ryker och bolmar det som hade sjelfva elden ur jordens innandömen slagit upp mot sjöns botten och försatt den i kokning. Än är det en svart öppning midt öfver sjön, medan dimmorna draga bort till kanterna, än höja de sig uppåt och törna ihop just der det var glesast nyss . . . till dess det slutligen kommer ett varmt vinddrag längs dalen, skjuter upp dimman mot bergväggen, högre och högre, der den rifves i stycken af trän, buskar och utsprång och slutligen återstår bara en enstaka flik här och der, som fastnat i någon alltför tät gran eller enrisbuske och som i flygande fläng rusar längre in mellan träden och förintas.

Nere i vassen vaknar gräsanden och snattrar med sina flygfärdiga ungar. Strax invid stränderna ryker vattnet ännu, men under bergväggen är det svart som bläck och spegellugnt. På gungflyn, som med tiden växt ut öfver insjödjupet, gulnar hjortronet redan, medan åkerbären börja blänka röda i kapp med rötterna på den vattendränkta mossan. Och vått är det öfverallt.

Helt nära, der den oförsigtiga andkullen snattrat i vassen står Ben, nedsjunken till knäna i gungflyn. Bössan i helpänn, färdig att när som helst föras till ögat om änderna skulle flyga upp. Men andmamma har anat oråd och håller familjeråd inne i den allra ogenomträngligaste delen af vassen. Då och då snattrar en af de öfvermodiga unga andherrarna och hvarje

gång spritter Ben till der han står i gungflyn, tar ett par försigtiga steg närmare och sjunker ånyo ner i den mjuka mossen så vattnet porlar om stöflarna. Solen badar redan hett i morgonlugnet, Ben svettas i sin tillknäpta rock och blir allt otåligare. Ty familjerådet inne i vassen har slutat och de unga andherrarna ha tystnat; — mamma har fått dem öfvertalade att i lugn vänta tills de porlande stegen aflägsnat sig eller kommit dem alldeles in på lifvet och då skulle de inte flyga upp, nej för all del inte flyga upp, — utan tvärtom trycka sig ner i vattnet så lågt som möjligt och kila af längre in i vassen utan att ett ögonblick försöka lemna den . . . det skulle de också vara så goda och noga akta sig för, om de skulle bli än så uppskrämda! Och andmamma slutade med en tacksam blick längs sin breda näbb upp mot himmeln mellan de tjocka vasstråna, för att det inte på samma gång som de porlande stegen, hördes något flåsand och springande i vattnet, ty då hade de ohjelpigen måst ge sig ut på sjön eller flyga upp, — eljes skulle den obarmhertiga hundrackan knipit hufvudet af dem allihop. Så höllo de sig alldeles stilla, tryckta tätt till hvarandra i spänd väntan och aktade noga att icke komma vasstråna att röras. Svårt var det för de unga att hålla sig från snatter, isynnerhet när de som voro bakom kittlade med näbben dem framför under fjäderna, så de höllo på att kikna af idel uppsluppenhet midt i faran. Men andmamma rätade ut sig, såg strängt på dem, och lät det två gånger klucka ogillande i halsen.

I detsamma kommo stegen närmare . . ett . . tu . . . tunga och mödosamma. Vattnet bragtes i dallring, så nära voro de, och ungarna höllo simhuden färdig utspänd mellan tårna för att rätt ge fart när mamma gaf signal till aftroppning.

— Hä . . hässch! ljud det och en stor träklabb kom sättande helt nära förbi dem in i vassen, bräckte sig väg så stråna blefvo hängande afbrutna i luften och föll i vattnet med en smäll, som skrämde andungarna allra mest. Nu hade de bara att tacka mammas stränga disciplin för att de höllos qvar. Det gick som en stöt genom dem alla, men de tryckte sig endast lägre ned och de som voro bakom, kilade sig in bland dem framför så tätt, att ett välriktadt hagelskott på lagom afstånd hade tagit lifvet af hela kullen. Det var icke första gången de voro i samma spänning. Redan förut hade de lärt sig hur klokt det var att hålla sig qvar här, trots allt oväsen, ty när de engång för en vecka sedan läto skrämma sig, kostade det två af dem lifvet och den yngsta andjungfrun hade obehagliga stockningar i halsen, förorsakade af ett hagel, som satt qvar der ännu i denna stund. Nästa klabb föll redan ett stycke längre bort och det gick en lättnadens suck ur alla deras strupar och den gjorde helt ondt för andjungfrun, som hade haglet qvar i halsen.

Stegen förlorade sig mer och mer i ett aflägsset sugande ljud, men andmamma gratulerade de sina, slamrade med näbben och gned den mot alla sina ungar, som gnedo henne igen och hvarandra inbördes. Det var en triumf och andmamma reste sig upp på än-

dan i vattnet, sträckte makligt på vingarna och slog ett par korta, nöjda slag innan hon föll ned i jemvigt igen.

Ben hade tagit bössan i handen sedan han fält ned hanen, och traskade genom sumpmarken så vattnet stänkte i klara droppar från stöfvelklackarna hvarje gång han drog upp den ur mossen. Han var icke en gång rätt misslynt öfver sin otur med andkullen. Andra tankar lekte honom i hågen, — bekymmersamma tankar. Boskapens skällor pinglade allt närmare i skogsbrynet och skällkon kom sjelf fram som den första på den lilla naturliga ängstappan vid träsket. Efter henne följde den arga tjuren med brädet för pannan, surmulen och missnöjd ut i det klara solljuset.

Inne i björkskogen låg fukten efter dimman ännu långt fram på morgonen qvar i de sparsamma grässtrån, som orkat skjuta upp mellan de halfmultna bladen från i fjor. Stammarna blänkte snygga och hvita, men löfhvalfvet släpte knappast en solstråle igenom till fattigdomen derunder. Korna gingo därför i ovanligt rask takt fram mot ljusningen mellan stammarna, der gräset tog vid igen, och sågo så viktiga ut som någonsin en tjänsteman på väg till embetsverket.

Efter dem kom vallflickan storsjungande så det ekade i salen under löfhvalfven.

Ben hade stannat och hörde på huru sången kom närmare. Det var en finsk visa, som han brukade sjunga sjelf. Hade han följt sin första ingifvelse, när han hörde henne komma, skulle han hals öfver hufvud sprungit bort åt motsatt håll. Men så skämde han

vid tanken att springa undan för en qvinna... en käring! Lika litet ville han tillstå för sig sjelf att han var oändligt förlägen för ett nytt möte med Johanna, — hvad var han då förlägen för egentligen? Så kom lusten öfver honom igen att gömma sig eller gå bort helt lugnt midt i hennes åsyn, när hon kom fram ur skogen, men han hade samtidigt en brännande känsla som höll honom kvar. Aldrig hade han vetat af någonting dylikt förut, gräset doftade bedöfvande omkring honom och det var som han med ens blifvit en helt annan menniska, den han icke sjelf längre kände igen.

Der stod han skamfull som en ertappad tjuf, när flickan kom ut ur skogen. Hon bara sjöng och drilade, utan att ge Ben vidare än en flygtig blick.

Men det var för mycket... en sådan missaktning för honom, unga herren på herrgården! Bloden for honom åt hufvudet och han hade kunnat slå till flickan, så ond var han på henne utan att klart veta hvarför. Han slängde på bössan och skulle ge sig af med långa steg in i skogen förbi vallflickan utan att se på henne, när hon i detsamma täcktes vända sig om och helt nådigt fråga honom om han skjutit någonting i träsket.

Nej, det hade han inte, — hade hon hört något skott då?

Ja, hon hade tyckt sig höra som ett skott på afstånd, men nu kom hon ihåg att det var åt helt annat håll.

Jaså. Paus.

Ben gick icke sin väg. Han stod oviss och tve-
kande och Johanna log mot honom så tänderna blänkte.
Han vändades så han nästan hade svetten i pannan,
tummade om bössremmen och fick slutligen fram-
krystadt:

— Hvad var det för en visa ...?

— Hvilken?

— Den der nyss ..

— Jaså, den som jag sjöng? En visa bara — en
som sjungs öfverallt — —

— Men den var vacker.

— Åh ja, — när man sjunger den om aftnarna
och det fins eko, som svarar .... då låter all sång bra.
Men inte låter det ändå så bra som när unga herrn
sjelf sjunger inne i salen och fröken spelar dertill på
pianot ... Unga herrns röst är också så stark och
vacker ...

— Strunt är den ...

— Nej, — nog har jag hört när unga herrn har
sjungit .. och vi ha ofta lemnat dörren på glänt till
köket för att höra mera. Och dessutom hördes det
långt ut på gården ...

— Det är inte sant ... jag har ju inte kunnat sjunga
en ton på långa tider ... mera än ett år.

— Ja, ja, — unga herrn byter om röst nu och blir
man .. det hör man ju redan på talet, — så djup har
den blifvit.

— Tycker du det, sade Ben i sin djupaste bas.
Och det föll sig så lätt och naturligt att kalla henne
du, fast han eljes aldrig brukade det med henne. I och

med detsamma var det som om någonting brutit isen emellan dem. Ben fick ett helt hjertligt tonfall i rösten och Johanna var smickrad af Bens aktningfulla förtrolighet.

Ty han hade verkligen alldeles glömt att Johanna bara var en simpel vallflicka. Hon hade ju någonting så öfverlägset och säkert i sitt sätt mot honom som hade hon varit hans fulla jemlike, så herre han var. Men på samma gång låg det någonting inställsamt och smekande i hennes röst, som berörde Ben ofantligt.

Hon märkte det mer än väl och satte sig i stentröset der hallonbuskarna stodo taggiga och bären började rodna i rötånadens glödande solhetta. Ben satte sig också. Men då stannade samtalet af och han vågade ej följa sin lust att komma henne närmare. Ändtligen förvirrade hon honom helt och hållet, genom att luta sig bakut midt framför honom och taga igen refrängen till den finska visan, som Ben tyckte att var vacker.

Han satt med bössan mellan knäna och såg och stirrade, medan hon halflåg och sjöng och rörde foten i takt under fällarna. Så slutade hon upp med ens och slog ihop händerna med ett gapskratt...

I ett nu hade Ben blifvit alldeles blek, vräkt undan bössan, sin käraste skatt helt omildt och kastat sig fram emot henne. Tagit henne häftigt om halsen och kysst henne flera gånger, utan att hon gjorde något egentligt motstånd... hon bara skrattade... gapskrattade, så han alldeles utom sig tog fatt på sin bössa igen och satte af som en hvirfvelvind öfver

stenröset in i täta granskogen der bakom. Men långt in mellan de tjocka stammarna och täta grenarna följdes han af hennes skratt... friskt och klingande.

Och det ljud honom i öronen hela dagen och natten efteråt.. flera dagar framåt, retande och lockande och fränstötande på samma gång, ty det sårade honom på ett egendomligt nedsättande vis. Men när Johanna blef ensam, steg hon upp, strök håret, som bragts i oordning, ur pannan och såg sig omkring. När hon märkte att Ben försvunnit, brast hon ännu engång ut i sitt hejdlösa klingande skratt, innerligt förnöjd åt hela äfventyret.

När den fuktiga aftonblåsten kom tagande med stora, svarta regnskyar från nordvest, mörknade det nästan märkbart inom några minuter, och den nyss så lifliga rågåkern der skördefolket gått fram i dag låg snart öde i skymningen med nedtrampade dikesrenar och illa tilltygad halmstubb, men på regelbundna afstånd stodo rågskylarna, mogna och gula, och den kusliga blåsten strök in under dem genom öppningarna mellan kärfvarna och prasslade med de fulla axen. Det var hösten som kom för att undersöka om frukten var mogen, nu, när dess välde tog vid. Den slog ner med rusk och mörker ur de dystra skymasorna deruppe och tog sitt första tag i aspallén längs uppkörsvägen så bladen skakade af en isande frossbrytning, — den första förkänningen af att sommaren spelat ut sin roll. Väderqvarnens vingar ryckte i sin jernkedja uppe på backen, så skramlet hördes långt ut

på åkern och några dörrar, lemnade på gafvel, slogo bullrande igen borta på logen. Blåsten gnisslade med väderflöjeln på magasinet och ryckte så häftigt i arbetsklockan med sitt lilla tak öfver sig, att den klingade till ett tag för sig sjelf och folket uppe på höskullen såg spörjande ut i det tilltagande mörkret. Så strök den i väg vidare söderut, bort öfver ladugårdstaket, men kunde icke låta bli att titta in genom de på glänt stående dubbeldörrarna till höskullen och då flämtade talgdankarna på bord och takstolsutsprång och lyktorna begynte svänga och vredo sig några hvarf omkring helt oroligt, der de hängde i sina repstumpar.

Men under dem åt man qvällsvard i lugn och ro efter välförrättadt skördearbete, och när man ätit och druckit, tog man i plankorna och trälårarna, som tjenat till bord och föste dem undan i ett nu. Strax derefter gnälde två fioler och en klarinett till, borta bakom hackelsemaskinen och långa Adam med Johanna öppnade balen.

Det var icke utan att Ben gick omkring och var svartsjuk hela den qvällen. Han såg henne, vallflickan, från en helt ny sida. Hon var icke densamma som den gången borta i stenröset vid den lilla insjön. Ögonen glänste på henne och det fylliga bröstet svälde der hon flög och slängdes i armarna på än den ena drängen, än den andra. Icke en blick hade hon åt Ben och han kände sig helt förödmjukad och liten, ty han insåg hur svårt han hade att täfla om hennes ynnest med de öfriga brunhylda och handfasta beundrarna. Bland dem var långa Adam den ifrigaste och det gick

ett stygn genom Ben, när han engång såg dem hand i hand vandra bort till en vrå och sätta sig der.

Han smög efter dem i skumrasket med klappande hjerta och fick då se långa Adam hålla sin älskade helt plumpt om lifvet och stryka hennes händer, medan de talade sakta och ifrigt. Ben blef icke bemärkt, men hans qväll var förstörd från den stunden.

En obehaglig, qväfvande känsla af missunsamhet och afund betog honom. Emellanåt kände han sig ohyggligt förolämpad, såväl af Johanna som af långa Adam och han knöt sina näfvar af hämdlust. Än åter var han stojande glad med några jemnåriga pojkar och sprang de dansande i fötterna med god flit, men så när han oförsigtigtvis drack ut ett halfstop fradgande sött hembrygdt öl för att släcka sin stickande törst, kom en sådan beklämning öfver honom att han sökte upp ett undangömt ställe tätt under takfoten och såg derifrån tungsint ut i det stora rummet.

Det var omöjligt för honom att glömma huru plumpt långa Adam hållit henne om lifvet och huru de talat lågmält, med stämmor fulla af pinsam förtrolighet. Hvad manne de hade talat om? En brännande hetta steg honom i ansigtet. Och det var nu hon, hon, som Ben hade drömt om hela sommaren och helt allvarsamt tänkt på att gifta sig med, så snart han blef karl engång. Nej, han hade ju bort fatta det af hennes skratt den gången, — det var ju så rätt och förolämpande.

Förbi hans brännande blick gled de klumpiga paren, lyktorna lyste glåmigt der de dinglade och kunde

i förening med talgdankarna icke lysa upp höskullen högre än till dess halfva höjd på midten. Derofvanom försvann allt i mörkret. Fiolerna gnälde och golfvet gungade i takt till dem, medan klarinetten då och då skar igenom bullret med en skrikande falsk ton. Öfver det hela en rå lukt af halm och ladugård. Hvad det var rått och plumpt alltsammans! Och det här kunde han finna nöje i.

Han smög förbi de dansande ut. Ingen saknade honom och ingen märkte det ens. Ute var det rusk och blåst. När han gick öfver bakgården mötte han ett par i stickmörkret. De höllo hvarann om lifvet och hviskade. Ben hade genast känt igen dem, men med en fart som om han haft alla onda makter i hack och häl efter sig, kilade han upp till karaktersbyggnaden, öppnade farstudörren försigtigt och smög sig vidare in i sitt rum.

Modren och syskonen voro ännu icke gångna till sängs, men Ben hade ingen lust att kyssa dem till godnatt. Han kröp i ett tillstånd af svidande bitterhet under täcket, drog det öfver hufvudet och föll i gråt. Lidelsen hade för första gången huggit sitt mäktiga tag i de fina, skälfvande nerverna och ryste om honom så hela bädden skakade.

2.

Familjen Thomén flyttade in till småstaden för terminerna. Fadren skötte sin domsaga lika väl på afstånd och barnen gingo i skola. Syster Emmi hade ännu ett år kvar i fruntimmersskolans högsta klass och Ben besökte lyceet, som gick framåt med en klass om året tills det blef fullständigt.

Det var hvarje gång ett egendomligt och starkt omslag för Ben att byta ut det fria, sunnda lifvet i skog och mark mot pulpeter och latinska skripta. Hela den allvarsamma, stränga skolordningen med morgon- och aftonböner, disciplin och arrest, baklexor och högtidlig betygutdelning i slutet af terminerna, föll tung och pendantisk öfver hans frihetsälskande pojksinne.

Hans far hade tidigt injagat en nästan vidskepelig fruktan hos honom för auktoriteten och hela hans uppfostran hade i många fall bestått endast af uppmaningar att lyda äldre folk, se på dem och rätta sitt uppförande efter deras.

Och hans i grunden veka sinne böjde sig som en vidja under det mäktiga trycket af de äldres opinion och exempel. Hans frimodighet, som vuxit upp på svederna och ängarna bland arbetsfolket, tvinade bort i den nya jordmånen och han blef tyst och osäker i umgänget hemma, läste flitigt sina lexor för att han så måste och tog endast då och då bland kamraterna en hämd på det alldagliga tvånget, men var då ytterst nogräknad med att ryktet om hans mandater aldrig skulle komma till föräldrarnas öron. Hela hans skolgång blef en maskerad, der fintligheten och ögontjemandet skärptes till det otroliga och der karakteren förlorade i den mån hans yttre polityr och klanderfria uppträdande vunno.

Han reflekterade icke mycket deröfver, det fans ingenting annat att göra — han måste så. De flesta andra hurtiga och dugtiga pojkarna i skolan gjorde likaså, och det var endast pluggdjuren och „mammans gossarna“, som kunde underkasta sig hemmets och skolans dubbla kontroll, utan att föra någondera bak ljuset.

Men Ben hade ännu en sorg, som tryckte honom allra tyngst. Efter den olyckliga kärleken till vallflickan, tog en oklar brännande känsla honom gång på gång fången inför både kusin Julia, som besökt dem under sensommaren borta på landet, och prestgårdsfröken, som var tio år äldre än han sjelf. Han bar sin låga tyst för sig sjelf och ingendera af de båda föremålen anade den ljufva dyrkan han egnade dem.

Men allt detta var ingenting mot det han erfor,

när han såg igen Sigrid Walborg efter sommarlofvet. Under att hon aldrig förut gjort något intryck på honom!

Nu revolterade hon stackars Ben fullkomligt blott genom sin frimodighet att blicka honom rakt in i ögonen, medan hon själf såg helt blyg ut öfver sin egen djerfhet.

Hon hade utvecklats ofantligt sedan han senast såg henne i vår. Eller hade inte han observerat henne förut? Alltnog, Ben bar hem efter sitt första möte den hösten med Sigrid Walborg en känsla af att aldrig i verlden ha träffat på någonting mera tjusande och härligt. Hennes klarblå, frimodiga ögon lyste för honom hvarje gång han slöt sina och hennes blyga hållning inför honom, smickrade hans sjelfkänsla ofantligt.

Det första han gjorde följande dag i skolan var att taga afsides sin vän Syberg under morgonbönen och anförtro honom att han, Benjamin Thomén, var kär.

— I hvem?

Nå ja, det skulle Syberg få veta sen. Så kom salmen och afbröt all vidare förtrolighet dem emellan. Men när middagstimmen slog, väntade Ben fåfängt att Syberg skulle komma för att få vidare besked. Syberg den stymparen, hade alldeles glömt att Benjamin Thomén var kär.

Ute på gatan fick Ben fatt i honom och de hade samma väg hem, hvilket också var största skälet till att de två blifvit vänner.

— Syberg, mins du hvad jag sade dig?

— När?

— Under morgonbönen —

— Jaså, — nej... nej, inte mins jag —

— Att jag var kär —

— Jo, nu mins jag.

— Kan du gissa i hvem? —

— Inte bryr jag mig om det —

Ben gick en stund tyst för sig sjelf.

— Om jag skulle beställa sirapsknäck af dig —?

Syberg blef uppmärksam. Han var skolans privilegierade knäckförsäljare, — privilegierna hade han tagit sig sjelf.

— Tjugu strutar, tillade Ben.

— Har du pengar då?

— Jo — två mark.

— Du är skyldig mig för tre strutar från i vår —

— Ja nå, — och Ben blef förtjust öfver en idé, som just nu gick upp för honom, — du får betaldt för dem med detsamma. Tjugu stycken hör du — och så skall du hjälpa mig med att skaffa dem åt Sigrid Walborg.

Syberg häpnade öfver ett sådant slöseri, men hans sinne veknade för beställningen och innan de hunnit hem till Bens port var Syberg delaktig af att Ben var kär just i Sigrid Walborg och att det var därför han ville bjuda henne på sirapsknäck. Redan tidigare hade Syberg blifvit invigd i Bens stora händelse med vallfickan derhemma på landet och då hade han plirat med sina bruna prickar till ögon, men haft intet förtroende att gifva igen.

När Ben kom hem, fick han af syster Emmi veta att flickorna i fruntimmersskolan nästa lofdag skulle begifva sig på en allmän utfärd till tallviken och att Sigrid Walborg troligen skulle vara med der. Och Ben gjorde upp en stor plan att öfverraska henne.

Hvarken Ben eller Syberg deltog den nästa lofdagen i lyceisternas utfärd, som redan varit länge beramad att ske under botaniklärarens öfverinseende. Syberg hade stretat emot att följa Ben, men då hotade denne att alls icke göra upp hela knäckhandeln tills Syberg slutligen följde med honom ut i skogen kring tallviken ett stycke från staden och der afbidade de, Ben med andan i halsgropen, att flickorna skulle komma.

Emellan sig i ljungen hade de en stor påse full med siraps-knäckstrutar, till hvars köpande hela Bens sommarbesparingar strukit.

Så dykade det upp en ljus klädning i alskogen nere åt sjöstranden till. Efter den en annan och en tredje. De hade hjertklappning båda två, såväl Ben som Syberg. Man var ju i ett slags verkligt bakhåll här och Ben fick ett ögonblick en vild idé att rusa fram och rövva bort Sigrid Walborg midt för de andras ögon. Men den idén fann han sjelf så förflugen, att han icke ens anförtrodde den åt Syberg.

I stället tog han påsen med knäck och slöt den till sitt bröst så fast, som man sluter om sitt enda hopp om framgång.

Höga och gälla flickröster narrade ekot att skratta på andra sidan viken. Det blef ett glam och ett stoj

rundtomkring, som kom de två pojkarna att se på hvarandra och göra sig en tyst fråga hvad de hade här att göra på flickornas enskilda område.

Bens mod att träda fram och bjuda Sigrig Walborg sin påse svek honom fullkomligt och Syberg hade visst inte åtagit sig att göra det, fast Ben så påstod.

I detsamma kom det en flock flickor utför branten rakt bakom dem och mellan de höga glesa tallstammarna skulle det bli lätt för flickorna att upptäcka Syberg och Ben.

Ben propoerade en indiansk krigslist att trycka sig ner i ljungen och smyga sig undan. Han kände sig som i lifsfara i händelse af upptäckt och hans spänning meddelade sig åt Syberg.

Flickorna kommo allt närmare, storskrattade och sjöngo i den klara höstluften och pojkarna smögo sig smidigt som den sista Mohikanen snedt uppåt backen, allt medan de andfådda tittade upp ur ljungen då och då.

Ben fann ställningen ytterst spännande. Med sin påse under den tillknäpta rocken, krälade han på mage längs den fuktiga marken utan att ge ett ljud ifrån sig. Syberg ett stycke framför honom. Båda kände de det som om de rufvat på minst mord och plundring, i stället för sitt fredliga attentat med sirapsknäcken.

De voro just nära att hinna småskogen med de täta alarna när flickorna kommo fram till deras första gömställe. En af dem böjde sig ned till marken och tog upp något hvitt.

Det var en strut med knäck.

Ett litet stycke ifrån låg en annan, en tredje, och flickorna följde omedvetet med blicken en hel rad små hvita strutur som lågo efter hvarann i ljungen. Längst borta i samma riktning två pojkar på mage.

Då måste Ben stiga upp och komma småskratande och generad ned emot flickorna allt medan han plockade upp strutarna ur ljungen, dit han sjelf fält dem en för en utan att gifva akt derpå under sin indianska krigslist. Syberg följde efter honom på håll.

— Nej, var så god håll dem, sade Ben när flickorna ville ge honom hans knäckstrutar igen, — var så god!

Och flickorna tackade, vecklade upp papperet kring den bruna sirapen som hårdnat, och en af dem sade:

— Det smakar ju kanel.

Ben och Syberg kände alla flickorna förut och de gjorde inga sura miner när pojkarna följde med till de öfriga.

Bland dem stod Sigrid Walborg med hatten i nacken, håret burradt och blicken glänsande — hon hade just haft något pojkstreck för sig så hon var helt varm, och hon torkade svetten ur pannan.

Syster Emmi blef icke litet förvånad när Ben uppenbarade sig midt ibland dem så plötsligt och så objuden.

Men Ben tystade hennes frågor med en knäckstrut.

Tyvär fick Sigrid Walborg, för hvars skull han köpt hela den stora påsen, endast några knäckstrutar

i botten af den, men när hon också ville nöja sig med endast en såsom de andra flickorna, bockade sig Ben flera gånger och bad henne behålla alltsammans.

Hon tog emot dem med en kastning på hufvudet, rodnade litet för de andra flickornas skull och tackade.

Sirapsknäcken hade gjort sin verkan, Ben och Syberg blefvo bjudna på kaffe och smörgås och flickorna läto sig ej stort generas af dem, fastän nog en del blygare gerna sett att pojarna hållit sig borta.

Bens eröfringsförsök af Sigrid Walborg stannade vid knäcken. Han gjorde ej en min af att observera henne vidare, fast han i smyg följde med hvarje hennes minsta rörelse. Allra minst skulle hon få ana att han var här för hennes skull. Och då Ben icke brydde sig om henne, brydde hon sig ej heller om honom.

Men när det hotade att bli förtroligheter mellan Syberg och henne, när Syberg redan engång hindrat henne att falla i vattnet och när hon såg smickrad ut öfver hans uppmärksamheter, bröt Ben af allt vidare närmande dem emellan med att föreslå Syberg att de skulle gå sin väg och inte vidare störa flickorna.

Syberg kunde icke gerna bli ensam midt i flickskocken heller, fastän han nog haft lust och så nickade de och lomade af uppåt backen, medan flickorna fortsatte sina lekar och Sigrid Walborg stod med en trädgårdspade i handen för att kasta upp gropen, som skulle fyllas med glödheta stenar. På dem lade man sedan färsk potatis och fylde gropen med jord. Efter en stund togs jorden bort igen och då lågo potäterna der,

ångande och varma, med skalet brunstekt af hettan och en präktig smak af jord när man åt dem strax derpå med mycket smör och söt mjölk från torpet nära bredvid.

Ben gick åt staden till mera besviken än nöjd. Syberg tillfreds som alltid.

Ben gjorde en kalkyl öfver huru mycket hans lilla eröfringsförsök kostat honom. Nej, — han hade minsann inte råd till flera dylika! — Och så hade ju de andra flickorna rest af med större delen af påsen, som Sigrid Walborg bordt få ensam . . .

— — — — —

I den långa, bruna byggningen vid residenstorget var lyceum inrymdt tillsvidare. Pojkarna stodo upp-
radade till morgonandakten i den stora salen och det var Benjamin Thoméns tur att begynna salmen, — skolan hade intet harmonium ännu.

— Salmen 84, första versen!

Rektorn bläddrade i salmboken, fick reda på nummern och såg bort till Ben bland de långa pojkarna på högsta klassen. Ben tog fart och begynte sjunga helt ensam, osäkert och med oklar röst, ty han var midt i målbrottet. Första strofen fick han sjunga till slut alldeles ensam, resten sjöng han i trio med rektorn och matematikläraren, som också hade röst. Men ingen af pojkarna föll in, endast en annan lika skroflig stämman som Bens bjöd till att hjälpa af bästa förmåga.

Rektorn såg strängt ut öfver lederna, — ingen sjöng. Då började han gissa att saken var sjuk, såg lugn ut och fylde i med sin breda bas så det lät någor-

lunda. Fader vår och Herren välsigne oss — så var morgonandakten slut.

Vid efteråt anställd räfst kommo följande ursäkter fram:

Att man nog hade sjungit.

Ånej, — då hade rektorn nog hört det.

Allmän heshet.

Nej, — alla kunde inte vara hesa på en gång.

Att man glömt salmböckerna.

Inte det heller, — alla kunde den salmen utantill.

Flera ursäkter gjordes icke och rektorn fann saken alldeles för obetydlig att föranleda allvarigare näpst. Han sade endast bestämdt till, att derest klassen icke behagade sjunga härnäst, skulle den få med honom att göra. Dervid blef det.

Men Ben kände alltför väl till orsaken och lika så den skrofliga rösten, som hjälpt honom att sjunga och den var Sybergs.

Alltsammans var följderna af en simpel agitation mot de två. De hade i går på lofdagen försummat den stora utflykten som alla kamraterna länge haft i sinnet, och i stället gjort en helt och hållet enskild liten utfärd för sig — en utfärd med flickor, — skolflickor!

Det kunde naturligtvis icke passera onäpst och allmänna opinionen hade beslutit att Benjamin Thomén skulle få sjunga salmen helt ensam i dag, ty man visste huru han skämdes öfver sin fula röst och hur olycklig han var att sjunga. Syberg kunde man icke

komma åt så lätt och dessutom var han säkert mindre skyldig än Ben.

Det uppstod ett stelt förhållande mellan de två och den öfriga klassen och det räckte flera dagar. Ben bar sitt hufvud högt och låtsade att han ej alls fäst sig vid hela opinionsyttringen. Syberg var lugn som om hela saken ej angått honom och sålde sin knäck under qvarterna. Småningom gaf stelheten vika i små praktiska angelägenheter, i jemförandet af räkneexempel och delandet af cigarettstumpar, och när början engång var gjord, kom det goda förhållandet snart igen. Men Ben beslöt för sig sjelf att vara försigtigare härnäst när det gälde flickor.

Ben öfvervann icke sin blyghet för Sigrid Walborg — ty blyghet var det. Sedan sitt första djerfva streck med knäcken hade han ej kunnat förmå sig att tilltala henne vidare. Han led hellre oförstådd. Han hade nu kommit derhän, att han alla aftnar bad en brinnande bön för henne, oaktadt han lagt af att läsa sina böner eljes. Såg han ett stjernfall under vinterqvällarna, glömde han aldrig att önska sig Sigrid Walborg till brud, — han hade hört att en önskan, som säges högt medan en stjerna glider ned från fästet, går i fullbordan.

När han såg henne på håll, blef han stående i ett slags hänryckning, men i hennes närhet var han alldeles omöjlig. Stel och otillgänglig blef han när det gälde att prata och vara glad, och han plågade sig sjelf ofantligt genom att allt som oftast likväl utsätta sig för hennes sällskap. Han fruktade alltid att Sig-

rid Walborg likt vallflickan Johanna skulle sätta sig med en annan gosse och skratta åt honom, — men det skulle hon aldrig få skäl till... aldrig! Och han gick från henne med en känsla att vara ouppskattad och missförstådd utan att kunna hjälpa det. Satt sedan öfver lexorna och tvingade sina tankar från de kära fantasibilderna på kalla genusregler och döda verbalformer, tills han tog ihop med matematiken, som absorberade honom fullkomligt, så han glömde allt annat och bara räknade. Och då var han glad när han slutat, ty hans tankar voro friska igen och sömnen blef sund.

Engång höll han på att sätta lifvet till för att rädda Sigrid Walborgs yngre bror, som fallit in på den svaga höstisen. Ingen anade orsaken till hans hjeltemod, men han sjelf fick en uppsträckning både hemma och i skolan för sitt öfverdåd. Han försonade sig med den orättvisan, ty han blef omtalad i staden och Walborgs berömde hans mod, ehuru han egentligen ingenting uträttat vid räddningen, emedan han i sin brådskande tapperhet föll in sjelf ett stycke ifrån den han skulle rädda och blef uppdragen på samma gång som Sigrid Walborgs bror, våt och snöplig.

På vårsidan träffades han och Sigrid Walborg i källbacken, men icke ens der fick han mod att närma sig henne. Hon beundrade honom för hans djerfva och raska väsen och hade noga reda på alla hans hurtiga tilltag, men när han så sorgfälligt undvek henne, hade hon efter ett par fåfänga försök från sin sida att närma sig honom, dragit sig stilla undan med en

tydlig känsla att ha blifvit sårad och misstydd, också hon. Och det vållade Ben en sällsam fröjd när han märkte, att han gjorde henne ledsen. Det blef honom som en hämd på vallflickan också. Och det var under en jublande känsla af att han sårade Sigrid Walborg, som han engång på en barnbal gjorde allt sitt till för att bli otrogen mot henne, sitt ideal, hvilket han beundrade motvilligt och oemotståndligt.

I den upplysta stora salen der pianomusiken gungade luften i angenäm valstakt, dansade han upprepade gånger med Sigrid Walborgs bästa väninna, så alla började fästa sig vid det och hon sjelf rodnade när han bjöd upp henne härnäst. Han ville taga hämd på Sigrid Walborg för allt hvad han lidit ofrivilligt genom hennes förvållande och hon kunde å sin sida icke undgå att känna sig tillbakasatt och illa bemött af Benjamin Thomén och såg nog också, såsom han beräknade, den uppmärksamhet han visade hennes vän.

Glada och sjelfsvåldiga dansade de sig yra och tumlade sedan tillbaka till hennes plats. Ben följde henne hem när dansen var slut, och var hennes förklarade beundrare en tid framåt.

En qväll hos hans nya flammas föräldrar råkades de händelsevis i en skum korridor under en lek. Sigrid Walborg fans i närheten, — Ben viste det. Då tog han sin nya flamma om lifvet och kyste henne så det hördes.

Sigrid Walborg gick den qvällen tidigare bort än de öfriga och Ben blef dyster och fåordig. Han blygdes bittert och djupt att ha hycklat, och hämden på

Sigrid Walborg föreföll honom usel sedan han väl utöfvat den.

Sedan den qvällen var det slut mellan hans nya flamma och honom och i sina tankar höjde han igen Sigrid Walborg på en piedestal och dyrkade henne dubbelt som sammanfattningen af allt det sköna och ädla han ännu kunnat föreställa sig, — och det var icke så litet det. Om nätterna somnade han ofta in under tårar med en känsla af oändligt ve och oändlig hjälplöshet, utan hopp att kunna nå och besitta allt det upphöjda och ädla, som han samlat till en strålgloria kring Sigrid Walborg.

Henne sjelf undvek han ännu sorgfälligare än förut, var missnöjd med sig sjelf bitter, och dubbelt vågsam i sina pojkmandater.

Men Syberg måste afhöra alla hans förtroenden från början till slut om han ville eller ej. Ben tänkte ej stort på hans intresse i saken, blott han sjelf fick meddela sig.

— — — — —

Underliga drömmar hade han haft i natt, och vaknade ur dem med tungt hufvud och värkande trötthet i lederna. Samla sina drömmar till minnen kunde han icke, de förblefvo ett formlöst brokigt virrvarr af verklighet och fantasi. Men genom den mörka rullgardinen med en grön sol i midten och gröna strålar åt alla håll föll vårsolen utanför så intensivt att rummet blef nästan ljusst af en dager som kunnat kallas hemsk, om icke sjelfva sceneriet varit så fredligt.

De värkande lederna och det tunga hufvudet hade

han nog efter skidfärden i går på eftermiddagen, han hade ju vält ett par gånger och stött sitt hufvud bland annat; men lockande friskt stod minnet deraf ändå kvar för honom.

Den präktiga branten bakom kyrkan med busksnåret der nere vid insjöstranden och en smal öppning mellan albuskarna... Der kilade man igenom med susande fart så qvistarna piskade en i ansigtet om man icke böjde ned hufvudet, och det gjorde man också samvetsgrant.

I gårdsgården, längre bort på andra sidan insjön, var det han hade fastnat med ena skidan och kastats af farten i en lång båge i luften hufvudstupa ner i snön, medan den andra skidan hvinande fortsatte sin fria färd nedåt isen.

Och de andra pojkarne skrattade.

Han fick en hel sats snö in under skjortan i nacken mellan kragen, der den smälte ögonblickligen ty han var genomsvettig naturligtvis, af ansträngning och spänning.

När han kom hem var han som en trasa; försökte öfversätta sitt latin, men måste gå till sängs från alltsammans trött, så trött, att han länge låg vaken af idel trötthet.

Han var ej fri från den ännu. Männe han alls skulle orka ut till mötesplatsen under slottsbacken klockan nio? Ty i dag var det söndag och nu skulle de försöka backarna kring det gamla exercisfältet några verst utom staden.

Han tittade på klockan — inte åtta ännu! Så steg

han upp och kikade ut i trädgården under den nerfälda rullgardinen.

Vackert väder, tänkte han för sig sjelf, — mycket vackert, tillade han, när den gröna dagern i soffrummet föreföll honom alldeles mörk efter solljuset öfver drifvorna i trädgården.

Gardinen rullade han upp, så det klara vårsolskenet tumlade sjelfsvåldigt in öfver det öppna lexikonet och latinhäftet med öfversättningen som han gått ifrån i går qväll. Vidare in öfver det gulmålade golvet, till den långa, grå soffan, derifrån det hoppade rakt in i den omorgnade sängen med de nedskrynkade lakanen, så det med ens blef dubbelt så ljusst i rummet.

Hans knän darrade och han hade en qväljande känsla i hals och bröst, men han tog det tunga lexikonet med sig, sträckte sig ut raklång på sängen i solskenet och begynte slå upp några ord, som han mindes från i går. Så föll lexikonet honom ned på bröstet, han slöt ögonen för solskenet och förde händerna under nacken der han låg på rygg.

Om en timme skulle de träffas under slottsbacken. Få nu se om Fernbergs nya skidor, dem han skulle pröfva i dag, voro någonting så öfverträffligt, han trodde det knappast. Hans egna smala Kajanaskidor skulle nog bli de bästa också i dag. Huru hade de inte böjt sig hvarje gång nästan otroligt smidigt i sqvätten nere i vallgrafven, der bara två andra pojkar utom han sjelf vågade fresta sin skicklighet och skidornas hållbarhet. Och flickorna hade stannat i kälk-

backen der nära invid och sett på när de kilade ned utför den nästan lodräta vallen... och så upp igen på motsatta sidan. Han urskiljde ännu tydligt ett litet näpet ansigte med högröda läppar och blänkande hvita tänder under en brun skinnmössa och öfver en lång åtsittande brun paletå. Men så hade han störtat utför... snön yrde nere i vallgrafvens botten, skidorna böjde sig som vidjor och så satte han uppför motsatta sluttningen igen med svindlande fart, och flickorna tittade helt andlösa efter honom, der han dök upp ur yrsnön. Men han såg sig bara lugnt omkring, låtsade knapt märka flickorna derborta och drog ett djupt andetag.

Och när han nu såg ned framför sig, stod han på höjden af en ofantlig sluttning, sådan han knappast någonsin tänkt sig en backe, om icke t. ex. utför Peldoivi i Lappmarken. Hans långa, smala Kajanaskidor darrade under honom af otålig lust att pröfva färden derutför.

Det sluttade verst på verst och bara utför, någon liten blånande skuggning här och der tydde på brantare sluttning — huj så det skulle gå!

Ingen mensklig fot hade trampat ned den glänsande snön rundtomkring, inga ändlöst långa spår, efter skidor, som pröfvat backen förut. Allt bländande hvitt och jungfruligt — han var alldeles ensam om upptäckten. Möjligen den första, som nånsin farit ned här.

Han kände att flickorna stodo i ängslig väntan bakom honom och såg ett par beundrande ögon riktade på sig under en brun skinnmössa.

Han blef andtruten af glädje och spänning.

Långt nere till höger syntes en antydan till ett busksnår, eljes glatt och kalt, fritt och sluttande ända i oändlighet.

Så tog han sats och det kläckte till i bröstet. Utför bar det under full hjertklappning, han kunde knapast andas så ökades farten... der stupade det brantare... ned med stafven i snön, så der... en stubbe stod upp ur drifvan der nere, det gälde att väja redan på afstånd, ty med den här farten gjorde man inga tvära vändningar... Han hade lust att se sig om för att mäta höjden... nej, det vågade han inte... Och nu började snön yra... Han kände sig lätt som en fjäder, der han flög fram lik en skugga af en sky i blåsväder. Slätt var det, så förvånande slätt... inte en sten att väja, inte en stubbe längre, bara vida, vida snöfältet jemnt som en sluttande insjöis och bländande i solskenet. Slutligen förlorade skidorna fasta snön under sig... han flög. Det gälde bara att hålla balansen, ty föll han här vore det ute med honom.

Bäst det var kröp en liten baktanke af ånger fram... ånger öfver det vågstycket att ha gett sig utför det skimrande, lockande jemna och oändliga.

Det isade i ryggen på honom och han kände som flera lispunds tyngd öfver bröstet... Gud hvad det gick!... Öfver ett idkeligt skimrande hvitt fält utan en buske och utan att längre röra vid det... Men han vågade inte göra en rörelse... bara stå stilla, så höll han balansen bäst.

Svetten dröp honom ned öfver ansigtet... han

vågade intet skjuta upp mössan i nacken, han kunde falla. Utför och utför... utan fotfäste och utan förmåga att stanna... Skulle han göra ett försök med skidstafven att känna efter om snön fans qvar under honom?... Bara helt varligt... helt varligt.

Men stafven drogs bakut af luftdraget, så att han fick pressa ner den med venstra armen... och han pressade och pressade... ingenting! Ingenting under honom... bara luften!

Utför och utför... utan barmhertighet.

Mössan blåste af honom, han kände det kallt och friskt öfver sina bultande tinningar... men den der farten... den ohyggliga farten som betog honom andedrägten... och idkeligen ökades... Nu såg han snöfältet långt under sig och der skymtade det ju som topparna af en skog — långt långt der nere!... Det svindlade för hans ögon... och så välte han. —

Men vid bädden hade hans mor stått en lång stund och hållit sin ena hand på hans svettiga panna medan hon med den andra för mjukt öfver håret och de bultande tinningarna. Lexikonet, som han krampaktigt hade hållit fast mellan sina knutna händer hade syster Emmi med våld vridit ur dem helt uppskrämd af hans förvridna ansigte der det arbetade och arbetade, medan läpparna sögo efter luft.....

Och när de slutligen lyckades med en kall kompress på pannan få honom vaken, låg han der dödsblek med en matt uttryckslös blick, som såg förbi dem ut i vårsolskenet öfver trädgården. Han gjorde ingen min af att känna igen dem, ögonen föllo till af trötthet

och sedan han suckat djupt, djupt ... tre, fyra gånger blef hans andedrägt jemnare och ansigtet fick igen sin naturliga färg. Men snart gick det en skälfvande frossbrytning genom hela hans kropp. Man täckte öfver honom med filter, täcken, pläder. Hans blekhet hade blifvit blåaktig. Der låg han för trött att öppna ögonen, men med armar och ben hopdragna till hvarandra och händerna krampaktigt knutna som kring en skidstaf.

Han fortsatte den svindlande färden, men nu föll han ... genom isande kalla luftlager nedåt och nedåt. ... Skidorna tumlade om i luften öfver honom, men han själf höll med ett osläppligt tag i sin skidstaf ... det var den enda fasta punkt han hade .... Borta på branten vid vallgrafven stodo flickorna och storskrattade likasom kamraterna skrattat i går när han föll.

Läkaren kom, tog honom om pulsen, räknade sextiofem slag inom en half minut och stoppade sin termometer lugnt ned i barmfickan igen. Så såg han betänksamt upp på modren och syster Emmi och sade kort och bestämdt:

— Pojken har tyfus.

3.

Ben låg länge och farligt sjuk. Hans mor skötte om honom och såg sin raska pojke ligga der blek som ett lärft och mager, så hon knappast kände igen sitt eget barn.

Han hade stark feber och yrade ännu. Det var långa historier om vådliga skidfärder och flickor, som skrattade. Han kunde midt under yrseln sjelf skratta till så häftigt att hans mor hoppade skräm till i gungstolen, der hon satt nära sängen med sin strumpa, och blef helt hemsk till mods. Hon böjde sig ned öfver den sjuka och for mildt med handen öfver hans brännande tinningar, men han gjorde en otålig besvärad åtbörd och hon tog igen sin strumpa med en suck.

Krisen kom och Bens oförderfvade natur tog sitt kämpatag med döden så sängen skakades af hans vådsamma frossbrytningar och han qved sakta under plågorna. Döden släppte långsamt och motvilligt sitt hårda tag i de unga smidiga lemmarna, som magrat så svårt,

att muskler och ben stodo fram ur det slappa skinnet. Läkarn ordinerade konvalescentbehandling och kom numera endast hvarannan eller hvar tredje dag på besök.

Mellan de hvita, rena lakanen låg Ben och tänkte underliga tankar dagen lång. Det var soliga vårdagar med bländande dager utanför, så man ofta hade rullgardinen nedfäld dagen i ända, för att icke plåga hans ömtåliga nerver och svaga ögon. Han låg tålig och stilla, timme efter timme, utan att röra ett finger. Och tänkte.

Trött var han, men tröttheten förde med sig en dof, likgiltig sinnesfrid och han kände sig helt försonligt och förlåtande stämd mot allt och alla. En egenomlig kylig dvala var det, men hans tankar arbetade rediga och klara och han tänkte på sig sjelf och sitt lif och på sin omgifning och deras lif. Hvad var det då egentligen de sprungo och sysslade för, alla de andra? Han var ändå bra främmande för hela den här världen och dess sträfvanden. Var det nu han sjelf, som kallades Ben och låg här på rygg i sängen, och var det der hans mor, som satt bredvid honom? Det var som två fullkomligt främmande personer. Och henne der skulle han nu älska högst på jorden, hon var ju hans mor! Ben riktade en så underligt spörjande och känslolös blick på henne, att hon steg upp helt bekymrad, strök honom öfver pannan och frågade om han ville ha hafversoppa med russin eller sago-soppa med portvin.

Ja, hvad han ville hafva det viste han ej sjelf,

men inte var det något slags soppa. Hellre då en mjuk, varm, lefvande och kärleksfull hand, som smekte honom rätt innerligt och gaf honom lifvet igen, ty han var som död för sig sjelf och andra, fast han nog viste med sig att han lefde. Han försökte sig engång på att ångra sitt förflutna lif och göra kraftiga beslut för framtiden, dem han skulle berätta åt sin mor för att glädja henne, — men skulle hon bli glad? Det lönade föga nog mödan att göra så stora beslut, dem han inte ändå kunde hålla. Äfven om hon skulle bli glad viste han likväl en annan en med glänsande klar blick, som det var fullkomligt likgiltigt om han blef god eller ej. Han hade ju alldeles förlorat henne. Och det föll öfver honom en bitter, nedtyngd sorgsenhet efter likgiltigheten nyss och den bitterheten stelnade dag efter dag som ett hårdt skal kring hans hjerta. Han kände sig så öfverflödig och onyttig der han låg och bad sin mor gång på gång att lemna honom ensam, misstänksam som han var att han bara gjorde henne besvär. Modren skakade på hufvudet och försökte protestera, men han blef otålig och gaf ett skarpt svar, hvars bottenmening hon alls icke förstod. Så gick hon och han blef dubbelt nedslagen i ensamheten.

En dag när det redan var långt framskridet med hans förbättring, fick syster Emmi lof att komma in till honom och helsa på, sedan man vädrat rummet med stora brasor och stänkt omkring med karbolsyra. Hon stälde en handfull friska blåsippor på hans bord i ett dricksglas och såg så vänlig ut att redan det rörde Bens ytterst känsliga hjerta nästan till tårar.

— Jag har en helsning till dig.

— Från hvem?

— Gissar du inte? Sigrid Walborg har ofta frågat efter dig medan du var sjuk och hon har varit med om att plocka de här blommorna i morse. Ben såg åt väggen med ögonen fulla af stora varma tårar.

— Gossarna i skolan och lärarna ha också, hvar gång jag träffat någon af dem, så vänligt frågat efter dig.

Ben storgret.

Syster Emmi såg litet förvånad på honom, der han låg med hufvudet mot väggen och qväfde sina snyftningar. Hennes finkänslighet sade henne att hon ingenting borde säga, icke engång klappa hans magra, aftärda hand, som hängde der så lockande öfver täcket, och hon smög sig helt sakta ut, sedan hon kastat en innerlig blick tillbaka.

Då smälte Bens bitterhet äntligen i en lång, varm ström af sköna, lättande tårar. Så lycklig som nu hade han kanske aldrig varit, och så god. Han gret och bara gret öfver glaset med blåsipporna. Vänliga och vackra välde nya tankar fram i hans sinne, han kände en våg af sälla, lugna känslor, som tog honom med sig bort till nejder med klara, spegellugna vikar, der furorna stodo höga och allvarsamma på stränderna och gånge kylog skugga.

Så somnade han in upplöst i en stilla lycka, med en blåsippa bredvid sig på hufvudkudden. Han vaknade om några timmar underbart styrkt, hans hjerna vimlade af nya friska tankar och hans hjerta var så

fullt att han måste taga sin mors hand, när hon kom in, och kyssa den. Han hade inga ord, men bad henne om förlåtelse med en lång, lång blick, som hon väl förstod, så ångerfull och öm var den. Han ville alltid vara öppenhjertlig och vänlig om han blott skulle kunna det, sade han. Han hade ett sådant behof af det, men var så rädd för att ingen skulle förstå honom, därför var det så svårt.

— Stackars gossen min, sade modren och kyste honom på pannan.

— Får jag gå på Fernbergs namnsdag i morgon? Ben stod framför sin far och parlementerade. Fadren hade några misstankar om att allting icke gick så rätt till på dylika namnsdagstillställningar.

— Du får gå, sade han om du berättar mig allt hvad man bjudit er der, uppriktigt och sanningsenligt.

Ben tvekade. Han viste nog att det skulle vankas punsch och kanske t. o. m. toddy, men beslöt för sig sjelf att icke dricka af det senare och således slippa att anmäla det för fadren.

Efter sin sjukdom hade han blifvit så snäll och medgörlig, att modren ofta fröjdades öfver hans beskedlighet. Han trufdes väl hemma nuförtiden och var vänlig som aldrig förut. Nu satte fadrens fordran hans beskedlighet på ett hårdt prof.

Aldrig kunde ju hans far förråda det åt lärarna, om han bekände öppet allt hvad det bjöds på! Det var blott för att pröfva honom sjelf om han hade mod att tala sanning som fadren fordrade det, tänkte han.

Fadren såg på honom med en forskande blick. Då blef Ben feg, — hans friska mod från fordom hade lemnat honom allt mer och mer under de senaste tiderna, han var trött dagarna igenom och alla hans tankar lågo på lexorna och bestyret att gå framåt i skolan. Han böjde sig för fadrens blick och tänkte som ett slags martyr på att han genom sitt uteblifvande räddade kamraterna från en angifvelse. Men det var med en smula inställsamhet han svarade:

— Efter pappa så vill, kan jag ju bli borta.

Det ville pappa inte precis. Nej, — Ben kunde ju gå dit, under de vilkor, som pappa förskrifvit.

Då blossade det till ett ögonblick i Bens inre, — han hade lust att förklara huru lumpet det skulle vara af honom att spela spion på sina kamrater, men fadren såg så lugn och öfverlägsen ut att han säkert endast fått ett skratt och en tillrättavisning till svar. Och han teg stilla och behöll för sig sjelf sitt beslut att icke gå på Fernbergs namnsdagsbjudning.

Men dagen derpå kastade hans lynne om ju mer stunden för bjudningen nalkades. Fernberg var just rätta mannen att ställa det roligt. Han bodde hos en fattig fru, som lydde honom, den rika posessionatsonen fullkomligt och der skulle det nog vankas ett och annat. Han visste på förhand att Fernberg hade köpt tio flaskor punsch och att hela högsta klassen var bjuden jemte de äldsta och pålitligaste från de lägre klasserna. Och hvad skulle kamraterna säga om han uteblef? — Att han lät sig kujoneras naturligtvis! Det blef det afgörande argumentet.

På eftermiddagen stod Ben upprätt och rak, men utan att våga lyfta ögonen framför sin far och sade att han skulle gå till Fernberg med vilkor att efteråt berätta om hvad de druckit.

— Ben fick ingen rätt smak hvarken på Fernbergs punsch eller toddy, som han tvärt emot sin föresats lät sig öfvertalas att brygga, ty det var den första gången han smakade på den förbjudna drycken. Punschen hade nog förut, en fastlagstisdag, vållat honom svåra lidanden. Bens medvetande om sitt löfte åt fadren, spilde malört i glaset och förderfvade hans nöje. Han kom hem alldeles oberörd af glädjen utan att ha druckit stort någonting, men likväl rädd som en hare för följderna. Han anade intet godt.

Dagen derpå stod han förkrossad inför fadrens myndighet.

— Nå, — hvad drack ni?

— Punsch.

— Åh, ser man på herrarna bara! . . . Mycket punsch naturligtvis — hur mycket?

— Några glas . . . jag drack bara två . . .

— Bara två! — nå, det var minsann mycket nog för en pojke som du. — Och ni var väl fan så kavata kan jag tro — —! Fadrens hånande ton tillintetgjorde Ben. Han teg som en förbrytare och fadren tillade:

— Det der bestyr jag nog om att kommer fram till lärarnas öron, men för att du talat sanning för mig den här gången, skall jag ställa så till att du slipper undan, — det blir bara gunstig herr Fernberg, han som hållit kalaset, som får sota för det ensam.

Dermed gick han ut och Ben blef kvar. Han höll på att kasta sig öfver fadren och bedja och besvärja honom att ej berätta om det . . eller åtminstone låta honom sjelf få något straff också. Men hans bättre impulser drunknade i den uppsjö af allehanda väldiga straff, som framstälde sig för honom. Han skulle kanske få karcer, han, Benjamin Thomén, som sällan fått en anmärkning ännu af lärarna! Så fick fadren gå i fred och Ben blef på tumanhand med det ömkligaste, syndigaste samvete, som en skolpojke någonsin haft.

Det blef några dagar derpå undersökningar i skolan med anledning af Fernbergs namnsdagsvift och deltagarna i den slöto sig tillsammans för ett ordnad försvar. De skulle ingenting annat bekänna, än att de druckit ett glas punsch, som Fernbergs matmor bjudit på — så skulle det heta.

Ingen hade en aning om huru det kommit ut. Ben skämdes för att angifva sig sjelf numera, och ingen misstänkte honom heller, han som eljes minsann icke var den oskyldigaste bland dem. Saken aflopp med att Fernberg fick sig en varning af rektor — det var allt. Men kamraterna hade länge ondt öga till en viss rådman i staden, hvilken spatserat utanför Fernbergs fönster den ödesdigra namnsdagsqvällen, och tydligen var den sannskyldiga sqvallraren. Han hade sett punschglasen i fönstren och berättat om det sedan, trodde de.

Men i Bens hjerna arbetade det. Han vågade sig första gången i sitt lif på en kritik af sin far.

Bland kamraterna kände han sig som en bof långa tider framåt och led oerhördt under ransakningen. Han ofta nästan önskade att komma fast, för att sedan ha sin ställning klar till kamraterna, men var för feg att angifva sig sjelf som förbrytaren, ty han skulle icke härda ut med kamraternas förkrossande förakt. Och dessutom var han ju bra oskyldig i det hela taget, — allt föll på fadren.

Likväl blef han icke rätt fredad för sitt samvete under ett halft år framåt. Han måste engång viga vännen Syberg in i sitt brott. Syberg funderade.

— Asch, sade han, — hvarför ska du prata om allting. Det var all tröst han fick från det hållet, men han kände det likväl lättare, — Syberg föraktade honom icke mera för det.

Ben drog sig ifrån kamraterna hela hösten, skämdes för dem, läste sina lexor och var bitter. Men lexorna ville icke gå längre. Han förlorade sitt sjelfförtroende i yttersta grad, inbillade sig att alla sågo ned på honom och gaf dem rätt. Sigrid Walborg vågade han knapt tänka på, än mindre se in i ögonen.

Han hängde öfver pianot i skymningen, fantiserade öfver sorgsna finska folkmelodier och led riktigt af ett slags passion för musik. Det var det enda som tröstade honom rätt. Han hade gått igenom målbrottet så småningom, begynte sjunga igen till syster Emmis ackompagnement, och hans röst hade en hög och fin tenorklang. — Fadren tyckte långt ifrån om allt detta. Han trodde nu engång för alla att hans

son var en duktig pojke, full med glada streck och det fägnade honom i grunden att Ben var så rask.

En qväll, när hela Bens falska ställning såväl till kamraterna som till familjen hade plågat honom mer än vanligt, beslöt han att bedja fadren om att få lemna skolan. Redan i morgon skulle det ske.

Men i morgon blef han igen snäll och undergifven, tog sina böcker, gick till skolan och var nedslagen som vanligt vid pianot i skymningen. Ändtligen en dag fattade han mod.

— Pappa, — det går inte längre för mig i skolan —

— Hvad säger du —?

— Att jag inte kan läsa mera som förut, det går inte.

— Hvad går inte?

— Mina lexor —

— Jaså. — Fadren stoppade händerna i byxfickorna och tog an sin sarkastiska min. Det var sådan Ben fruktade honom allra mest.

— Jaså, — att gunstig herrn nu tycker han läst nog —! Nå — hvad tänker du nu företa dig? frågade han med en ironisk suck.

Men Ben blef retad.

— Jag far till sjös —

— Mjukaste tjenare! lät det gäckande. — Adjö då — lycka till! Fadren räckte honom sin hand.

Ben såg hånet för tydligt. Han sjöd af vrede. Allt det som legat öfver honom sedan långa månader, trängde på honom ursinnigt och han var färdig att

stampa i golfvet af raseri. Men han gjorde våld på sig och sade med tårar af harm i ögonvråna:

— Eller låt mig bli något annat då.

— Nej, — blif du sjöman — der taga de nog snart hunden ur dig, så att du vänder hem igen — blif du sjöman bara!

Fadrens röst lät så oändligt gäckande och han såg på Ben med en så förkrossande min, att Ben ett ögonblick tvekade på sin förmåga att slå sig fram utan fadrens hjälp. — Nästa ögonblick hade han rätat upp sig igen, såg sin far stint i ögonen och sade i lugn ton, såsom om han förbisett att det varit ett skämt å fadrens sida.

— Får jag packa min kappsäck då?

— För all del var så god! — Ingenting hindrar ju dig, så vidt jag vet —

Det stelnade till inom Ben. Fadren hade alltid haft detta gäckande sätt med honom, men nu skulle det bli allvar af — han skulle få se det!

— Ger pappa mig pengar till resan?

— Nej! — lät det, kort och bestämdt.

Det blixtrade till i Bens ögon, han kastade hufvudet vårdslöst och missaktande tillbaka, räckte sin hand till afsked och sade i fadrens egna, mest lugna och gäckande tonfall:

— Adjö då — jag reser utan.

Men i detsamma brände en örfil på Bens högra kind och en annan snedt öfver ansigtet. Han kom hufvudstupa ut genom dörren till salen och var nära att stupa raklång öfver ett veck i mattan. Fadren slog

sin dörr igen efter honom; — han hade känt igen sitt eget svåraste lynne hos sonen.

Ben for aldrig till sjös. Han dröjde borta två dygn med ens efter scenen med fadren, ingen visste hvar. Modren var ytterst uppskrämd och orolig, men fadren gick omkring som ett åskmoln och frågade ej med ett ord efter honom. Emellertid fick man reda på att han tagit sin tillflykt till egendomen ute på landet och den tredje dagen kom han hem igen, mjuk som vax. Hade en dialog med fadren för slutna dörrar och tog ihop med lexorna ånyo. Freden lade sig öfver familjen igen, hvardaglig och mulen, men från den dialogen begynte Bens emancipation.

Det var slut med beskedligheten och vänligheten, hvaröfver modren fröjdats sig så mycket, Ben gick sluten, med ett manhaftigt uttryck i ansigtet och bet på sina läppar, — fadren hade väckt hans ambition och stolta lynne igen. Hans skolstudier togo ny fart och till dem kom ett annat både nytt och retande.

Bland de äldre kamraterna fick Ben ny syn på lifvet. Efter målbrottet hade hans röst stadgat sig till en klingande stark tenor och sångläraren blef förtjust öfver den upptäckten. Han blef genast stödjepelaren i deras nybildade kvartett.

Det kom fart i Bens blod och spänstighet i hans sinne med sången. Nytt och öfverväldigande låg lifvet framför honom och sången tolkade underbart väl alla hans skiftande stämningar och sjudande entusiasm.

Fadren såg icke missnöjd den riktning hans själs-

tillstånd tog och lät honom hållas så länge hans studier gingo bra.

Det var bland dessa sina kamrater han bröt igenom det mystiska som han svept kring qvinnan. Då stod Sigrid Walborgs bild underbart mild och förebrående långa veckor för honom, tills han gaf hela sitt hopp på henne förloradt, ovärdig som han var. Men samtidigt fick han en fast hållning och ett sjelftillit, som imponerade på Sigrid Walborg, när de någongång träffades, mycket mera än ett par års trogen och tyst hängifvenhet någonsin förmått.

Så inkonsekvent är sjelfva den oskuldsfullaste omedvetna kärlek i sina anspråk.

— — — — —

Den sista lördagsqvällen i vårterminen samlades quartetten till en utfärd, innan sommaren skulle skingra medlemmarne. Utom sångläraren sjelf, som var ung och glad, bestod quartetten af den ena farmaceuten på apoteket och en landskanslist, de öfrige voro lyceister. Med notböckerna under armen och ett par korgar med „varor“, som man smugglat med sig ned till båten, satte man sig i och lade ut på viken, spegelblank i det sena eftermiddagslugnet. Den lilla staden låg putsad och fin på slätten ofvanför strandslutningen, der björkarna stodo med mössöron och rännarna hade bladknopp, ljusgrön och svällande yfvig. Och in genom fönstren deruppe, som stadsborna öppnat på galfvel för löfdoft och fågeljubel, drogo smältande mjuka ackord, som kommo från sjön.

— Quartetten är ute, sade man, och mamma stan-

nade midt i sina hushållsbestyr, för att lyssna, pappa kom ut från sitt rum med pipan mellan tänderna, men döttrarna fälde arbetet i knät och lutade sig drömmande mot fönsterkarmen, medan vårluften derute låg mild som en välsignelse öfver staden. Genom luften summo långsamma, kärlekslängtande strofer: blott jag vet, du tillhör mig... blott jag vet, du tillhör mig, och när ekot sedan höll fast i det döende slutackordet, smälte serenaden ljus och förhoppningsfull tillsamman med de begynnande skuggorna långt borta kring kul-larna till en enda stor vårharmonii.

— Hvad de sjunga vackert, — hör ni Benjamin Thoméns röst? sade flickorna och stodo med armarna lindade om hvarandras lif och lyssnade efter mera. Men båten drog längre och längre bort och allt svagare ljöd andra tenorsolot i Suomis sång... broder eger du ett hjerta...

På udden midt emot prestgården hade man tagit i land. Toddyvattnet sjöd tyst och förbehållsamt öfver elden i en kaffeanna och gaf endast då och då sig luft, när en större mängd ånga lyfte på locket och strömmade ut i smyg, — alldeles som hade det anat att det var förbjudet i skollagen att koka för lyceister-nas räkning. Qvällsvarden låg ännu qvar i korgarna under hvita servietter och väntade, men öfver dem och de sorglösa glada sångarne stodo björkarna luftiga och ljusgröna i sina lyckligaste vårdrömmar.

Terminen var förbi med alla omsorger och be-kymmer och man sjöng... sjöng, så foglarna helt afundsjuka stämde in och försökte öfverrösta. Tall-

trasten var redan kommen och näktergalen. Långt borta på andra sidan viken i strandsnåren tog han ensam vid, när quartetten slutat, och fylde vårqvällen med ett jubel utan like, underbart svärmiskt som de ungas egna sinnen.

Då kunde Ben ej hålla sig längre, han sprang upp på en sten med glaset i hand och improviserade någonting på hexameter, men det öfverväldigade honom sjelf till den grad, att han för tårarna som stocades honom i halsen måste afbryta, drogs under jubel ned från sin sten och bars omkring af de andra. När han fick fast mark under fötterna igen, tömde han, för upprörd att säga någonting, sitt glas och slungade det långt ut i sjön. Sju andra följde som på kommando. Stämningen, som han icke kunde återgifva, tog sin hämd på glaset. — Man måste sedermera dricka sin toddy gemensamt ur två koppar, och de blefvo många gånger tömda och fyllda ånyo, medan fjärden norrut bytte färg med himlen ofvanför, först lätt gulröd, sedan allt blankare stålgrå och alarna tecknade sig mörka mot natthimlen rundtomkring, men nere i sjön stodo de på hufvudet.

Senare på qvällen fick Ben tag i sin gamla förtrogna vän Syberg, som sjöng bas. Han förde honom afsides ner till stranden der de satte sig på stenarna och sågo en lång stund stumma ut öfver det stålblanka vattnet till udden, der näktergalen just tömde sig i en svindlande drill. Slutligen kröp det fram, att Sigrid Walborg skulle bort... på långa, långa tider. — Borde de inte hålla serenad för henne i natt —? Serenad —?

ja, det var märkvärdigt att de inte hittat på det förut. — Visst skulle de hålla det. Och när Syberg rätt kom ihåg, hade han också tänkt förut för egen del, att de gerna engång kunde sjunga för Sigrid Walborg. Det medhålet hade Ben allraminst väntat utan trodde tvärtom att han skulle bli utsatt för drift och speglosor. I glädjen tog han sin vän om halsen och så bar det af tillbaka till kamraterna.

Serenad! — Det var ett fint förslag — hvem hade hittat på det? Ben rodnade, men alla voro förtjusta och alla hade de sin flicka att sjunga för, så när som på farmaceuten, som hade ingen och två lyceister, som också förenade sig i all fred om en och samma.

Servietter och hvetebullar kastades huller om buller i korgarna bland knifvar och gafflar, smöraskar och kött inlindadt i papper. Tomma flaskor flögo mot bergväggen bredvid och splittrades i tusen skärfvor, så småfoglarne skrämdes upp ur sin sömn i strandbuskarna och foro som slungade stenar in i dunklet under löfhvalfven. Man ramlade ner i båten och andra tenoren, som var värst deran, bäddades i fören med matkorgen under hufvudet. Men midskepps och akterut gick punschflaskan omkring... När man kom närmare staden skulle stojet tystas ner, och nog tyckte alla de förhöllo sig så der temligen stilla, fastän brandvakterna uppe i staden stannade i gathörnen och stirrade förvånade ut öfver den spegelblanka sjön, derifrån det vildaste oväsen hördes vida omkring i midnattslugnet.

Man landsteg och nere vid strandgatan tog man af åt venster, vidare uppför backen och stannade vid

en rödrappad hörngård. Här bodde Sigrid Walborg. Quartettens dugliga medlemmar hade reducerats till fem, tre ansågos osäkra. De fingo bli kvar på gatan med den ena punschflaskan och man förbjöd dem att derfnissa för högt, medan de andra klefvo öfver planket.

Här var hennes fönster . . . Se så, . . . andra basen här, tenoren der och mellanstämmorna i midten. I högan nord vår vagga stod — Det gick galant. Innan man sjöng den sista versen glimmade det till bakom gardinen och der stod ljuset tändt. Ute var det så ljust, att man utan ansträngning läste orden mellan notlinierna. — Slumra ljufva — har ni ton?

Ja! Det var tenorsolo . . . hö—ögt de gyllne stje—ernor tåga, try—ygg och lycklig slumra du!

— Fan så stiligt han sjunger solot, kommo de tre bakom planket på fullt allvar öfverens. Men Ben sjelf stod försjunken i att stirra på ljuset bakom gardinen. Han hade tyckt att någon rört på den och tittat ut medan han sjöng . . . det rördes något hvitt der — helt säkert . . . Och han tänkte på, huru han nu bekände allt det, som han aldrig hade trott sig våga säga åt henne, men i och med detsamma var visan slut.

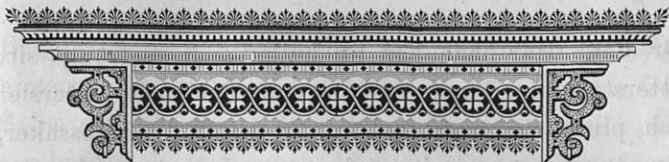
Till sist en marsch, som sjöngs medan de gingo sin väg. Det hölls paus och man klef öfver planket, men på gatan togs marschen upp igen, ekade mot husväggarna och dog småningom bort bakom nästa gat hörn, tills den om tio minuter stämdes upp igen utanför ett annat fönster långt ifrån. — Så stego samma sänger, endast med några variationer, fyra gånger upp i det genomskinliga vårdunklet än här än der, tills

majnatten igen låg ljum och fridfull och ostörd öfver den sofvande staden. Men naturen sjelf hade rastlöst nattarbete med att alstra och tog sig ingen blund på långa ljusa veckor ända bort öfver midsommaren.

Inne bakom fönstret i sofrummet hos Walborgs tittade ett näpet hufvud fram öfver ett rött täcke och ett hvitt lakan. De stora ögonen voro klarvakna, men ändå litet drömmande . . . Det var allt rätt underligt att vara älskad . . . jasanya, att det kändes såhär! Ty älskad var hon, det led ju intet tvifvel numera . . . det var klart och tydligt, fastän äldre syster i sängen bredvid, som först tagit serenaden åt sig, hade sagt några elakheter om efterhängsna pojkglopar och inbilskhet hos flicksnärter, när hon mellan gardinen sett att serenaden icke gälde henne . . . Så, att hon, Sigrid, nu var älskad . . . verkligen älskad och hade haft serenad . . . !

Och hon vaggade sig småningom in i det behagligaste medvetande, att en stor, varm och djup kärlek vakade öfver henne någonstädes, och gaf henne rätt att njuta och vara vacker, tills den lilla runda armen låg slapp och viljelös på det röda täcket och bröstet arbetade jemnt som ett urverk under hennes sundaste djupa sömn. — — — — —

Samma morgon Sigrid Walborg reste bort, fick Ben en liten gråfjunig mosippa från henne. Den hade hon sjelf tagit ur sin afskedsbukett och bedt syster Emmi framföra till Ben. Och länge låg den mosippan pressad i en liten notesbok tätt vid ett upproriskt och ungt hjerta.

4.

De hade varit inresta till Helsingfors hela satsen studentkandidater från högsta klassen. I den lilla staden jubilerade man vid deras afresa och det dracks farbrorskålar med de äldre lärarena, brorskålar med de yngre. Den åtta års långa fiendskapen mellan lärare och elever var slut och man försonades med stor människovänlighet efter alla bedrägerier å ena sidan och disciplinära misstag å den andra.

I Helsingfors slog man dank på gatorna, bar sig tölpigt åt på värdshus och kaféer och rusade slutligen under jubel att köpa sig sin hvita mössa när utslaget fallit och man var student.

Ben telegraferade hem att han fått 29 röster, gick omkring och förundrade sig öfver sin nya värdighet, men kände sig i grunden alldeles likadan som förut, fastän han emotsett studentvärdigheten som en stor förändring i hela sitt väsen. Hvad hade han icke väntat för en jublande glädje och stolt tillfredsställelse. Men icke en smula bättre kände han sig

för det. Här hade han nu bråkat och ansträngt sitt yttersta under långa veckor, smusslat med underslef och pinat sig med oerhörda massor af minnessaker, för att sen när resultatet kom, förebrå sig att ha gått så noggrant tillväga. Han hade ju redt sig med hälften mindre. Skoj var det ju alltsammans från början till slut, — sannolikhetsberäkningar, möjligheter att bli frågad just det man kom ihåg och till slut tur. Tur skulle man ha, eljes dugde man ingen vart, och tur hade litet hvar, ty minsann någon känt sig säker på sin sak. Ingen enda hade kunnat uppträda och säga att han verkligen förtjent att bli student, utan att jemföra sig med kamraterna.

Bäst bevisades det genom att alla kände sig likasom räddade undan en öfverhängande, oberäknelig fara. Jemförde man sig med kamraterna — ja nå, då hade den ena lika stor rätt som den andra att bära den hvita mössan.

Men den nöjda och lugna tillfredsställelsen efter ett välförrättadt arbete hade Ben alls icke, — tvärtom var han besviken. Glad var han nog, stojande glad på Kajsaniemi om qvällen, men det var blott för att han tyckte att det så skulle vara när man var student. — En äldre student, som blifvit bjuden på deras vift, sade också ungefär detsamma som Ben tänkt om hela studentexamen, men bad Ben för Guds skull vara tyst och hålla det för sig sjelf.

Syberg deremot gick omkring och skröt. De kunde gerna ha tagit upp honom på enskildt förhör, han skulle nog ha svarat ifrån sig i alla ämnen, fastän

Ben varit nära att komma fast, för att han hjälpt honom i matematiken vid tentamen från skolan. Och Syberg stötte sin mössa ledigt bakut, tog sitt glas axelbred och trygg och höll ett tal om huru de nu trädde ut i verlden och skulle reformera den med sin tro och sina kunskaper. Det var väl idealistiskt, hans tal, några äldre studenter skrattade i smyg, men det hurrades likväl när han slutat, och han sjelf såg ut som en triumfator.

Men med Ben gick det alldeles på tok senare, när han druckit ur fem eller sex glas bål. Till en början hade han anført sången, skämtat och vitzat som han brukade, men när han tog supen före sexan föll det en tung bitterhet öfver honom. Han drog sig tillbaka i ett sidorum och kastade sig på soffan.

Det var nu hans studentvift!

De andra derute, de kunde nog vara glada och skoja, men han var bedragen, djupt bedragen på sin glädje. Ett sådant skoj alltsammans! Bara skral och fylla. Och han som väntat det så annorlunda.

Syberg sökte efter Ben och fann honom på soffan i sidorummet.

— Hvad gör du här?

Intet svar.

— Är du knöl ren? Han ruskade om Ben.

— Låt mig vara!

— Nej du får ta mig fan inte ligga här när vi andra ha gladt — kom in med mig nu —!

Sybergs öfvertygande tonfall och hans deltagande

rörde Ben. Det var ju verkligen dumt af honom att låta sig nedtryckas af ingenting, — rakt ingenting!

— Är du galen, som sörjer i dag, ... just när du blifvit student! ... Hvad går åt dig?

Syberg tog honom i armen.

— Se så, kom in då —!

Ben fick sig par glas öl islagna och ett glas vin. Det kryade upp hans lynne en smula och när han druckit ett glas vin till, började han trösta sig. Vänskapen fans ju qvar för honom.

— — — — —

Hemma blef Ben väl emottagen, men redan om några dagar gick lifvet i sina gamla spår igen, alldeles som om han ingen nyförvärfvad studentmössa haft. I ensamheten på landet sjönk hans mod igen, trött och öfveransträngd som han blifvit under den sista terminens stränga arbete. Ingenting, som uppmuntrade honom och ingenting att göra. Sina skolböcker hade han kastat bort i skräpvrån, innan han reste till Helsingfors för studentexamen, med det fasta beslutet att låta dem ligga der.

Och han gick omkring med händerna på ryggen och kritiserade, för att göra någonting. Kritiserade far och mor och syster Emmi isynnerhet. Huru småaktiga de voro och huru bundna af sina skräpsysslor! Hans egna höga kritiska tankar togo de ingen notis om alls, sysslade bara med sitt evinnerliga skräp och begrepo icke honom det ringaste. Ben var tvär och sur i sitt sätt mot dem och fadren hade så mycket

annat att tänka på, att han icke engång tog Ben i upptuktelse därför.

Den forna vallflickan Johanna hade brutit med långa Adam och avancerat till inpiga. Ben egnade äfven henne en del af sin öfverflödande kritik och fann henne oändligt lunsig och osmaklig — och henne hade han engång varit kär i! Men det var redan en vådlig sak för Ben att alls begynna tänka på henne. Omedvetet snärjde hon in sig i hans tankegång under sysslolösheten och han begynte småningom se på henne närmare. Det var bara det hon gått och väntat. Inom en vecka var det färdigt emellan dem. Ben hade tagit sin hämnd på sjelfva föremålet för sin första olyckliga kärlek.

Hans förhållande till Johanna gjorde endast vistelsen hemma i dubbelt mått odräglig för honom. Han kände sig till mods som en tjuf och rånare, hvilken hvart ögonblick fruktar för upptäckt. Han vågade icke se sin far in i ögonen, skämdes ofta uppriktigt för sin mor och beslöt hvarje morgon afbryta all förbindelse med Johanna, blott för att om qvällen knyta till den dubbelt fastare igen. Om ens jagttiden hade varit inne, men det var långt ännu till den!

Hans sysslolöshet plågade honom rysligt, men han företog sig likväl ingenting. Inga treffliga granar fans det heller. Och han kunde sitta på gungan i tallbacken långa timmar om eftermiddagarna, utan att göra annat än peta i tallbarren och låta tankarna flyga.

Då föreslog honom engång hans mor att han

skulle resa in till staden på ett ärende. Ben såg förvånad på henne, — hade hon gissat att han gick här och långheddes? Men det var inte det, — hon hade ett ärende till läkaren, som endast Ben kunde besörja, ifall ej hon sjelf eller pappa reste in till staden.

Ben var glad att få en anledning att lemna hemmet helst på några dagar, gjorde sig i ordning och när han piskade på hästen utanför gårdsgrinden var det som om verlden legat öppen för honom, han blef helt glad med ens och tog sig för att sjunga en visa så det ekade bland de höga furustammarna. I staden hette det att Sigrid Walborg var kommen hem från Schweiz med måndagsbåten; lång och smärt och vacker hade hon blifvit och haft med sig en kamrat från pensionen i Schweiz. De två hade talat idel franska och varit moderna från topp till tå och de hade genast efter sin ankomst till staden, rest ut till assessor Walborgs egendom, utan att helsa på hos någon.

Det var stora nyheter för Ben. Hans tankar begynte igen att snurra omkring den eviga gamla medelpunkten, men helt olika än förr. Han förundrade sig i sanning icke att Sigrid Walborg förbisett honom förut, — nu måste det väl bli något litet annat ändå när han var student. Han tog mössan af sig och såg helt stolt på lyran och den hvita sammeten. Någon fröjd hade han ändå af den! Och han utverkade hemma både häst och karl för ett besök ute hos Walborgs.

Det var den härligaste sommarförmiddag i Juli

med solrök och disig horisont, nedåt hvilken molntapparna blefvo rödaktiga i hettan. Ben hade på genomresa i staden öfvertalat vännen Syberg med lock och pock att följa med sig ut till Walborgs, han kände sig likasom säkrare när de voro två.

Syberg hade borstat sina nya sommarkläder, tagit på sig sin helgdags studentmössa, som varit i bruk endast två gånger, sagt farväl åt sin gamla mor och derpå kuskade de af, så dammet stod efter Åbokärran långa vägar bakom dem på landsvägen.

Ben beundrade Syberg för hans säkerhet och trygga väsen och nu senast hade dennes kategoriska afsked af sin mor imponerat på honom. Utan att aftala sin färd med henne förut, hade Syberg sagt henne adjö och hon syntes ej det minsta ledsen eller öfverraskad. Jo det hade blifvit en vacker historie om han tagit sig till detsamma i sitt hem, så student han än var! Han såg upp på Syberg från sidan och frågade:

— Är din mor alltid såder hygglig?

— Huru hygglig?

— Att hon låter dig rå om dig som du vill.

— Åh! — jag har vant henne vid ett och annat!

Ben förstod alls icke huru det gick till, men nickade och såg ut som om han gillat Syberg fullkomligt. Han var ofantligt mån om att ej blotta sin underordnande uppfattning af en sons ställning i familjen.

Inne i den kyliga furuskogen togo de upp en Glunt, vana som de voro att sjunga Gluntarne tillsammans. Sången gjorde Ben lättare om hjertat.

Han hade hela vägen försökt beherska sin oro, som tilltog ju mera de närmade sig Furuvik, Walborgs egendom.

Redan när de hunnit några verst från staden hade han öfverfallits af en hjertklappning vid tanken på hvad han gick till mötes. Huru skulle Sigrid Walborg taga emot honom nu, och huru skulle han själf rätt imponera på henne? Den sista versten innan de kommo fram satt Ben såsom på nålar och hade flere gånger lust att helt enkelt bedja drängen vända om till staden igen, men så såg han på sin trygge vän och skändes smått för sitt vankelmod. Hans fantasi tog alltid ett sådant öfvertag öfver honom när det gälde något nytt eller spännande, att han på förhand förestälde sig allting dubbelt förstoradt eller försvådadt. Sedan när det var förbi, var han den förste att le åt sina inbillningsfoster. Så hade det varit redan i skolan och bedragen hade han alltid blifvit på det han väntat sig.

När de körde in under Furuviks lummiga björkar innanför grinden, ångrade Ben häftigt hela sitt tilltag, steg ned ur kärran framför trappan darrande i knäveckan och skulle helt säkert ha rymt sin väg om han varit ensam. Men nu hjälpte ingenting och han tog på sig sin mest obesvärade min, fastän han var nära att storkna af stickande torrhet i halsen. Sköt sin hvita mössa käckt på sned, sade till åt drängen att vara beredd till affärd när som helst och steg med Syberg uppför trappan.

Ja, — man var hemma och tant Walborg själf

kom ut i tamburen och bad dem vara välkomna. Flickorna voro i parken, men gossarna hade säkert icke gått att simma ännu. Det föll som en sten från Bens hjerta när han hörde att flickorna voro ända i parken, men tant Walborg ropade uppför den branta vindstrappan:

— Gustaf, — Verner —! Kom ner, här är främmande.

Och de kommo stöflande utför trapporna i ganska lätta sommardragter. Verner, densamma som låg i vaken med Ben och hvilken han skulle rädda, hade vuxit till en lång räkel och gick i skolan ännu, men Gustaf höll på att taga sin juridiska examen vid universitetet. Tant Walborg lemnade dem åt sitt eget godtfinnande.

— Vi ska väl taga reda på flickorna, — sade Gustaf smågiftigt och öfverlägset och såg bort på Ben. Så gick man ut i trädgården, der Ben alldeles i tankarna slog in på den breda sandgången, som ledde till parken.

Jaha, der skimrade det ljust mellan löfven — nej, det var bara en björkstam och Ben hemtade sig men gick fortfarande och pratade skräp utan sammanhang.

Der voro de!

Den här gången var det verkligen två handgripliga unga damer, som reste sig halft ovilligt ur gräset, der de legat och läst när ungherrarna störde dem. Ben hade fått förtviflans fasta hållning i det afgörande ögonblicket.

— Välkommen hem, fröken Walborg!

Fröken Walborg var nådig nog att le helt vänligt mot Bens studentmössa och presenterade de båda främmande för sin väninna från pensionen, fröken Elmberg. Men stora bror Gustaf ansåg sig redan ha fyllt all pligt emot sina gäster och petade en stund med sin käpp i sanden, men när det såg ut att intet samtal bli af, rätade han ut sig och gick bort i det han sade:

— Nå, — kyss nu då hvarandra åtminstone!

Det var ett godt tillfälle att falla in med ett skratt och alla gjorde det samvetsgrannt, vännen Syberg en stund längre och grundligare än de andra.

När de sågo på hvarandra blef det Ben, som var mest generad för hans skämt, men han försökte taga mod till sig, famlade tafatt efter Sigrid Walborg för att se oblyg ut och sade:

— Vi ska försöka det då —

Sigrid Walborg var ej ens rädd för Bens plumpa försök till ledighet, hon såg ett ögonblick skyggt på honom och vände sig sedan bort med ett litet löje. Han såg verkligen för brydd ut, stackaren. Och der stod han nu igen ohjelpigt strandad mot sina egna tölpiga försök och vågade knapt se på Sigrid. Han föll så helt och hållet ur sin roll af kavaljer, hvilken han begynt så storartadt, att han ingenting svarade fröken Elmberg, när hon frågade honom om han kände herrskapet Hjort i staden, med hvilka hon var slägt.

Fröken Elmberg var en nervös och fin Helsingforsdam, som varit med på skridskoklubben sen sitt

åttonde år och redan vid sitt tolfte haft beundrare bland häradshöfdingar och doktorer. Hon såg på Ben litet hvasst när han ingenting hörde, vände sig om mot Sigrid och sade med tonvigt:

— Il est trop impoli, lui!

Ben och Syberg stodo handfallna och begrepo ingenting, fastän Ben tagit vitsord i franskan vid studentexamen. Men den lugna Syberg slog sig ner helt beqvämt på en bänk, kastade det ena benet öfver det andra och frågade på bred svenska om de haft roligt i Schweiz. Ben hade gett halfva sitt lif för hans makalösa säkerhet.

Åh ja, nog hade de haft roligt också.

Men hade de inte haft hemlängtan?

Någongång, inte ofta. Senast hade de t. ex. varit ute på en sådan förtjusande utflykt i Savoyer alperna att de glömt Finland helt och hållet, och så hade de blifvit så goda vänner med en hel hop danskor och engelskor, o. s. v.

Om en stund voro Syberg och fröken Elmberg så långt borta i Schweiz att Ben tyckte tillfället vara inne till en attack.

— Hur trifs ni hemma, fröken Walborg?

Fröken Walborg! Det var första gången han kallade henne så, och det lät fremmande för hans öron.

— Mycket väl, kom det till svar.

Ben lutade sig bakut i den mest besvärade ställning han kunnat finna på, försökte se ut som om han haft flere frågor på lager, men teg af ren ordbrist.

Och när han ingenting sade, vände sig Sigrid Walborg igen till de andra och följde med dem.

Men Ben smekte hennes profil med blicken så skygt och varsamt som hade han kunnat göra henne illa dermed. Hvad hon hade blifvit vacker under de två år han icke sett henne! Icke som skulle alla andra finna henne vacker, men der var något i hennes ögon och kring hennes mun, som tilltalade Ben mera än något annat ansigte han sett. Och så kom hon så medveten och säker tillbaka, tyckte han, fastän ingen kunde se mera omedveten ut än Sigrid Walborg.

Syberg hade tillegnat sig de två flickornas hela intresse genom att intressera sig för dem. Det var idel skräpprat, om Schweiz, om maten i pensionen, om engelska vänner, om klimatet . . . allt sådant, som Ben föraktade djupt.

Efter att några ögonblick ha lyssnat till dem vände han sig bort nästan med ovilja och förundrade sig hur Sigrid Walborg nedlät sig att underhållas af dylikt drafvel. Men likasom enkom för att förarga Ben, vände hon sig just i detsamma om till honom och frågade på fullt allvar hvilket han tyckte mera om, hallon eller smultron?

— Ja, svarade Ben med stort allvar.

Men flickorna skrattade. Det var just ett svar på en fråga! Kunde han inte säga vilkendera han föredrog?

Nej, — det kunde han inte. — Vet ni det nu, tillade han genom en något häftig gest och såg upp i tomma luften.

Då sade fröken Elmberg igen någonting på franska till Sigrid. Det var för mycket för Ben, han steg upp och såg otålig ut.

— Sitter ni illa, frågade fröken Elmberg, — här är min kappa att sitta på . . .

— Tack, sade Ben kort och blef stående utan att slösa ett ord vidare. Men i gräset, midt emellan de båda flickorna halfåg vännen Syberg så lugn och tillfreds att intet i världen kunnat rubba honom ur hans jämvigt, om icke en jordbäfning rakt under honom.

Ben var ond, ond öfver att han ej kunnat finna den enkla naturliga ton som vännen Syberg, ond öfver att han ej kunnat prata med Sigrid Walborg, ond öfver fröken Elmbergs franska, ond öfver att han alls kommit hit, ond öfver att han var ond . . .

Och då slog Sigrid Walborg sin väninna på axeln med sina ljusgrå sommarvantar litet tillgjordt och sade affekteradt, såsom om hon ej märkt att det var franska:

— Eh bien, — retournons!

— Prenez mon manteau, sade fröken Elmberg i det hon steg upp och såg på Ben, men han förstod med god flit icke hennes gest engång.

— Pardon, — åh jag menade min kappa, tillade hon leende när vännen Syberg räckte den åt henne. — Vi äro så vana att tala franska med hvarandra, sade hon urskuldande och nickade åt Sigrid, — inte sant du?

Syberg hade stigit upp och bjudit fröken Elmberg armen, men Ben hade sitt fulaste lynne öfver

sig och gjorde ingen min af att bjuda Sigrid sin. Då såg hon retande bekymmerslöst en tum förbi hans näsa som om han alls ej funnits till, rakt ut öfver viken der regnmolnen begynte skocka sig . . .

— Vi få regn, ropade hon och var med ett språng bredvid Syberg, tog sjelfsvåldigt och hurtigt hans lediga arm, medan Ben blef bakom, mörk som regnmolnen ofvan honom.

Fröken Elmberg såg sig om efter Ben med en hånande blick.

— Taisez donc, hväste Ben på sin bästa franska för sig sjelf och undgick genom ett underverk att säga det högt, men när han på vägen upp till gården hörde en ko råma nära ladugården, kunde han ej hålla sig längre:

— Det låter alldeles som franska, sade han.

Vid middagsbordet inne i den skumma matsalen, der björkarna stodo lummiga och höga tätt utanför fönstren, blef det ett idkeligt retande och smågnatande skämt med Ben, hvars lynne var förstördt i grund, sedan också Sigrid Walborg begynt på med franska glosor. Genom sin likbjudarmin drog han hela skämtet öfver sig, tills de gamla började medla, allt under högljudt skratt. Ben var ju så bekant i huset, menade de. Hvarje gång flickorna skrattade föll Syberg in med sitt breda, kraftiga skratt så bordet skakade. Assessorn skrattade, smittad som han blef af munterheten, tant Walborg höll sig till ett slags medlande småfnitter för att icke såra Ben, men

värst af alla voro stora bror Gustaf, fröken Elmberg och småbarnen.

Sigrid såg kanske en smula brydd ut, men det var icke mycket. Och då måste Ben taga sitt parti och bjuda till att skratta med. Hest lät det och tvungnet, men det gick likväl. Han vågade icke se upp för att icke visa sin sorgliga min midt under skrattet, men när han engång af misstag kom att se på fröken Elmberg, föll hon i en formlig skrattparoxysm.

Det var nu hennes uppfattning af sällskapstakt, som hennes dyra uppfostran i Lausanne gett henne.

— Och nu skall ni sjunga en Glunt efter maten, proponerade stora bror Gustaf när man stigit upp och fröken Elmberg hemtade sig i en vrå efter skrattet med näsduken för munnen och ögonen fulla af tårar.

Vännen Syberg var genast med om det, men Ben tvekade en lång stund. Hans första ingifvelse var att neka bestämdt, men så insåg han att det kanske var det enda medlet för honom att dra sig med heder ur spelet. Och han lofvade göra det om en stund. Så knyckte han vännen Syberg tyst i rocken och hviskade åt honom, att de skulle fara bort strax som de sjungit, ty hästen kunde ej vänta på dem så länge.

Syberg såg förvånad ut, han hade alls ej tänkt på en så snar afresa, ty när man engång kommit ut till landet, brukade man stanna der längre. De hade dock icke kommit öfverens förut om afresan, så att det kanske hade varit Bens mening ända från början. Och han nickade jakande.

Om en stund bjöds det kaffe i salen. En stor gammaldags sal i ett enkelt hem på landet, med en bred tvåmans gungstol, trä möbel och en lång pinnsoffa. I hörnet stod flygeln som var ny, ty sedan äldsta syster fått det gamla pianot i hemgift, behöfdes det en god flygel för Sigrids musikaliska uppfostran. Hon spelade också rätt väl, fastän det nu blef tant Walborg sjelf som kom fram, när det gälde att ackompanjera Gluntarna. Hon kunde dem sedan unga dagar utantill.

Ben och vännen Syberg stodo helt högtidliga vid flygeln. Flickorna småfnissade ännu borta på pinnsoffan och så gick det lös. Det var Solnedgången i Eklundshof de sjöngo. Ben hade lutat sig bakut mot kakelugnen, fixerade en punkt långt borta i rymden ofvanom parken och sjöng så vackert och melankoliskt att det kunnat röra stenar. Man sjöng flera verser, alla ville höra mera och tant Walborg fick sina romantiska minnen från ungdomsåren lefvande för sig. — Hvad det är skönt ändå! — ja, det var märkvärdigt hur den kunde klinga vackert, den enkla duetten! Men nog satte också Ben hela sin glöd och sin smältande mjuka röst med i sången och det var icke utan att tant Walborg blef fuktig i ögonvrån der hon satt vid pianot och tog det vackra ackompannementet så långsamt att rösterna rätt fingöra sig gällande. Vännen Sybergs goda bas rullade djupt nere i lägsta registret, steg och steg och så flöto de båda rösterna tillsammans i en strof så hjertgripande längtansfull att de båda flickorna tystnade i soffan . . .

— — Ack om du hjerta har

flyende sol, dröj qvar — —!

När de slutat sade ingen ett ord. Ben lutade sig allt ännu orörlig mot kakelugnen, njöt af stämningen som sången framkallat och såg ut i parken, tills den med ens föreföll honom så underligt luftig och hög som om tonerna lyft den — — —

Så såg han ner i partituret, bläddrade litet och stannade. Tant Walborg spelade några takter och Ben föll in: Ack, i Arkadien äfven jag har varit... Det solot hade han ännu aldrig sjungit förgäfvets. Och han kunde sjunga det, — isynnerhet nu!

Alldeles inspirerad stod han der, blicken glödde stilla och melankoliskt och rösten klingade så full af innerlighet och värma, att sjelfva bror Gustaf blef förtjust. Syberg såg helt rörd på sin vän, han sjöng ju så man måste tåras. Och hur han tog sig bra ut med sitt tjocka hår nedfallet i pannan, sina tindrande ögon och den vackra munnen litet melankolisk och barnslig när han sjöng. Det var i sådana ögonblick Syberg lärt sig att beundra sin vän såsom ett högre väsen, och han föll in lent och hänsynsfullt i duetten, der han önskade att magistern fått stanna qvar i Arkadien.

Ben sjöng den blott en gång och ingen bad honom om ett dacapo, ty man kände att man hört någonting, som verkligen var sång och icke kunde befallas om och om igen, någonting som rörde en och beherskade ... och det var ej utan att tant Walborg kastade en nästan respektfull blick på honom, som vetat gripa dem så synbart och djupt.

Hon blef sittande med hufvudet i handen och stirrade ut i trädgården. Ingen bröt stämningen. Flickorna sutto hvar för sig, Sigrid med ansigtet frånvändt. Ute hade det klarnat igen, eftermiddags-solen drog genom fönstret i rummet bredvid och den öppna dörren en lång guldstrimma öfver det hvita golfvet i salen, der de innerliga tonerna dallrade i luften ännu. Dammet dansade upp och ned i strimman och Ben stod i drömmar och såg ut öfver parken.

Med ens suckade han och tog sin mössa, som låg tätt bredvid honom på nothyllan.

— Adjö tant! sade han.

— Adjö —?

— Ja, — hästen kan inte vänta på oss längre.

— Men, — och tant Walborg kom ihåg det starka skämtet vid middagen, såg frågande på Ben och invände lamt att de ju borde stanna öfver natten. — Hästen kunde ju sändas hem förut.

— Nej tack! fick hon bestämdt till svar. Så tog man afsked. Ben afslog ännu ett anbud om häst i morgon, — de hade beslutat så hemma, han måste fara nu.

Sigrid såg förstämd ut.

Ett ögonblick ångrade Ben sin bestämdhet, men det nästa tog han Syberg under armen med en knyck och gick utför trapporna. När de två hvita mössorna försvunno under hängbjörkarna vid porten, klingade det lefnadsgladt och lustigt:

Ja, jordens kungar sku' abdikera
och ministrarna resignera,

om de kunde som vi jouera
af sig sjelfva, — och litet mera.

Men hela den sommaren svor Ben hvarje gång
han hörde en ko råma.

5.

På akademiska sångföreningens första möte om hösten gick Ben med händerna på ryggen och hade ingen aning om sin blifvande storhet. Han hade skrivit in sig i Savokarelska afdelningen och tänkte bli jurist. Det gjorde han mest för de hemmavarandes skull, för sig sjelf medgaf han att han var långt ifrån säker på hvad han skulle bli, någonting måste det ju vara.

Sångsalen i studenthuset hvälfde sitt ihåliga, stjernbeströdda tunnhalv obäkligt öfver det aflånga rummet och Ben stannade jemte vännen Syberg för att betrakta Ekmans rödkindade Wäinämöinen på den ena tvärväggen.

Första tenorerna! ropade dirigenten, från pianot. När de alla samlats gingo de upp till hela fyra. — Det var fan, sade dirigenten, som kände igen alla från i fjol, utom Ben.

— Har herrn sjungit första tenor förut?

— Nog har jag ju försökt —

— Försökt? — ja nå, vi ska emellertid pröfva om herrns röst räcker till. Ta c! Och dirigenten slog an c på pianot.

— C, ljud Bens röst säker och klar. Dirigenten såg upp på honom uppmärksammare. Så gick det hela skalan uppåt och Ben fick en gillande, välvillig nick, ty han hade sjungit den rent och tydligt med half röst.

— Åh, herrn är ju helt säker på sig.

Ben såg sjelftillräcklig ut, klarade strupen och begynte efter dirigentens anslag klifva upp för andra oktaven. Kommen till g, sjöng han ut med full röst så det ekade i det tomma tunnhalvvet — g — a — h!

— Hvad? sade dirigenten, fälde händerna af förvåning från klaviaturet och blef sittande och stirrade på Ben, som såg alldeles obekymrad ut, endast att det drog i hans mungipor.

— Vet herrn att herrn tar höga h?

— Jo.

— Nå, hvarför sade ni inte till det förut? Ni har ju en tenor som en engel.

Ben hörde på helt lugnt med händerna i byxfickorna och gnlade fortsättningen c, d och e i falsett som för sig sjelf.

— Ni är ju en epok, sade dirigenten, som tyckte om amerikansk humor. — Vi ska lägga bort titlarna och det genast.

Nere i buffenten fick han tio nya bröder inom lika många minuter. De gamla sångarna tittade helt stolt på honom, men de yngre förstodo sig icke ännu på facket tillräckligt för att inse hvilket monstrum en äkta första tenor var. Efter sångmötets slut tog dirigenten Ben till pianot, fantiserade ihop ett ackompag-

nement till flera melodier, tills Ben passade på och föll in i en, som han kände.

Kamraterna som gått ut, tittade in ånyo genom dörren när de hörde solosång och satte sig inne i salen med paletåerna på. Men de äldre sångarna slogo en krets om Ben vid pianot och sade honom saker, som kommo hans kinder att rodna och hans bröst att svälla. Dirigenten och han blefvo de bästa vänner och gingo arm i arm utför trapporna till vestibylen, togo ännu ett glas punsch i buffeten och så gingo de ut. Ännu samma qväll skulle dirigenten anmäla Ben i sångföreningen B. B. — bullrande basar, — och det var icke en liten ära för en ung gulnäbb som han. Ben släpades omkring från värdshus till värdshus hela eftermiddagen, presenterades för äldre studenter och fick nya bröder.

Om qvällen nådde Bens triumf sin höjd när han intogs i B. B. Men det blef icke samma entusiastiska emottagande som i akademiska sångföreningen, ty B. B. var en elitförsamling af axelbreda, trygga, äldre sångare, gamla studenter och män i staten med flintskallar och begynnande magar. Man tog sig honom an med en viss nedlåtenhet och lät det tydligt påskina att man nog hade sådana tenorer som han förut. Men när han vid samsången tog höga b i klingande klarbröstton, måste dirigenten nicka gillande åt honom och strax derefter blefvo de bröder. Flera bröder fick han nog, men han hade likväl en förnimmelse af att man ansåg det vara sin pligt att kugga hans öfvermod och hålla på sin värdighet, ty der fans folk som viste

att en värdighet den man ej håller på, är ingen värdighet alls. Tilltalade han någon af sina äldre nyförvärfvade bröder, måste han vanligen upprepa sin anspråkslösa anmärkning två gånger, som då förlorade all den lilla qvickhet den ursprungligen haft.

Man talade högviktigt om saker, som voro honom främmande, och när det hände att någon vände sig till honom med ett ord, var den uppmärksamheten så nedlåtande, att han derigenom endast likasom uppmanades att vara stilla och förhålla sig blygsamt.

Men ett litet kotteri fans det, der man roade sig. Punschens gick flitigt från glas till mun och inom kort var Ben väl upptagen der, och han vågade sig till slut på att fyra af en liten vitz, men den blef förstådd af ingen.

Nå, han tröstade sig och beslöt att vitza tydligare nästa gång.

Hans vän dirigenten från akademiska sångföreningen hade blifvit likasom litet stel i sitt sätt mot honom, här i det stora sällskapet. Han ångrade smått sin första entusiasm och familjära vänlighet. Och fastän det var en obetydlighet, kunde Ben ej undgå att finna sig en smula främmande och öfverflödig här, hvarest man gick tillväga med sådan viktighet och värdighet i alla de minsta småsaker, att han nästan blef illa till mods. Det låg en sådan tyngd af medvetet allvar öfver en del när de sjöngo, de jemkade om begynnelse-tonen och togo oktaven så högtidligt som om de börjat en kyrkokonsert.

Isynnerhet var der en liten bas med det mest

småvigtiga, embetsmanliga uttryck i sitt anspråkslösa ansigte när han sjöng, som om han haft ett högst maktpåliggande diplomatiskt värf, hvares utförande följdes minst af ett helt kulturfolk. Men när dirigentens taktpinne lyftes, stod Ben som elektriserad och glömde för sången allt och alla omkring sig. Så lät det också något annat när kören sjöng fortissimo med sina väldiga basar, än deras anspråkslösa kvartett borta i småstaden.

Först när honoratiores, som hade familj eller andra ändå viktigare pligter, gått bort och den officiela delen var slut, blef det lifligare och man tog in tutingar.

Kotteriet som stannade qvar bestod af glada äldre studenter med dåliga affärer och materialistiska idéer, hvilka gerna sutto vid glasen frampå nätterna och gjorde kakofonier och ordlekar. Kring dem samlade sig den yngre generationen och tillfälliga gäster på värdshuset med en pietet och en vördnad för hvarje deras yttrande, som var rent af rörande. Men så voro de också ryktbara män, de flesta.

Der satt Priffe t. ex., han, som kreerat visan om skraddaregesjälen. Med orörligt ansigte, som endast då och då skälfde af en humoristisk ryckning från högra ögonbrynet till venstra mungipan, satt han och rufvade på stora humoristiska skatter. Utan att säga ett ord. Allt emellanåt tömde han sin tuting till hälften i ett drag och tvingade lilla bufettfröken till alla möjliga medgifvanden medan han uppförde sig högst beskyddande och faderligt mot henne, som gaf honom sken af att ha den första kärlekens fröjder i de-

ras förhållande långt bakom sig. Så fick man honom ändtligen öfvertalad att sjunga en visa.

Han gjorde så många förberedelser med rock- och manschettaftagning, håruppburning och röststämning att hvilket annat sällskap som helst längesedan blifvit otåligt, men här satt man beundrande och redan på förhand kiknande af skratt. Sedan när han sjöng kiknade de yngre mangrannt, medan de äldre delade Priffes ära broderligt. Och hade man ej kiknat, skulle Priffe också stått der bra handfallen, som om jorden rubbats ur sin bana. I sex års tid hade man konsekvent kiknat vid alla glada tillfällen der han exeqverat sina tre visor, som gjort hans ryktbarhet. Alla hörde dem. Buffetfröknarna gnolade dem efter honom med hans humoristiska tonfall i rösten, unga gulnäbbar härmade honom sinsemellan och hemma i familjerna så t. o. m. systrarna kunde dem — med små uteslutningar naturligtvis. Och långt borta i utkanterna af staden sjöngos Priffes visor, öfverdådigt gladt och med skrofliga röster, medan porterflaskorna surades på bordet framför...

Nej, — Priffe var en ovärderlig karl på vifter. Han var med som muntrationsråd öfverallt, och få voro de större kandidat- eller licentiat vifter der icke Priffe stått i skjortärmarna högt uppe på ett bord och sjungit i vildaste nasalfalsett:

O barn af Hellas, byt ej bort,
ditt sköna fosterland! —

Och qvällen gick och sexan kom, buffetfröken

kelades, Priffe sjöng, alla fnissade och Pelle-musik spelade finalen ur Kung Karls jagt med ackompanjerande pukslag af de öfriga på bord, stolar, glas och kakelugnsluckor.

Allt detta var nytt och tilltalande för Ben och han slöt sig till sällskapet ofta. Det var ett så humoristiskt skoj med allt och alla. Han beundrade Priffe en hel termin, sjöng med i refrängen till alla hans visor, stampade pukslag i golfvet och spelade flöjt på näsan, när Priffe arrangerade den stora orkestern.

Det var den stora, skeptiska tidsandan, som göt kritikens smygande gift i entusiasmen hos ungdomen och slog det hänförda, varma ordet tillbaka i halsen på den lättrörda tjuguåringen . . . och han gick ursinnig hem första gången han råkade i direkt kollision med verkligheten, fast besluten för sig sjelf att reformera världen. Men när ett hårdt, lefnadsklokt, obehagligt skratt gång på gång sköljde öfver hans varma känslor, blef han tyst, höll sina tankar för sig sjelf och anlade den gängse tonen af en blaserad lefnadskloket, genom hvilken det varma hjertat bröt fram i bitande satir och ett slags lugn bitterhet öfver livvets öfvervåld.

Allt förlöjligades och ingenting dugde. Tomma ordlekar yrde och drogo ned, — drogo ned Gud och hela världen. Men gamla onkel Gullberg, öfverliggaren, f. d. litteratören och embetsmannen, ungdomens förklarade gunstling och lefnadsvishetens orakel stiger upp och snyter sig med styrkan af ett revolverskott, innan han med stor patos och drastiskt-cynisk kraft utför parodin:

Mer än lefva fann jag var att älska,
mer än älska är att äta blåbär —

Entusiasmens våghöjd från 1840, som stormade himlen, medan alla Finlands stora män verkade i sin fulla kraft, har efterföljts af en vågdal med splittrande skepticism.

Den vågdalen slukar hundratal unga, varma hjertan med gammaldags tro från gammaldagshem och de ha en hård kamp att genomgå här midt i vågsvallet af mot hvarandra brytande åskådningar.

Den gamla stora och ideala riktningen, som hjälpte bonden Paavo från nödår till nödår, mötes af en annan, som ej vill veta af några nödår alls. Den är född dernere bland kulturländernas majs och hvetefält, kommer med doften af stenkolsrök från tusen och åter tusen rastlöst arbetande fabriker med millioner och åter millioner magra nedsvärta arbetare och arbeterskor. Den vill ha ljus och värme och lefnadsglädje åt alla. Och den tror på naturen, den stora, outtömligt rika naturen, som föder fåglarna under himmelen och kläder liljorna på marken, men den vill icke deras vegeterande lif. — den vill arbete, lugnt och sundt och lönande arbete, möjliggjordt genom alla den nya, väldiga kulturens framsteg.

Men när den nalkas Norden med dess dystra himmel och magra jord, dess köld och långa vintermörker stannar den tveksam inför den hårda naturens öfvermakt öfver kulturen.

Kan jag uträtta någonting här? — Ja, jag skall och jag vill och jag kan verka öfverallt der ett mensk-

ligt bröst klappar längtande efter frisk och sund lefnadsglädje!

Och den stora tanken kommer öfver Östersjön, smyger in i tänkande, kloka hufvuden och öppna entusiastiska hjertan och då uppstår en brottning nere vid kusten mellan det gamla och det nya. Ständigt friska och lockande strömningar komma nedifrån det soliga Europa med löften om att lifvet är skönt och godt och värdt att lefvas i och för sig, men möter här på kusten en annan sträng och dyster och tungsint, som fostrats af århundradens nöd och hård kamp hemma i det fattiga Finland.

Då uppstår der den hvirfvel, som drager ned i sin sjudande tratt alla, hvilka engång fattats af strömmen. Det hjälper ej att sluta ögonen till, man drages och rycks, man kastas och vräkes, till dess öfvertygelsen ger en fast botten under fötterna. Men bland ungdomen dras mången ner i djupet eller kommer han ur hvirfveln andligen lam och viljelös, utan förmåga att tro och utan ädlare handlingskraft. Innan man nått sin öfvertygelse är det ett tungt lif, midt i ungdomens gladaste, löftesrikaste år och rikt på faror. Ty alla, som ha ett djupare sjäslif att odla, måste tänka sjelfva, välja sjelfva det ena eller det andra, sedan engång tviflet dragit ned det färdiga och traditionela från den piedestal, dit uppfostran i hem och skola ställt detsamma.

Det är just under den tiden, som mången ädel och varmhjertad ung man eller qvinna går tungsint och otillgänglig omkring, utsatt för de äldres ständiga

förebråelser, och det är då man alltid påminnes af vänliga tanter och godmodiga farbröder om huru glada de voro i sin ungdom och huru de visste fånga glädjen; — likasom icke den unga generationen hade samma brusande lefnadsmod och brännande längtan nu, fastän det andliga trycket deröfver är större, och sanningssträfvandet djupare än någonsin.

Det var i detta upprörda ungdomslif Ben störtade hufvudstupa utan en enda förut fattad mening eller klar tanke att hålla sig vid. Han endast såg och beundrade, beundrade och såg, utan en antydan till sjelfständighet inom sig, nedslagen som den alltid blifvit i hemmet. Den anspråkslöshet han lärt sig der, gjorde honom till den viljelösaste lekboll för hans kamrater, hvilka storordiga och säkra predikade egoismen som lifsprincip, utan att han bakom ytan kunde finna de ädlare grunddrag, som hvar och en bemödade sig att så omsorgsfullt dölja. Och bland dem gick han stolt och tacksam till en början, öfver att ha så öfverlägsna bekantskaper. Godtrogen och naiv såg han upp till sina läromästare och tänkte icke på någon opposition engång. Han var lycklig öfver att vara fri och ha hemmet med dess småaktiga tvång långt borta. Och det var med ett slags hänförelse han deltog i hvarje gelag, sjöng sina visor och njöt af sitt lättsinne. Men småningom stärfjades hans första brusande entusiasm af vännernas kalla verldsåskådning och deras sarkasmer.

Hans varma hjerta krympte ihop för hånet, cynikern försökte få öfvertaget och han blef småsati-

risk i sina yttranden, höjde medlidsamt på axlarna åt dygden, spelte lefnadsvis och ironisk och trodde sig genomskåda alltings intighet ända i grunden. Men der bakom låg den brusande lefnadslusten på lur.

Innan han lärde sig att beherrska sin naiveté hade han tunga stunder att utstå. Men han rättade sig efter alla, tog af den ena ett intryck, af den andra ett annat tills han gjort sig ett slags lappverks Ben, tillräckligt lik omgifningen för att bli väl upptagen bland dem. Han hade en svag baktanke vid allt detta famlande, att ur sjelfva lifvet bilda sig en åsigt och en karaktär, men det var icke gjort på en dag eller en termin. Ju mindre hållbar den baktanken visade sig, desto kärare tog han sig den an, såsom den enda ursäkt han fann för sitt sysslolösa dagdrifvarlif.

Ben blef snart främmande för sina forna skolkamrater. Det lif han drogs in uti, var ett helt annat än deras lugna examensläsande på väl tillslutna rum. Under den första terminen sjöng han sig in i hufvudstadskretsarna, sjöng sig till bjudning efter bjudning och utan att han egentligen sjelf gjort någonting dertill, hade slumpen fört honom in i det mest luxuriösa lif landet kunde erbjuda.

Kamratlifvet var hans egentliga fält. Men på balerna i de upplysta salarna, tog han sig likväl ganska bra ut i frack och hvit halsduk, fastän han var fruntimmerskygg som det hette. Oaktadt alla bittra erfarenheter var det dock i det hela taget en stormande glad tid. Sorglös som en äkta sångfågel,

tog han lifvet med dess nattvak och supéer älskvärdt och naivt utan en baktanke på att det skulle komma någonting efteråt. Uppburen blef han för sin rösts skull och omtyckt, såväl af kamraterna som i sällskapslifvet, och det gaf honom ofta ett sjelfförtroende, hvaraf han njöt omätligt.

Han var helt intressant, tyckte damerna, när han en balafton tillbakadragen och anspråkslös afspeglade sig i det vaxade golvet litet afskild från de öfriga sångarena och sjöng sitt soloställe med så smältande ungdomlig röst och så fullt af omedelbar känsla att de bakomsittande stego upp för att se på honom. Men den som ej alls fäste sig vid hela uppmärksamheten han väckte, var Ben. Helt inne i sången, stod han och sjöng med hufvudet litet på sned och det tunga håret nedfallet i pannan, ögonen tindrande och munnen litet melankolisk.

När han då slutat, bröt bifallet lös. Han bode sig litet flat öfver sin framgång, flera gånger kort och anspråkslöst och drog sig sedan bakom de andra sångarna. Och då kom värden på stället till honom, tog honom i hand, tackade för den njutning han beredt dem och inledde ett samtal. Slutet blef vänligen att Bens far hade varit studentkamrat till värden och så kom farbroskålen och en ny handtryckning. Men damerna tyckte det var synd att han icke var konversabel. Det var Ben nog när det föll honom in, men nu var han botad för damerna långa tider framåt, — damerna i societeten nämligen. Han afskydde dem uppriktigt i deras närvaro och bland

kamraterna gälde han för en förklarad qvinnohatare likt alla, som voro osäkra i sitt sätt och tillräckligt egenkära att icke utsätta sig för damernas kritik. Dessutom hade han sitt minne från Furuvik i sommar, och han blef nästan rasande hvar gång han kom ihåg det.

Men han stod mer än en gång lutad mot en dörrpost, såg på dansen och afundades dem som kunde underhålla en fransäskonversation, eller rättare sagdt, nedlåto sig till det. Sjelf kunde han ej förmå sig dertill. I slängdanserna deremot yrde han om ursinnigt, utan att byta ett ord med sin dam och utan att i morgon känna igen henne på gatan. Och han mankerade mer än en ung flicka som han dansat med, genom att gå förbi henne helt stelt, utan att göra en min af att helsa.

Som serenadsångare var han oersättlig. Medan den som höll serenaden och som värfvat sångarna med bålar och sexa att sjunga ut hans mest elegiska känslor, satt ankommen och lifvad i drifvan utanför sin skönas fönster, klingade Bens tenor så innerlig och ren i den kalla vinternatten som hade den verkligt varit ett vittnesbörd om en kärlek utan gräns. Ljuset tändes inom oskuldens fridlysta område och hon kunde tro på hvad Bens röst tolkade om hon var mycket ung, — det var nu engång verldens gång och Ben sjöng så gerna, när och hvar som helst. Dessutom hade han mycket lätt att inbilla sig det han sjelf sjöng ut sin kärlek för henne derinne och då klingade hans höga tenor dubbelt så in-

nerlig och ekot från de höga stenhusen i grannskapet gaf svar.

För sin villighet att sjunga blef han ofantligt anlitad. Alla andra sångare gjorde sig alltid rara, än af det ena skälet än af det andra och i grunden hade de intet skäl alls, men Ben sade aldrig nej. Och det gaf honom anseende långt utom sångarkretsarna. I allmänhet dömde man i kamratlifvet allt hvad sångare hette mer än strängt, såsom det mest egenkära koketta sällskap som fans till. Och bland Bens hundratal bröder fans det dem, som sade honom helt högt att han var en för praktig pojke för att höra till det tarfliga sångarskrået. Men det fäste han sig icke vid, sjöng blott vidare ogenerad och glad, under båda sina första terminer vid universitetet, utan att just reflektera öfver att han var inne i hufvudstaden för att sköta sina studier. Och de blefvo nog skötta derefter.

Engång, under ett anfall af envis heshet och medföljande dåligt lynne, slog han sig dock ned och läste. Derefter gick han upp till en teologieprofessor och tenterade lilla teologen; — det var allt han gjorde i studieväg. I sina bref höll pappa ej heller så strängt efter honom. — Pojken må nu rasa litet, — han har tid nog qvar till studier, tänkte gubben och sände honom pengar, ganska tillräckligt för alla löpande behof till en början, och behöfde han mera så fick han låna.

En morgon kom postiljonen med ett bref från hemmet till Ben. Han sökte fåfängt i sina fickor ef-

ter den slant brefbäraren skulle få. Absolut tomhet. Han ringde på tjänstejungfrun och bad henne betala postiljonen, — rösten lät litet generad. Så satte han sig ned och funderade. Det bar sig inte att vara utan pengar.

Men han var skyldig småsummor till höger och venster förut, åt alla sina närmaste bekanta. Först om ett par veckor skulle han få sin vanliga månadsremissa från fadren. Och då kom han att tänka på Syberg.

De hade inte träffats stort under senare tiden, allt sedan Bens succès som tenorsångare. Förut brukade Syberg komma upp till honom, men det hade nu icke inträffat på mera än en månad. Hvarför? — han var väl icke ledsen? Det kunde Ben icke tro, han visste alls icke med sig att han sårat Syberg. Nej, han måste gå till honom genast, — han var en dålig vän som så öfvergifvit den, hvilken helt nyligen ännu delat alla hans hemligaste tankar.

Syberg satt hemma och hängde öfver boken som alltid på förmiddagarna, när han icke var på föreläsningar.

— Åh, se på dig, sade han helt gladt när Ben steg in.

— Ja, jag tyckte vi någongång kunde råkas, — du söker aldrig upp mig numera. —

— Inte du mig heller.

— Nå ser du . . . du vet . . . jag har så förbannadt mångt och mycket . . .

— Ja, jag vet — men sitt nu ner ändå!

Ben viste inte rätt hvad han skulle tala om, han hade blifvit så besynnerligt främmande för Syberg på den korta tiden . . . en månad eller hvad det var. Sybergs rum var litet och unket, doftade tobak efter pipa och såg otrefligt ut. Syberg sjelf hade efter sitt första vänliga välkomnande tagit sin litet buttra och trygga min på sig och såg ej alltför upp-rymd ut öfver hela besöket. Han stökade litet i sina papper och frågade hur Ben mådde.

Men då kom Ben ihåg något —

— Vill du komma in till B. B.? — Jag skall anmäla dig. Vi behöfva basar.

— Gör du det verkligen, sade Syberg litet tviflande.

— Ja visst —! Ben hade reda på att man i sångföreningen såg sig om efter flera basar och han hade tänkt på att rekommendera Syberg, som också gjort sig känd såsom säker sångare i akademiska sångföreningen.

— Har ni ofta öfningar? frågade Syberg.

— Två gånger i veckan, utom för konserterna — då öfva vi oss oftare.

Syberg var mycket nöjd öfver anbudet. Det var en kör med stort anseende och han var allt en smula äregirig. Men han lät Ben ingenting märka, tuggade på ett pennskaft och sade lugnt:

— Nå, gör det då.

Ben blef en smula besviken. Han frågade om Sybergs studier, om hans hemresa till julen och Sy-

berg svarade. Så tog Ben sin mössa, och gick ut i tamburen, men der såg det ut såsom om han glömt någonting, han kom in igen med mössan på sig och frågade hastigt, såsom i förbigående:

— Kan du vigma mig en tia?

Syberg svarade ej ett ord. Tog långsamt upp sin börs, sökte fram en tiomarks sedel och gaf den åt Ben. Så följde han Ben till farstudörren och reglade den efter honom.

Syberg kom in och satte sig vid böckerna igen. Väckeruret af nysilfver framför honom på bordet pic-kade doft och sömnigt, Scherrs litteraturhistoria föreföll honom torr, han lutade sig bakut i stolen, sträckte sig ut efter sin pipa och tände på tobaksresten som fans derinne.

Ben spelade styf kantänka. Likasom hans framtid nu varit gjord för det han sluppit in bland nyländingar och sjöng solo på bjudningar. I grunden hade Bens framgång gjort Syberg litet ondt. Han inbillade sig det var för att hans gamla vän från skoltiden derigenom drogs bort från honom. Och när inte Ben mera besökte Syberg, ville han inte heller packa sig på Ben. Nå, — Ben måste ju söka upp honom i dag ändå!

Men den der historien med B. B.! Ja, om han bara haft råd och icke för sin fattiga mors skull varit tvungen att sitta så här öfver böckerna, så hade han minsann inte behöft Bens förmedling dertill. Nu trodde Ben sig göra Syberg en rasande stor välgerning naturligtvis. Men när allt gick omkring, var det nog

ändå Syberg, som kunde protegera Ben, menade han sjelf.

Så steg han upp och tog med svällande bröst och muskler en fristående öfning med jernstaf, ty Syberg var också gymnast.

6.

Sigrid Walborg gjorde sig i ordning att rätt selsätta småsyskonen på vinterförmiddagen medan tant Walborg var borta på nyårs-visiter med pappa; — det var först några dagar fram på det nya året.

— Här har du Gullivers resor Ole, se till att du inte rifver din nya julklappsbok! — Selma! — Hvar är Selma? — Kom hit och sy fast kjolen på din vaxdocka med linhåret, den hänger ju i trasor, — är det så du håller din vackraste docka? Tag inte så lång ända på tråden, du sticker ju ut ögonen på Anna. — Och Anna . . .

Barnpigan kom och berättade att köksan slagit sönder den stora spilkummen och inte visste hvar hon skulle slå upp buljongen till middagen. — Asch, den klåpan! Sigrid var ute i köket och lexade upp köksan, sjelf helt flat för sin tilltagsenhet, — men respekt måste hon ju föra med sig, efter mamma utnämnt henne till hushållsföreståndarinna.

— Der hade köksan då en mark femti att gå

till Lindströms bod och köpa en ny spilkum! Köksan blickade slugt upp till unga fröken, tog emot pengarna och var glad att icke sjelf behöfva betala ut dem. Hon var då välsignadt snäll, den fröken. —

— Ja — Anna! Hvad skall du då ta dig till, lilla Anna?

Anna stod och såg sur ut, — hon var ej rätt vid lynne i dag. Anna vill ha roligt, påstod hon och såg upp med sina femårs menlösa ögon, litet röda i kanterna.

— Jaså, är det bara det du vill ha? Nå det ska vi se till att du får. Kom hit med mig i gungstolen —!

Lilla Anna satt uppe i Sigrids famn och petade på hennes brosch. Gungstolen gick af och an och hvarje gång den lutade bakut, kunde Sigrid genom den isbelagda rutan se att glastermometern utanför visade 20 graders köld. — Så det vore skönt att fara ut och åka, tänkte hon.

— Vill lilla Anna åka slädparti — hvad?

Lilla Anna var hågad för det, Sigrid åkte med henne ut till Furuvik och stannade med gungstolen vid gästgifverierna, och då steg lilla Anna ner ur hennes famn på några ögonblick tills de skulle vidare igen. De röda kanterna kring hennes ögon försvunno mer och mer och hon storskrattade långt innan de voro framme på sommarhemmet.

Men då orkade Ole icke läsa längre, utan begynte hjälpa Selma med hennes docksöm. Selma protesterade: Ole får inte! Men Ole narrade henne att

draga tråden ur nålögat, fälde hennes lilla syväska i golfvet och stälde till en oreda utan ände.

Sigrid kom emellan dem med lilla Anna på armen, stiftade fred och trädde tråden i nålögat ånyo.

— Ole kan gå ut till stora bröderna. Och Ole störtade i väg, men Sigrid fortsatte att åka slädparti med lilla Anna och berättade henne så lifligt hur kallt det var på vägen, att lilla Anna drog stora systers schal frysende omkring sig.

Sigrid hade begynt åka slädparti med lilla Anna alldeles i tankarna. Hon hade just samma morgon fått veta att det Trettondagen skulle bli stort slädparti i staden, men hon var ännu inte uppjuden. Ja, det fans väl tid ännu att bli det. Löjtnant Udde skulle väl förbarma sig öfver henne, — han hade varit så uppmärksam hela hösten på småstadssoareerna. Om inte löjtnant Udde gjorde det så fans det ju många studenter i staden, och rätt uppriktigt sagt, skulle hon nästan hellre åka med någon af dem, ty löjtnant Udde började bli litet enformig i längden, och så fick folk så mycket att tala om, ifall han skulle bjuda upp henne igen.

Sigrid Walborg såg ut att glömma lilla Anna för ett ögonblick. Hennes hufvud föll lätt bakut mot gungstolsryggstödet och hon höll upp att gunga.

— Nej, *han* skulle aldrig göra det — aldrig! Och med en liten knyck på nacken satte hon gungstolen i dubbelt bättre fart igen, tog Anna mellan sina händer och hissade henne upp i luften så hon skrek högt af glädje.

— Tror lilla Anna att han bjuder upp mig, jollrade hon med den lilla — nej, lilla Anna tror det lika litet som jag sjelf, — lilla Anna tror inte det alls . . . inte alls!

— Inte alls! . . . jollrade lilla Anna efter henne.

Hon tittade ut i detsamma på termometern och mellan rutans isblommor såg hon någon gå på gatan utanför. I ett nu steg hon upp, satte lilla Anna ifrån sig och försökte se efter den gående genom att pressa kinden mot rutan. En aning hade smugit sig i henne — nej, hon var för löjlig — fy så löjlig . . . ett riktigt sjåp var hon! Hon hade knapt hunnit sätta sig tillrätta i gungstolen igen, innan det ringde på tamburklockan och blodet for henne åt hjertat.

Barnflickan sändes att öppna.

Hon kom strax igen med ett budskap att en ung herre, som hon någongång förut sett men inte kände till namnet, frågade efter fröken Sigrid.

— Är det herr . . . höll det på att undslippa Sigrid, men i sista ögonblicket sväljde hon ner namnet, gaf lilla Anna åt barnflickan, strök sin klädning slät framtill, jemkade sina manschetter och gick ut. I förmaket stannade hon och såg sig i spegeln, — hon var som hon borde.

I salen stod vännen Syberg och bockade vid tamburdörren.

— Var god stig fram, bad Sigrid ganska lätt om hjertat.

Syberg kom fram med sin mössa hopkramad i

ena näfven medan han i den andra tog Sigrid Walborgs framräckta hand och helsade.

— Det är så, fröken Walborg... att vi... att stadens ungherrar tänkt ställa till ett slädparti om Trettondag... och vi... och jag skulle be att få åka med fröken. Han gjorde en liten knyck på sin nacke mot henne vid det sista ordet.

— Jaså, — åh jag tackar så mycket... så mycket... undras hvart färden skall ställas?

— Det vet jag inte ännu, men troligen åka vi endast rundt omkring några verst, och vända sedan om till staden för att dricka té på Societets-
huset —

— Dricka té —?

— Ja, jag menar naturligtvis dans derjemte — det är bara för att vara rätt högtidlig, tillade Syberg.

— Får jag fråga när samlingen skall ske? Och hvar...?

— Jag kommer nog efter fröken... omkring klockan fem... senast fem...

— Jaså, tack så mycket, jag skall vara färdig...
Syberg hade intet haft emot att stanna längre, men Sigrid Walborg glömde alldeles att bedja honom om det, så att han bockade sig och gick.

Sigrid låste dörren efter honom, kom in i salen och snuddade af ovarsamhet vid flygeln. Då stannade hon ett ögonblick, besinnade sig och slog sig ned på pianostolen, tog upp locket och slog an några toner, gladt och lifvadt. Om en half minut hade hon alla barnen omkring sig.

— Spela Sigrid, — spela polka!

Och Sigrid spelade en grann polka mazurka, hennes händer flögo öfver klaviaturet så det var en fröjd deråt och barnen jublade. Midt under de briljantaste löpningarna ringde det igen häftigt på klockan i tamburen och Sigrid tyckte sig känna igen pappas ringning. Hon bröt af löpningen tvärt, så ekot blef mullrande qvar inne i flygeln och i en fart störtade hon mot dörren för att öppna för pappa.

Blossande röd tog hon två steg tillbaka in i tamburen, kölden utifrån slog in i stora moln af imma och midt bland dem stod Benjamin Thomén med rimfrost på paletåkragen, på mössan och på sina små gryende mustascher.

I ett nu hade han hängt upp öfverplagget, slängt mössan på ett bord och medan han torkade sina mustascher med näsduken, räckte han Sigrid sin kalla hand till kort och raskt handtag, hvars kyla fortplantade sig egendomligt behagligt igenom henne.

— Ni höll på att spela fröken Walborg? Ben hade sin stoltaste hållning och sitt vackraste leende, uppiggad som han var af kölden derute och samlad för detta besök långa tider på förhand. Han ville taga revanche för i sommar.

— Det var bara för barnen jag spelade, invände hon och slog locket till flygeln igen, när de gingo förbi den.

— Det vore just det jag ville höra . . . huru ni spelar, när ni gör det för er sjelf eller för barnen —

Sigrid hade hemtat sig från sin första öfverraskning. Hon bjöd Ben att taga plats, men han blef stående och sade fram sin anhållan om att hon skulle åka med honom på slädpartiet om Trettondag —

— Tackar, jag är bjuden redan.

— Bjuden —? Åh så ledsamt!

— För tjugu minuter sedan var herr Syberg här, tillade hon likasom urskuldande. —

— Det var mig en skojare att inte nämna om det för mig. Jaså, för sent således, tillade Ben likgiltigare, nästan litet vårdslöst, — nå, bättre lycka nästa gång.

Sigrid Walborg kände icke igen den tafatta gulnäbben från i sommar. Hon hade nog hört talas om Bens stora lycka som sångare, men kunde verkligen en enda termin i Helsingfors förändra honom så? Ben såg hennes tankar så klart som om de varit hans egna.

— Jo, fröken Walborg, ni var stygg mot mig senast, sade han.

— Åh, — det var ert eget fel helt och hållet —

— Säg inte så, invände Ben, — man är inte alltid sin egen herre.

Hans tonfall lät så sorgset att Sigrid såg upp ett ögonblick och mötte ett par beslöjade, innerligt talande ögon. Hon vågade icke se upp igen, kände blott hur blodet steg henne åt kinderna under den blicken och när Ben icke gjorde något försök att bryta tystnaden steg hon upp, sprang ut och kom om ett ögonblick igen med lilla Anna, som skrikit i rummet bredvid.

Ben talade om ett och annat, om huru han haft lust att göra sin visit hos Walborgs tidigare under julhelgen, men icke kommit sig till det, om huru det var tråkigt här i staden och om det stundande slädpartiet. När Sigrid såg besvärad ut och teg, pratade han desto ifrigare och gick bort till slut, stolt som om han eröfrat en verld.

Men vid middagen åt Sigrid Walborg i så djupa tankar, att hon sväljde ett fiskben på tvären ned i halsen och höll på att storkna om icke stora bror Gustaf bultat henne så hon nästan blef blå i ryggen.

— — — — —

När tranorna i triangel draga upp mot norden och när de långt framför sig sett den finska kusten dyka upp ur hafvet, hvila de på vingarna helt sjelfbehagligt och segla orörliga, med utsträckta halsar lägre ner. Högt uppe der de draga fram är det frostklart och kallt och seglaren inklämd bland isfälten der djupt, djupt under dem, kan jemt och nätt med blotta ögat se det hårfina streck deras flygtlinie gör mot det ljusblå vida. Den gamla tranan i spetsen har upptäckt en ljus punkt på den långa mörka kustremsan. Det är hennes landmärke sedan gammalt, hon ger till ett skrik en hes trumpetstöt och slår ett par tag med de väldiga vingarna.

Alla de andra tranorna göra efter henne. Om en stund har den ljusa punkten fått en mängd andra rundt omkring sig. Med vingarna fortfarande orörliga skära tranorna genom det ljusblå i sned riktning nedåt.

Den första ljusa punkten får gulaktig färg och

svart afslutning med någonting förgylldt i spetsen. Det är tornet på Nikolaikyrkan, de öfriga ljusa punkterna spridda byggnaderna. Och när tranorna kommit så långt ned att de se vågorna svalla fria i hamnarna, ge de till ett förnöjdt skri, taga igen den horizontella riktningen och segla snedt öfver staden och kyrkan vidare uppåt landet. Men strax på andra sidan kyrkan syns en hel drifva snö under träden i Kajsaniemi och det väcker deras nyfikenhet, ty backarna rundt omkring stå bara och bruna i förmiddagssolen.

— Det är människofunder, snattrar den gamla tranan i spetsen, — det har hvarje år denna dag funnits snö der på det samma stället under tallarna.

— Vi ska titta efter närmare, säga de unga tranorna, som aldrig sett snö, ty i fjol voro de flygfärdiga i god tid och hösten var tidig men snölös.

Och fast de gamla brumma, göra de en lång spiral nedåt med nyfiket sträckta halsar och skärpta blickar. Då upptäcka de att det är rörelse i snön dernere. Det är yrsnö. Hit och dit jagas det hvita, delar sig ut öfver det svarta och samlar sig igen. — Det är för märkvärdigt! Och så göra de ännu en luftig spiral lägre ned som om de seglat utför en vindeltrappa.

Plötsligt ger den gamla tranan i spetsen hals:

— Det är människor!

Då slå de alla några mäktiga slag med de tunga vingarna och skrika till på engång:

— Det är människor!

Så segla de lugna och majestätiska vidare tills

yrsnön derborta under tallarna ser ut som en näsduk uthängd på bleke.

Men nere på Kajsaniemi kikar man upp i den solklara luften, håller handen skyggande öfver ögonen och nyser för solljuset. Skriet har nått ända dit ner och när man ser den välbekanta triangeln och de mäktiga, tunga vingslagen säger man: tranorna komma!

Yrsnön under tallarna är idel hvita studentmössor. I dag är det studenternas dag, första Maj.

Hittills har endast någon enstaka hvit mössa dykt upp här och der i gathörnen, förvillad som den första sommarsvalan, men i dag tidigt på morgonen öfversvämmades staden som genom ett trollslag af bländande hvita, vackra studentmössor. Och omkring klockan nio draga de i ett långt gladt tåg vid klingande sång ut till Kajsaniemi, för att under de gamla knotiga tallarna helsa våren välkommen. Och halfva staden efter dem.

Under tallarna är placeradt ett bord och på bordet en bål, stor nog att dränka ett barn uti. Rundtomkring taga sångarna plats, dirigenten lyfter pinnen och så ljuder det segergladt och jublande:

Vintern rasat ut bland våra fjällar

drifvans blommor smälta ned och dö —

Kallt är det, men solen gör sitt bästa, gnistrar i bålen när den hålles i glaset, glänsar sedan i dem, blänker i lyrorna och låter de nya snöhvita mössorna framträda vackert mot de knotiga, djupgröna tallarna ofvanför.

O, hur härligt majsol ler —!

Ja, visst är det sant att våren är här, fast det är litet kyligt ännu! Publiken slåss inne i salen vid den långa improviserade disken om glödgadt vin och varm punsch. Men damerna uté på de gröna sofforna läpja försigtigt på de varma glasen och bita sönder en mandel sakta och undersökande, för att smaka sig för om det icke af en händelse kommit en bittermandel i vinet.

Midt ibland sångarna tätt invid bålen under talarna står Ben lifvad och munter af den klara morgonen och den stora bålen, med ett enda soligt leende öfver sina unga drag. Och när han någongång ger sig af mellan de hoppackade människorna till värdshuset, måste han helsa till höger och venster så fullt är det af idel bekanta och de unga damerna stöta till hvarandra och hviska:

— Ser du, der går Thomén, — han, som sjunger så bra. Och de tycka han ser hygglig och glad ut, friskspråkig och munter som han är.

Men när han dröjer länge borta, ropar man kring bålen manstarkt i takt, alla på engång:

— Tho—mén! — Tho—mén! Och Ben skyndar med god fart tillbaka till sångarne för att draga sig undan den allmänna uppmärksamheten.

Det hvilar ett välvilligt löje öfver hela människomassan långt upp på kullarna rundtomkring och alla ha beslutat att roa sig i dag.

Ben och Syberg komma af en händelse att stöta tillsammans vid bålen.

— Skål!

— Ska vi hålla roligt i dag?

— Jag är med om det, jag!

— Du Syberg?

Ben väntade intet svar, tog vännen Syberg under armen och drog honom genom människomassan in i den mörka salen.

— Två kognak!

När Ben betalade dem, bestälde Syberg två till.

— Det var tusan, sade Ben och såg förvånad på sin vän, — hvad går åt dig?

— Vi ska ju hålla roligt, menade Syberg.

— Ja nog vore det skäl, — jag har inte en gång viftat med dig på hela våren.

— Så göra vi det i dag då —

— Topp!

— Ser du, jag har gått genom min pro gradu skrifning —

— Åh fan, — lycka till!

Ben såg helt varmt på Syberg, hvars bruna prickor till ögon glänste af inre tillfredsställelse. Då blef Ben glad att se honom sådan:

— Skål på dig, gamle vän, — jag känner igen dig — skål!

Ben talade till Syberg med en glimt af den gamla vänskapen i ögat, Syberg var ovanligt välstämd i dag och de två blefvo ett ögonblick stående och sågo hvarandra in i hvitögat. Så skrattade de och räckte hvarandra handen i hemligt förstånd.

— Var inte ledsen på mig längre, bad Ben. Der-
 efter blef den gamla vänskapen såsom återställd mellan
 dem. Syberg skrattade åt Bens infall och såg ut att
 beundra honom såsom förut i skolan. Ben sjelf tog
 återställandet af det goda förhållandet dem emellan
 med mycken verldsvana, han var öfverådigt lifvad så
 både andra och han sjelf hade roligt deraf och han
 muntrade alltemellanåt upp Syberg genom att vädja
 till honom med en replik.

När bålen var slut under tallarna och en stor
 del af publiken gått sin väg, tog Ben den tomma skå-
 len och spilde i de sista dropparna i Sybergs och sitt
 glas, midt för den qvarblifna publikens ögon och skå-
 lade till Syberg med en nick och en hviskning:

— För Sigrid Walborg!

— För Sigrid Walborg, upprepade Syberg lydigt.

— Och nu, sade Ben och såg på klockan, — går
 jag och gör cession för min far.

— Hva —!

— Jag går och gör cession för min far, som är
 i stan, men vi träffas igen vid middagen i Brunnsparken —
 der skulle ju sångarna samlas.

Syberg häpnade öfver Bens lättsinne och följde
 med honom ett stycke. Ben talade helt lugnt om
 sina affärer, som tvungo honom till en bekännelse
 för fadren — han hade gjort omkring tvåtusen marks
 skulder under sina två första terminer.

— Ser jag mosig ut? frågade han Syberg midt i
 alltsamman:

— Nej, långt ifrån, — men jag förstår inte . . .

— Hvad förstår du inte?

— Att du kunnat göra så stora skulder —

— Skall du nu också moralisera mig. — Nej Syberg, tro mig jag har svårt nog, utan att få moraler ännu dertill. Jag förstår nog sjelf huru jag fått mina skulder, — sist köpte jag en dyr slup upp till Saimen för sommaren.

— Och nu skall du till din far och bekänna?

— Jag har så beslutit, det är ärligare mot gubben... Eljes kunde jag nog få kredit —

— Nej, gå du till gubben bara.

— Ja, jag vill ställa mig på annan fot med honom. Om han också blir ond, skall han i grunden ändå vara nöjd att jag kom till honom.

Ben såg helt manhaftig och allvarsam ut. Han trodde i sin goda stämning efter bålen och sången att hela världen skulle böja sig för hans vilja och hans beslut.

En liten stund derefter knackade han på n:o 8 i den långa korridoren utanför gästrummen i Wilhelmsbads hotell.

— Du låter far din vänta! var det första Ben hörde när han steg in. Han bad om förlåtelse och skylde på sitt ur, som gick efter.

— Här har du dina månadspengar för hela Maj månad, fastän du ingalunda borde få hälften engång, när terminen nära nog är avslutad redan den första. — Nå, när tänker du komma hem, — följs du åt med mig? Jag reser om fyra dagar och du borde ju ha ingenting ogjordt här numera.

Bens fasta beslut att vara uppriktig mot fadren smälte bort som vax för dennes myndiga ton och stränga blick. Det var ju alldeles omöjligt att tala ett ord med honom, — och hela gengångarhären af respekt från hemmet rusade in öfver Bens stora mod från bälens nyss. Det förintades fullkomligt när han stod öga mot öga med fadren och Ben log för sig sjelf åt sina djerfva tankar. Hellre än han skulle bedja sin far om en penni och utsätta sig för hela hans bitande hån, ville han svälta ihjäl om det gälde, försaka alla nöjen och mark för mark spara ihop pengarna till att betala de skulder han gjort.

— Nå, — du svarar ingenting.

Ben stammade fram att han ej kunde bestämma sin resdag ännu och ljög ihop något om föreläsningar och papper som skulle underskrifvas af rektor.

Fadren tog honom på orden, och gaf honom månadspengarna utan en misstanke om att Ben var någon annan än hans väl disciplinerade, lydiga och oerfarne pojke från skolan.

Ben gick ut och skämdes för sig sjelf såsom hvarje gång han haft någonting att göra, eller tala med fadren. Hela den ofantliga massan af hyckleri och falskhet som låg mellan dem trängde sig på och plågade honom. Men hvad stod att göra? — Den enda gång han visat sig sann och uppriktig, hade han blifvit utsparkad och den örfilen som följde sparken brände honom ännu i hågen. Fadren ville hafva det så, — nå godt, — Ben var karl nog att taga sig fram utan

fadrens förtroende. Han ropade på en hyrkusk och så bar det af.

I fullt språng ned från hyrkuskdroschkan och fyra trappor upp i ett stenhus på Skatudden. Der ringde han på häftigt. Andtruten trängde han sig in förbi en tjenstejungfru och frågade om herr Schnecken var hemma.

— Jag måste omsätta min vaxel öfver sommaren. Ben stod vårdslöst och jemkade sin hvita mössa ur pannan utan att bry sig om att taga den riktigt af.

— Jaså, jaha — men räntan skall betalas på förhand. — Åttahundra mark på fem månader — inte så?

— Jo.

— Åttahundra på fem månader gör . . . ja af studenter skall jag ta bara hundra mark. — Förfaller den första Oktober —

Ben räckte honom sin ena sedel utan att protestera, han var glad öfver att så lätt slippa från hela saken.

Han måste skrifva ut en ny accept och fick sin gamla förfallna igen; — den hade legat obetalad två veckor öfver förfallodagen. Men det var antagen sed att aldrig betala judevexlar i tid. Utan ett ord skref han sitt namn på snedden och när han betalat in sin hundramarkssedel, gjorde herr Schnecken inga miner. Det var knapt att Ben sade honom adjö när han gick. Så var det antagna sättet. Nedanför ingången väntade hyrkusken och Ben satte sig upp i den. Kör till Brunnsparken!

Staden låg fin och putsad, befriad på polisbefallning från alla qvarliggande snörester, och såg ut som

om den haft intet annat att göra än att invänta våren. Längs norra Esplanadgatan blänkte det af hvita mössor och ljusa vårtoaletter, bjerta parasoller och glänsande åkdon. En brokig, sysslolös rad, som vandrade af och an helsande med mössor, hattar och nickningar midt i det granna solskenet, hvilket lyckats bringa upp värmen till ganska sommarlik i lä om de höga fasaderna åt söder.

Man hade tagit ledighet i dag och det bar staden vittne om. Hyrkuskar skramlade öfverallt i nytvättade droschkor och i dem sutto unga män i lediga stälningar, med cigarettens mellan tänderna och den obligatoriska hvita mössan: — det var studenternas dag, första Maj.

— — — — —

I den ljusa vårqvällen sutto sångarna kring en bål ute på Brunnsparksvallarna. Det var ovanligt varmt för årstiden sedan isen hade drifvit ut till hafs under dagens lopp. Man sjöng och drack — och drack betydligt. Ben var vid sitt mest stormande glada lynne och Syberg var icke ängslig heller. Det var den enda dag han slagit sig lös under hela vårterminen och roligt ville han ha!

Ben slog i sitt öfvermod i sig det ena glaset efter det andra utan att ens fästa sig vid att han drack. Det var nu bara ett omätligt behof hos honom att störta lös på någonting och när glaset fans närmast tillhands, störtade han lös på det.

Efter att ha legat på rygg i det vissna vårgräset och på allmän begäran sjungit solo en svensk folk-

visa, blef han så elegiskt stämd att han fick tårarna i ögonen. Han smög sig undan och satte sig med bultande hjerta och tinningar på en bänk uppe på vallen. Hafvet låg spegellugnt och glänsande i den klara af-tonbelysningen norrifrån. Han tog af sig mössan och svalkade sig. Då kom Syberg och satte sig bredvid honom.

Om tio minuter hade Ben berättat allt hvad som passerat sedan han senast, för nära ett år sen, öppnade sitt hjerta för honom. Huru han nästan varit svart-sjuk på Syberg hemma i småstaden i jul, när Syberg åkte slädparti med Sigrid Walborg, men huru han sedan lugnat sig och insett att Syberg aldrig skulle träda emellan honom och henne.

Syberg satt tyst och hörde på och retade då och då Ben med en invändning att berätta mera, tills denne i ett anfall af stormande vänskap föll honom om halsen och under tårar besvor honom att alltid bli densamma vän han fordom varit.

Syberg skrapade ut en punschfläck från sin nya sommarpaletå och frågade om Ben kunde tvifla på att han ej skulle förbli det.

Nej, det kunde Ben inte heller tvifla på numera, sedan de efter ett års skilsmessa ånyo blifvit vänner. Och i sin värme och tro på det upphöjda och ädla, kyste Ben plötsligt Syberg, der denne satt öfverras-kad och litet flat, men ögonblicket derpå rusade han som en hvirfvelvind tillbaka ned till bålen och de öf-riga kamraterna.

Och vårnatten föll bleklad och svärmisk, med

matta stjernor och en strimma nymåne, ned öfver den ännu löflösa parken, öfver staden med gator och torg och öfver en hyrkusk som körde två vänner hemåt, den ena trygt och roligt insomnad i den andras famn; — det var slut på studenternas dag, första Maj.

7.

Det var en gångstig uppför en brant sandbacke. Stora kullerstenar på sidorna om den och små dylika uppå den. Eftermiddagssolen brände hett mellan barren på de raka tallarna, ljungen blommade och porsriset nere i dällden doftade så starkt att det kändes ända hit. Mellan topparna på de under backen stående furorna syntes taket till Furuvik, bortskymdt halft af rönnarna i trädgården.

Uppför backen gick vännen Syberg med sin käpp längs ryggen i djupa tankar. Han var sommarinformatör på Furuvik för assessor Walborgs nästäldesta son Werner, och hade tre timmar lektioner om dagen, resten för sig sjelf. De hade annonserat efter en informator och då skref Syberg och anmälde sig.

Han var ej missnöjd, — långt derifrån. Det fans bara en enda sak, som oroade honom och det var i sjelfva verket heller ingen sak alls, ty det var en person och personen var Ben.

Nåja, — man skulle väl få se, flera än en hade begynt som informator i ett hus der han sedermera . . .

ja man skulle få se som sagdt. Om inte bara den der latmasken hade haft så god tid att segla dagarna igenom och nätterna med! Kom han inte nästan regelbundet två gånger i veckan hit med sin segelpyts som han kallade Astri, — kantänka — norskt skulle det vara, fastän det var runda tre eller fyra mil härifrån till Thoméns landställe. Och så genom natten tillbaka om det också var spegellugnt. Bara engång tillsvidare hade han stannat öfver en natt här på Furuvik, men hvem vet hvad det kunde bli, han borde verkligen ha litet försyn för Walborgs och inte formligen bosätta sig här hos dem.

Tallarna susade melankoliskt och ett strömoln drog just öfver solen. Syberg vaknade upp ur sina tankar af att en rund sten lossade under hans fötter. så han höll på att falla framstupa.

Der satt Sigrid Walborg nu på sin älsklingsplats, uppe på berget och väntade honom. Nu såsom många andra eftermiddagar. De skulle fortsätta den norska romanen, som han begynt läsa högt för henne. Syberg tyckte om att läsa högt, det var behagligt att höra sin egen röst och att veta att någon uppmärksamt följde med. Dessutom . . . ja, det skulle man allt få se! Han kom upp på sjelfva backen och kunde se öfver platån, som stupade ned i ett berg mot sjösidan.

Der satt hon mycket rätt. Hon hade ju boken också — jo, det hade hon! Den' låg bredvid henne, men parasollen skymde bort sjelfva hennes ansigte.

— Fröken Sigrid, sade Syberg helt nära.

Hon såg sig långsamt om utan att ändra en min, räckte Syberg boken och sade:

— Jag tror vi slutade vid det stället, der Katarina bröt med sitt husbondefolk.

Syberg tog boken, fick fatt på stället och begynte. Hans läste verkligen ej illa, men Sigrid satt likasom tankspridd och såg ut öfver viken till det böljande rågfältet på andra sidan.

Hvad var det nu alltsammans, — det som han läste der i boken? Bara romansanningar! Aldrig nådde hon ju de sanningarna ändå! — Hvem skulle hon ge sig att älska så uppoffrande och lidelsefullt som der i boken? Syberg kanske? Och hon log åt sina egna tankar. Nej, — inga stora lidelser fans det här i verkliga lifvet, bara idel små små tillstymmelser dertill. Det var inte för henne det der lifvet i romanen, hennes lif var så enkelt, så tarfligt och fattigt på passioner. Och hon hörde på helt kritiskt när Syberg läste.

Han hade just kommit till ett ställe med den allra delikataste beskrifning på en kärleksscen. Hans hjerta slog dubbel takt och han kunde knappast läsa för idel spänning. Nu var tillfället inne. Han skulle strax låta boken falla och se på henne såder, som han gjort det engång förut, då hon slagit ned ögonen och bedt honom fortsätta. Hans röst blef smältande, orden flöto ljufva och målande, rythmiska och glödande på samma gång, diskreta och likväl fulla af en bäfvande ömhet. Syberg vaggade sig in i en behaglig, sväfvande lätt förkänsla af det som skulle komma och just när skildringen var på sin höjdpunkt, full af kärlek

och innerlighet, bröt han af den och sökte Sigrid med en lång blick öfver boken.

Hon hade rest sig halft i mållös förskräckelse och vågade knappast röra på sig. Så gjorde hon med ens en skakande rörelse af obehag och afsky:

— Myror! ropade hon och hoppade omkring med armarna utsträckta och förfäran i sitt ansigte.

Syberg stod handfallen utan att kunna hjälpa. Det var lyckligtvis endast en myra hon hade på sig och hon vecklade upp sin klädningsärm öfver en vit arm och fick fatt i den lilla gula syndaren, just en af det värsta slaget. Och nu såg hon sig nogare omkring. Nej, det fans bara stora bruna myror här på berget, den lilla gula hon fått på sig hade hon säkert burit med sig ända från torfbänken i parken, hvilken de nästan gjort obegagnelig. Den bänken skulle rifvas ner ännu i dag!

Syberg försökte intressera sig för myrorna så mycket han förmådde. En bitter känsla fick han mot dem sedan den stunden, isynnerhet mot de små gula. Bäst de stodo och talade om myrorna naturalhistoriskt och psykologiskt, höjde Sigrid Walborg på hufvudet, reste sig på tå och lyssnade. Hon hade icke bedragit sig, — det kom som ett otydligt ljud af sång med vinden. Om ett ögonblick sken det hvitt mellan tallarna på holmudden och förbi den sköt en jakt med spetsigt gaffelsegel för sjungande sidamedvind inåt Furu-vik. Man kunde tydligt se två personer i båten, den ena med parasoll.

— Emmi Thomén! ropade Sigrid och fick en fart

utför branten längs den lilla gångstigen, så småsternarna skramlade och kjolarna slogo henne om hälarna; men Syberg blef kvar uppe på berget med den norska romanen i handen och de naturhistoriskt intressanta myrorna vid sina fötter.

Sigrid hade tagit en genväg genom ladugården och var framme vid verandan innan någon af hemfolket anat att det kom gäster. Hon slog sig helt lugnt ned i hvilstolen och tog fram sitt handarbete ur en halmväska med Souvenir de Rigia i blå bokstäfver. Ingenting nämde hon om besöket.

Då skälde gårdshunden Karo till, der den låg nedanför verandan, och sprang åt stranden. Tant Walborg höjde på hufvudet, men tog sedan igen ihop med sin strumpstickning ... bara gläfs, tänkte hon. Men strax derpå skymtade en ljus sommarklädning nere i syrenbersån och assessorn sjelf var den första som märkte besöket, der han stod med pipan i munnen och tänkte på att fara ut till abborrgrundet i solnedgången, ty det blåste bra för djupmete.

— Det kommer främmande.

— Hvem?

Sigrid for upp som en pil och försökte bli glatt öfverraskad. Emmi Thomén! — och hon rusade utför trappan att möta.

— Välkommen! — Och vi som ingenting ha märkt! Strandbjörkarna ligga så i vägen — kom du seglande Emmi — åh, en så lång väg — nå det var nu roligt att få dig hit engång!

Syster Emmi lemnades sedan i tant Walborgs

armar, neg för assessorn och hamnade slutligen i hvilstolen.

Men om en stund kom Ben upp från båten der han bergat seglen och just nedanför verandan stötte han ihop med Syberg, som hade den norska romanen i handen.

— — — — —
— — — — —

Sigrid Walborg lemnade sig numera sällan på tumanhand med Ben. Syberg måste följa med på alla spatserturer och segelfärder och han satt trumpen och missmodig i Astri, lekte med en tågända eller ett block, medan Ben segerglad och frispråkig förde ordet vid rodret och Sigrid småleende hörde på.

Eller när han på en skogspromenad med god flit lemnade sig efter Sigrid och Ben, der de gingo småpratande och upptagna af hvarandra, så kunde han vara säker på att Sigrid snart såg sig om och ropade på honom. Då måste han komma närmare och ljuga ihop någonting om blommor eller mossor, fastän han afskydde botaniken sedan fjerde klassen i skolan.

Allra värst blef det ändå när Ben var rätt öfverlycklig, så han inte kunde hålla sig inom skinnet, utan öste öfver Syberg rågan på sin sällhet. När han berättade alla sina små framgångar i Sigrids ynnest och fordrade i den gamla vänskapens namn att Syberg skulle höra på och intressera sig ännu dertill.

Då kunde Syberg knyta näfven i smyg och se så tungsint och dyster ut, att Ben sjelf höll inne med sitt skräfvel och frågade hvad som gick åt honom.

Det var naturligtvis ingenting, som gick åt Syberg, huru kunde Ben fråga någonting så fänigt, — allvarsam hade han ju varit alltid. Och Ben såg ut ett ögonblick som om han tänkt någonting, men det nästa var det redan förbi, han tog Syberg under armen och så började han om igen.

Icke nog med det; — när Ben höll sig borta någon tid fick Syberg ingenting annat än tala om honom med Sigrid Walborg. Det skedde mestadels i förtäckta ordalag, med häntydningar, genom gemensamma minnen och i halfva ord. Syberg hörde på henne med ett litet bittert löje och gaf sig någongång sjelfmant att tala om Ben för att göra Sigrid till viljes. Han hade nu engång tagit emot hennes vänskap likt ett slags surrogat för något bättre och sedan fick han gång på gång känna af hånet i att man räckte honom en sten i stället för bröd.

Nå, Syberg kunde bära det der alltsammans endast för att icke blotta sig. Och det var han mera mån om än någonting annat. Han satt tyst och hörde på Bens utläggningar, fastän han för sig sjelf hade lust att krossa till mäsk den der skräflande månskenshjelten med sitt sockerbagarhjerta på tungan, — tvi hvad han var fadd!

Men den bitterhet, som grodde i honom gjorde honom emellanåt fränstötande, ty han var icke särdeles vek och känslig förut. Sin kondition kunde han icke lemna i midten utan att draga blickarna åt sig, och han höll ut. Endast engång höll det på att bryta lös, när Sigrid Walborg ledde samtalet på Ben medan

han sjelf var borta. Då frågade Syberg henne häftigt och brutalt om hon inte kunde tala om någonting annat.

Sigrid Walborg rodnade ända upp till hårfästet, såg med en förebrående blick på Syberg och frågade om han icke längre var vän till Ben.

Javisst var han ju vän till Ben och erkände alla hans goda sidor, men det kunde ändå bli tråkigt i längden att städse tala om honom. Sedan den stunden talade de två aldrig ett ord om Ben.

Assessorn hade blifvit inkallad till Öfverstyrelsen för landtmäteriet och flyttade till Helsingfors om hösten. Det fröjdade Ben innerligare än han vågade visa det, men Syberg såg sig nu tvungen att fortfarande besöka dem regelbundet en gång i veckan för att icke bli misstänkt. I början sammanträffade Syberg och Ben engång hos Walborgs i deras lilla gammaldags våning vid kaserntorget. Men som på en tyst öfverenskommelse gjorde de derefter sina besök på skilda tider.

Dock, — en eftermiddag i slutet af September råkades de igen der. Intet samtal ville komma i gång, de kände sig omedvetet besvärade hvar och en, så goda vänner de än voro, och till slut slog sig Sigrid ned vid pianot i skymningen.

— Tag om det der fröken Sigrid, bad Ben. Hans röst lät så bönfallande att Sigrid, sedan slutackordet ekat bort melankoliskt inne i pianot, utan ett ord spelade om Rubinsteins lilla tröstlöst öfvergifna ton-

dikt. Växterna för fönstren gjorde det allt skummare inne i salen, — de hade undanbedt sig eklärering. Ben halfåg i en soffa strax vid fönstret och höll ett nothäfte för ögonen medan han gnolade melodin för sig sjelf. Vännen Syberg satt stel i en fåtölj med händerna hopknäpta, hakan i vädret och gjorde ingenting.

Tant Walborg hade gått ut och lemnat de unga ensamma; — assessorn var sällan inne hos familjen annat än vid måltiderna. Och Sigrid spelade, — inspirerad som Ben tyckte.

— Tack, sade han när hon slutat, — det der är någonting som tilltalar mig alldeles ofantligt, just så skall man vara sorgsen. Han hade kommit till henne vid pianot.

— Vet ni, — jag hittade på ord en qväll till den der melodin . . . nej, sjelf har jag inte gjort dem, men de föllo mig in ur minnet — hur lydde de igen? . . .

Ljuf är sorgen, när den smälter

till en harmoni med lifvet

halft i löje, mildt och vänligt,

tröstlöst halft och öfvergifvet . . .

— och ackompagnementet tog jag också ut med det samma.

Sigrid hade stigit upp och Ben satte sig utan vidare till pianot och sjöng. Hon stod qvar der bredvid honom och förundrade sig öfver hans förmåga att så sorglöst sätta ackompagnement till en af de svåraste melodier, — och det utan att någonsin ha tagit en piano-
lektion engång. Sjelf hade hon fått spela tusental

timmar skalor och öfningar utan att ännu ha tänkt sig möjligheten af att göra något dylikt. Så sjöng han andra versen:

Och då fattar jag min kärlek,
hur jag lärt att älska henne,
och då röra mina läppar
flygtigt vid ett jungfruänne . . .

Sigrid hade icke svårt för att svärma, fast hon aldrig gjorde det vid piano. Det var Bens svaghet i stället och nu var han i farten. Han hade öfvat sig upp till en temmeligen stor färdighet af alldeles egen art, men han spelade framförallt så omedelbart och fullt af känsla, att man blef berörd af det, — isynnerhet när han sjöng dertill, och det gjorde han som oftast.

Från Rubinstein gick han i långa, tunga mollackord öfver till Schuberts Heinemusik och der var hans älsklings gebit . . .

Das Meer erglänzte weit hinaus
im letzten Abendscheine,
wir sassen am einsamen Fischerhaus,
wir sassen stumm und alleine

Så svärmade han om hela Heines tårdränkta kärlek i de mjukaste varma tenortoner, intermezzo på intermezzo, tills ackompagnementet gick öfver i mullrande bas, småningom allt starkare så pianinot skälfde under hans händer. Der dykade början till Erbkönig upp med sitt basstaccato . . . Chopins sorgmarsch kom med i några ackord . . . vidare mot basen, djupare och djupare, i fulla väldiga grepp några takter ur Beet-

hovens sorgmarsch, allvarsamma och gripande, och så samlade han tonerna från ömse sidor midt på klaviaturet, hvirflade om dem i moll och dur, det ena efter det andra tills alltsammans, både piano och röst, brast lös nästan vildt:

Ich grolle nicht, wenn auch das Herz mir bricht,
Ewig verlornes Lieb — ich grolle nicht —!

Han slutade med ett enda häftigt ackord och fälde händerna i sitt sköte, lutade sig bakut mot nothyllan och blef sittande tyst. I fåtöljen vännen Syberg, orörlig som förut. Han visste att han igen varit med om en eröfring som Ben gjort; musiken hade nästan rört honom själf, så passade den till hans stämning, och när den var slut, hade han uppfångat en snyftning från soffan, der Sigrid försvunnit i skuggan af ett mjukt hörn.

Hvad Sigrid egentligen tänkte på, viste hon ej själf, men det hade kommit öfver henne en känsla af omätlig sorg och en oändlig saknad efter någonting oupphinneligt och härligt, så häftigt att hon, när Ben vid pianot stötte fram staccato tonerna i Erbkönig, måste luta sig ned i soffhörnet och ge sin beklämning luft i en lång och varm ström af tårar. Hon tyckte ett ögonblick att det var högst opassande att gråta så här öppet i sällskap med två herrar, men det var ju mörkt och dessutom ville hon gråta här, just här, alldeles tyst och qväfdt medan han spelade der nära intill. Ben hade fullkomligt fångat henne med sin musik och hon hade gett sig tonerna i våld med god flit utan ett försök att beherska sig.

Hade Ben i samma ögonblick slagit om till en munter och glad polka, skulle hon säkert skrattat eller åtminstone lett, men när han stegrade allvaret med de två sorgmarscherna, gret hon hejdlöst en ljuf, viljelös, vanmäktig gråt.

Hur hon tyckte att han måste ha lidit sjelf, för att kunna sjunga så, som han sjöng den sista sången. Om hon följt sin lust, hade hon sprungit upp och full af medlidande och ömhet slagit sina armar om Bens hals och kyst honom, kyst honom alldeles ursinnigt, men när han nu slutade, for hon med näsduken hastigt öfver sitt ansigte och andades ut försigtigt i en lång, darrande suck, som likväl hann bort till Syberg i länstolen. Men Ben hade ingenting märkt, han satt helt lugn, litet tungsint efter musiken, qvar vid pianot. Skramlade med tändstickor och tände på en cigarett, så hans ansigte ett ögonblick syntes rödaktigt mot den hvita kakelugnen bakom.

Sigrid slöt ögonen och när hon slog upp dem igen, stod Ben bredvid henne vid soffan.

— Adjö, fröken Sigrid!

— Skall ni gå nu redan?

— Nog är det bäst. — Han höll hennes hand i sin och hon lät den ligga der.

— Ni kommer nog engång att bli sångare, det får ni se! — Ni måste bli det —! sade hon långsamt och dröjande.

— Det har jag aldrig tänkt på.

Nu kom Syberg till och hon tryckte Bens hand

hastigt och förtroligt så det gick en varm bölja genom hela hans väsen.

— Adjö, sade hon.

Vännen Syberg och Ben följdes åt ända till Bens kvarter. Ingendera yttrade ett ord. Vid Bens port sade Syberg plötsligt:

— Jag kommer upp till dig och prata en stund.

— Jaha, välkommen — det är inte för sent ännu att få varmt vatten till en tuting, — jag har kognak hemma af en händelse.

Men der ville det intet prat bli af. Syberg såg ovanligt orolig ut och drack sin tuting nästan med ens. Ben gjorde likaledes af vänkänsla. De brygde på en ny för att få mål i munnen och Ben begynte ana att här låg någonting under, — hvad det var kunde han omöjligt gissa till. Slutligen började Ben, som förgäfves väntat att Syberg skulle komma fram med det han hade på hjertat, småskämtande:

— Du är inte väl till mods i dag —

— Ingenting går åt mig — ingenting särdeles.

— Nå, — desto bättre! — Skål och var glad då! Hvad suras du för? Vi ha inte träffats stort alls under hösten.

— Ja ja, vi gå åt skilda håll —

— Det vill säga, du blir nog färdig i rippet med dina examina, medan jag ännu gjort ingenting.

— Du skulle läsa litet mera, Ben.

— Har nog försökt, men det förbannade kamratlifvet —

— I höst har du ju inte varit med kamraterna stort alls, efter hvad du sjelf lät förstå hos Walborgs.

— Nå ja — den förbannade . . . det vill säga den välsignade kärleken då —!

Syberg såg ond ut öfver Bens skämt.

— Är det så lättsinnigt du tänker på den? frågade han.

— Se så, ingen moral nu! Du vet nog att jag pratar mera lättsinnigt än jag menar.

Ben smuttade likgiltigt på sitt glas, men Syberg såg retad ut fortfarande.

— Hör du, — sade han om en stund, — huru känner en karl det, när han blir kär i en oskyldig flicka och vet med sig sjelf att han är skyldig . . .?

— Till hvad . . .?

— Det vet du nog.

— Jaså, nå ja, — han känner det inte alls —

— Det är just det, som är så oerhördt lumpet i mitt tycke —

— Det förstår du dig inte på, som aldrig haft några passioner . . .

— Kanske har jag beherskat dem —

— Det tror jag nog är lätt för dig med ditt lynne . . . Men hvarför frågar du mig det?

— Eljes bara, — jag tänkte på . . .

— Om jag skulle förlofva mig — inte sant? afbröt Ben med löje, som föreföll Syberg vidrigt.

— Ja, — svarade han allvarsamt.

— Nå, — än sen?

— Än sen! — kan du tänka på att förlofva dig under det lif du nu för, och med dina framtidsutsigter —?

— Du anar inte huru en förlofning kan svänga om hela min riktning, — med litet arbete tar jag min examen i ett nu, får du se.

— Kanske, kanske, — men är du så säker på att du nånsin kommer att taga någon examen alls? Sade inte fröken Walborg just i qväll att du borde bli sångare? — Har du aldrig tänkt allvarsamt på det?

— I förbifarten . . . någongång på en konsert, — men aldrig på allvar.

— Så tänk på det då!

— Säger du det.

— Det säger alla —

— Säger man det —? Prat! — det går min far aldrig in på ändå —

— Du är ju myndig karl —

— Ja gubevars, men utan kapital —

— Det ha de flesta sångare varit före dig —

Ben lutade sig fram mot Syberg, stödde hufvudet i händerna och armbågarna mot bordet, såg honom forskande i ögonen och frågade:

— Hur intresserar dig allt det der —?

— Hur skulle jag inte intressera mig för dig —?

— Tack skall du ha, sade Ben helt varmt och tryckte Sybergs hand. — Om du vill veta hur det rätt hänger ihop, så nog har jag för mig sjelf tusen gånger känt sångarlusten bränna fastän jag aldrig vågat ge den näring —! Ben satt med glänsande

ögon och såg litet frånvarande på Syberg, som igen öppnat det der vida, lockande framtidsperspektivet för honom. Åh ja! — nog hade han tusen gånger känt den lusten alltid, — att stå der uppe på musikestraden och sjunga, sjunga så hela salen satt i andlös spänning och följde med hvar nyans i hans röst . . . och så han skulle beherska sin röst sedan, — hur den skulle lyda honom som ett annat instrument och hur han skulle tjusa dem alla! — Nej, det var alldeles för stor lycka för honom och han sade helt nedslagen:

— Min röst är inte stor nog, för att den skulle duga till någonting.

— Din röst, — det är just om den, musikkännare sagt omdömen, som du knapt tror —

— Hvad ha de sagt då? — hväste Ben fram, nästan andlös.

— Åh nog vet du, — nog har du hört det alltid, — hela staden har ju samma mening —

— Är det sant? Det blixtrade till i Bens ögon, rösten skälfde, han steg upp, tog Syberg i skuldran och såg honom med en brännande blick in i ögat.

— Vet du då inte sjelf af det, hvad man väntar af din röst —?

— Nej, — ingen har sagt mig det uppriktigt — ingen har sagt mig det så jag trott det, . . . jag har bara slutit mig till deras verkliga omdömen af deras bifall men ingen har sagt mig det, — ingen! — Alldeles i tankarna begynte Ben gnola på en italiensk fiskarvisa, som han sjöng gerna, allt högre och högre, tills han

tog sitt glas, skålade till Syberg och sjöng fullt och klingande ut slutet, medan han tog position vid bordet som en äkta operasångare. — Nej, sade Ben och satte sig igen, — du har väckt alldeles för mycket gamla tankar, dem jag bjudit till att begrafva djupt, djupt . . . så de aldrig skulle få makt med mig. Säg mig, — han for upp igen och tog Syberg i handen, — tror du då sjelf, just du sjelf, att jag kunde bli sångare?

— Det gör jag!

Ben gick med långa, oroliga steg fram och åter i rummet och allt emellanåt fick glädjen så magt med honom att han tog ett sprittande gladt danssteg och skålade till Syberg.

— Du skall vara glad med mig, Syberg, — det är du, som gett mig sjelfförtroende, — om du visste hur du gjort mig glad —!

Och Ben tvang Syberg att följa med sig ut och äta, skaffade ett enskildt rum på ett värdshus, der det fans piano, och der sjöng och musicerade han halfva natten för Syberg under ett enda stort glädjeutbrott, så Syberg nästan blef smittad af hans fröjd. Aldrig hade han trott att några få ord kunde ha ett sådant inflytande på en människa.

När de drucko kaffe efter maten, lade Syberg plötsligt armarna i kors öfver bordet, såg Ben i ögonen och frågade:

— Förstår du nu hvarför jag talade med dig om din förlofning?

Ben såg ut som om han vaknat. — Nej, — svarade han.

Syberg slog sakta takt emot bordet, lutade ned sitt hufvud och sade lågmält:

— Är det vid de der sångarförhoppningarna du skall binda en flicka —?

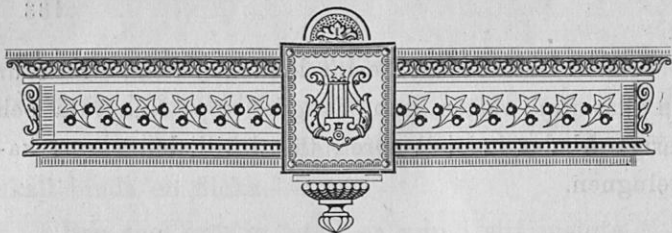
Ben teg, orörlig, utan en min i sitt ansigte.

— En sångare skall lefva för annat än familjelifvet, — det passar inte stort in i hans framtid —

En liten otålig rodnad steg Ben åt kinderna, han tömde häftigt sin likör, ringde på kyparen och betalade. Syberg och han följdes åt ut och strax vid värdshusdörren skildes de.

Men när Ben blef ensam, tog han en lång nattlig promenad bort öfver långa bron, Djurgårdsvägen till venster och vidare hemåt staden förbi Thölö sockerbruk. Det var stickmörkt i Djurgården. De kulörta jernvägslyktorna glimmade svagt öfver Thölövikens tomrum och det småregnade, men Ben kände icke af det. I hans öron susade det och tusen stridiga tankar hvirflade om i hans hjerna. Men ju häftigare hans gång blef, ju mera svetten bröt fram under hans mössa och flöt ned öfver pannan till ögonbrynen, desto mera klarnade en tanke för honom. Öfver hela virrvarret af heta, sjudande känslor, kalla, nyktra och kritiska tankar, stod ett beslut fast och säkert, — att han aldrig, vore det än hela verlden som rådde honom till det, skulle byta ut sin kärlek till Sigrid Walborg mot hvilken lysande framtid som helst. Nej, hon behöfde icke tvifla på honom.

Med detta fasta beslut kom han hem, drack ur en karaffin vatten och hängde upp sina våta och leriga kläder i spjellsnöret, tätt intill den varma kachelugnen.

8.

Staden hade blifvit långt bakom med åkdons-skrammel och stenläggning och sjelfva gatan hade längesedan löpt ut i den breda chausséen med hårdt tilltrampade gångbanor och täta hagtornshäckar på sidorna.

Gud vare lof!

Det var som om man ändat en hetsjagt undan alla squallersjuka, nyfikna blickar. Gud vare lof... hvad det var skönt!

Han famlade efter hennes hand, fångade den och fick en hastig liten handtryckning, full af det hemligaste förstånd, men så måste han omärkligt smygande draga den tillbaka igen för ett par mötandes skull. När han nästa gång fångade upp handen, blef den länge och talande liggande i hans. Deras häftiga, ojemna gång blef lugnare, men de andades djupare och allt djupare, tills hon plötsligt spände ner parasollen med ett ryck, grep tag i hans arm helt oförbehållsamt och slöt sig till honom så ömt att han ryste.

Solen i senhösteftermiddagen lutar skarpt till nedgång, för att påminna dem att vända om. Nej, — det märker man icke. Mekaniskt och frånvarande gå de vidare. Öga i öga och mun längtande till mun, stappla de för hvarje småsten eller grop, som ligger dem i vägen. Men när en stor gallerport med förgyllda kors och upp- och nedvända facklor öppnar sig till höger och visar en djup granallé, som smalnar af i perspektivet, flyger en tanke genom dem båda:

Dit! — der fins ro.

Det är högtidligt och stilla under granarna, sidogångar löpa undan till höger och venster och skarpa, allvarsamma konturer af stenblock och jernmonument sticka fram genom höstens brokiga bladmassor, för att nästa sekund dyka ner bakom dem igen. Luften är välgörande fuktig för deras längtande läppar och heta kinder. Hon har släpt hans arm, ty här och der i hufvudgången möter dem en tyst grupp med kransar och buketter eller en ensam kvinna med näsduken i hand. I en sidogång taga de af och lönnarna hänga bländande röda och gula draperier för alla nyfikna blickar.

Ändtligen ensamma!

Omedelbart, magnetiskt luta de sig till hvarandra. Den fuktiga blicken flyger icke längre orolig omkring, men vidgas, fosforescerar nästan och slutas sedan halft i namnlöst känslorus. Hon svarar honom flygtigt, nästan undvikande på hans långa, bedjande kyssar, lutar sitt hufvud tillbaka, men blir stående slutet intill honom och talar, . . . talar . . . som

om hon nu först fått ord till hela sin lycka. Qvitterande som en grönsiskas, sprittande liflig och full af oändligt ömma tonfall är hennes röst, och han tvekar hvilketdera är ljufvare att lyssna eller kyssas...

Men hon smyger sig tätt, tätt upp emot honom och bönfaller med hvarje rörelse, hvar blick, hvart tonfall om att ej bli störd i sin lycka... att få hålla den... hålla den länge... för evigt... allt medan hon ger honom sina kärleksdruckna läppar längre och längre.

Då prasslar det till i löfven bakom dem och en gammal, torftigt klädd qvinna kommer fram med en trädgårdskratta öfver skuldran. Hon kastar en lång, ogillande blick på de två och försvinner på andra sidan om gången. Löfverket slår prasslande igen om henne, smågrenarna streta med den svarta kjolen och knastrandet hör upp.... Hon har funnit en ny gångstig några steg derifrån.

Det första ljudet har långt innan qvinnan kom fram, slagit ner som en blixtn mellan de två. Hon står likgiltigt småleende och borrar sin sko in i den fuktiga sanden, all ömhet är borta, blicken vaken och utmanande, medan han långsamt hemtar sig och famlar oskickligt i sin ficka efter en cigarett för att se sosselsatt ut.

— Kom, vi gå vidare!

Skymningen slår rot derinne i småskogens grentrassel på de rikas kyrkogård, sveper sorgflor om allvarsamma stenblock och retuscherar konturerna på jernkorsen, som sträcka ut sina magra armar efter en

ny försonare för det stackars syndiga, lidande och lefnadslustiga människosläktet. Men der de smala gångarna mynna ut i andra bredare, lättar sig doket för att låta någon ensam sörjande, som fördröjt sig vid en älskad graf, finna vägen vidare mot utgången. Uppe på kullen, der träden stå glesa, lyser aftonrodnaden fridfullt öfver all höstens härlighet och kastas igen af förgyllda kors, polerad marmor och svart granit.

Längre ned vid sjöstranden är de fattigas hviloplats. Småskogen armas ut i buskar och sandfältet tager vid. Just tätt invid stranden slutar planen i en terrass och under den står alen höggrön i den allmänna färgförvirringen. Strax nedanför i viken bugar sig vassen ännu lika smidigt för höstens aftonblåst som för sommarens sömniga qvällkåre. Breda, djupa, sandiga gator dela slätten i reguliära stadsqvarter, der bleckplåtar med grafskrifter skylta som husnumror.

Men tätt under terrassen löper en ovårdad gångstig, upptrampad af tillfälliga vandrare, själfsvåldigt och naturligt mellan alarna med jordvallens yfviga gräsmatta på den ena sidan, viken med vassen och längre bort fjärden på den andra. Hösten har hela den vackra Oktoberdagen, ända sedan solen gick upp, beherskat sitt melankoliska lynne, men så snart de långa makliga skuggorna fått öfvertaget, tager den igen all sin hycklade glädje och sitt krystade, brokiga maskeradskämt i det mest hejdlösa, trånande vemod långt bort öfver den dunkla jemngrå fjärden till furutopparna på andra stranden, som hjälplöst sträcka upp sina förtviflade knotiga grenar öfver den mörka skogsremsan.

Och då hörs det nere på gångstigen dansande muntra menniskosteg.

Hand i hand, i uppsluppen språngtakt komma de två fram och stanna skrattande framför ett bredt dike. Hon tvekar för språnget, men inom ett ögonblick sitter hon stadigt högt uppe i hans armar. Med ett litet skri fattar hon honom om halsen och i detsamma äro de öfver.

— Släpp mig!

— Inte ännu.

Och nu är hon hans byte. Han bär henne i galopp vidare, hon jublar hälften rädd, hälften förtjust och han stannar slutligen helt andlös.

— Nu är du trött —

— Trött! — jag?

Men när han vill fortsätta, glider hon ner mellan hans armar trots allt motstånd, just när hon håller på att nå marken finna deras läppar hvarandra och när hon slutligen nått den, utbrister hon nästan triumferande:

— Du är stark, Ben!

Han kastade sig endast handlöst ned under alarna och sträckte sig bedjande efter henne. Hon föll på knä och for med sin doftande, mjuka näsduk gång på gång öfver hans bultande tinningar som ville hon nu fläkta bort från honom all vidare ansträngning och möda.

Han slöt ögonen i ordlöst välbefinnande medan skuggorna kröpo fram ur småskogen på de rikas kyrkogård, der vårdarna stodo tätt som en folkhop vid festliga tillfällen. Allt flera kommo de, slöto sig till-

samman och stormade ut öfver sandslätten med de fattigas tallösa skelett sex fot under murkna träkors, gnisslande väderflöjlar och oläsliga salmverser. Jagade bort öfver alarna och de två lyckliga dagsländorna under dem, vidare ut öfver vassen och fjärden till den enformiga mörka skogsremsan på andra sidan. Der samlades de alla, men fjärden låg glatt emellan och lät dem stryka hän öfver sig. Furornas uppsträckta, förtviflade grenar derborta öfver mörkret sjönko ner allt djupare, tills aftonhimlen slutligen bleknade hopp-löst öfver ett enda vågrätt streck, rätlinigt och konsiderationslöst.

Under alarna hade man ingen tid öfrig för tomma skuggor. Här fans handgriplig verklighet efter alla fantasier och drömmar och han kunde icke tröttna att stirra in i två stora, njutningsdruckna pupiller och andas in hennes varma andedrägt. Han söp in den som en haschisrökare. Den underbart lefvande värmen från en annan älskad varelse, trängde genom hela hans väsen och han kände sig ett ögonblick fullkomligt magtlös inför hennes välde. Hade det gäلت, skulle han ha kunnat begå hvilken ädel handling som helst för henne — och hvilken neslig. Men det gälde det icke.

Lycklig och nedtyngd af en aldrig förut känd trötthet, satt hon med hans arm om sitt lif och lät sig lösas upp i aningsfull sällhet. Hvar gång han kallade henne skön, ryckte hon till och fick en lust att berusa honom helt med sin skönhet, så han skulle ligga vid hennes fötter och ligga som en usling . . . han, som var så stolt eljes!

Men nej, — hon ville hellre sjelf se upp till honom, sjelf vara den svaga . . . hon var ju så magtlös, så jublande trött . . . och plötsligt sträckte hon ut sig i gräset, tryckte sitt hufvud ner i hans sköte och slöt ögonen . . . Der var tryggt och godt. Alla minnen från den tid då hennes kärlek grydde kommo fram, en för en, fagra och barnsliga. Hon greps af en svindel af lycka, det tyngde öfver hennes ögon så ljuft, hon försökte se upp och bedja honom hjelpa sig, men förmådde det icke.

En rustung vanmakt höll henne qvar omotståndligt och hon öfvergaf småningom hvarje tanke . . . kände sig som ett lyckligt barn hemma i sin egen lilla bädd, trött, namnlöst trött efter de underbaraste lekar . . .

Inne på de rikas kyrkogård var det som om mörkret sjelf stigit upp ur grafvarna. Det kastade sig vigt som en ekorre från träd till träd och väfde lik en väldig spindel granallén full af den svartaste natt. Men det hann blott halfvägs ut på de fattigas sandslätt, innan det tryckte sig ned i busksnåren och kröp lömskt som en tjufskytt ut emot strandalarna.

Kyrkogårdsmörkret brukar ha respekt med sig; det jagar endast genom att skymma dagligen bort tjoftal lefvande från deras döda. Intet under därför om det blef hängande mållöst af förvåning i alarnas löfhvalf, när de två derunder icke gjorde ett tecken af förskräckelse.

Han hade varsamt böjt sig ner öfver henne och följde orörlig med huru ett qvinnobröst stiger och faller jemnt som dyningen efter dagens bris, medan

andedrägten härmar sorlet mot strandstenarna. Hennes ögonlock lågo fina och hvälfda öfver den kloka blicken och han trodde ett ögonblick att hon sof. Strök henne så lätt öfver kinden, mjukt och älskligt, som hade alla hans vekaste känslor löpt ut i finger-spetsarna.

— Sigrid!

Intet svar. Endast en frossbrytning genom hela gestalten, som tydligen kändes öfver på honom sjelf. Han förde sin arm skyddande öfver henne och kyste henne lätt på kinden:

Sigrid, du fryser — stig upp!

Häftigt som en fjeder spratt hon till.

— Ja, ja, — det är ju du, sade hon lugnad och strök med handen öfver hans ansigte, — det var för mörkt att urskilja det.

Hon reste sig upp beslutsamt. Med armen om hennes midja lotsade han dem fram längs gångstigen under terassen. Uppe på den höllo starrgräs och väderflöjlar själsmessa för de fattiga.

— De döda unna oss vår lycka, sade hon.

I granallén strök vinden genom de mörka topparna och prasslade i löfven rundtomkring. Här och der otydliga konturer af kors och urnor.

— Frid öfver de döda! hviskade vinden och strödde trädens sommarvälsignelse ut öfver dem. Hela den allvarsamma staden af vårdar lyste gillande sin frid öfver den unga kärleken, som sökt sin tillflygt hos de döda.

Den stängda gallerporten med korsen och fack-

lorna skulle i morgon åter öppna den eviga kärlekens säkra famn, men den timliga kärleken tog sin älskade på ett par starka armar, bar henne öfver stengärdsgården ned till vägen utanför och ännu ett långt stycke fram längs den, och när han slutligen återlemnade henne åt marken, hviskade hon snabt som vinden och flygtigt:

— När träffas vi åter här?

9.

Assessor Walborg satt med senator Walborg och afhandlade sin dotters förlofning. Det var hemma hos assessorn efter en slägmiddag och flera personer voro närvarande.

— Nej, det är intet briljant parti, — pojken har ingenting utom hvad han i en framtid möjligen får ärfva, men kära bror — hvad skall man göra åt ungdomen när den går och förälskar sig? Skilja åt dem menar du. Nej, — det har jag verkligen inte hjerta till; det blir så mycket gråt och nervositet, — Gud bevare mig för dylikt! Låt man ungdomen ta ut sin rätt; om han är en duktig pojke som jag tror, blir det nog karl af honom och Sigrid har också tid att vänta —

Senatorn log och assessorn fortsatte med samma välvilja:

— Hufvudsumman är att de unga hålla af hvarandra, och det lära de nog ha gjort en dryg tid redan. Barndomstycke säger du, ja ja, det är just det

som håller, — hade du och jag . . . ja du vet bäst sjelf hvad det vill säga. Ung är han, — en riktig pojke ännu, men desto större uppriktighet och god vilja är det med i spelet. Och det der hemlighetsmakeriet med förlofningar kan jag inte alls med; det blir ändå så mycket prat och örontassel — nej, bäst är det att de unga bekänna spader och säga rent ut: — vi ha nu råkat så illa fast att bli kära i hvarandra och bry oss inte om att hålla det hemligt, utan låta alla menskor se att det är vår ärliga mening att gifta oss så snart vi det kunna. Det tycker jag är kontroll nog på en hederlig ung man, så han arbetar efter förmåga på att snart kunna försörja sin hustru.

Assessorn sjönk tillbaka i skrifstolen, bred och tillfreds, strök sin välrakade haka och såg ut såsom han förtröstat fullt på framtiden. Senatorn sade heller ingenting emot, log sitt finaste intelligenta diplomat löje och gaf sig att undersöka några cigarrlådor men fann icke på en tillräckligt svag sort, hvarför han tog en af sina egna cigarrer ur sitt fodral och vände den mellan läpparna. Men inom släkten såg man en smula mera blidt på förlofningen efter assessorns godmodiga försvar af densamma, — man hade trott han långt ifrån var för den.

Så alldeles enkel som assessorn framställt sin åsigt om saken, var den långt ifrån. När Sigrid hade förtrott sig till tant Walborg, såg modren först litet rörd på sin dotter och kysste henne helt högtidligt på pannan utan både förebråelser och misshag, men så besinnade hon sig: — Hvad skall pappa säga?

Det hade Sigrid sjelf alls icke tänkt på. Hvad skulle väl pappa heller annat än gilla sin dotters smak, han hade ju så sällan satt sig emot hennes vilja eljes — hvarför skulle han nu just motsätta sig i denna hennes lifs viktigaste angelägenhet. Hon var van att med några goda ord och litet envishet få sin vilja fram och modrens inkast bekymrade henne föga.

Hon ville sjelf meddela pappa sin nyhet, det skulle säkert beröra honom angenämare, än om han fick höra det i andra hand genom mamma. Och med små beslutsamma steg gick hon in till assessorn en morgon då han sofvit väl natten förut och småskämtat vid frukostbordet. Mamma Walborg följde sin dotter till dörren och kunde ej låta bli att stanna så nära den som möjligt, för att kanske få höra någonting utan att utsätta sin husfruvärdighet för det nedsättande i att stå bakom en dörr och lyssna.

Det första som hördes ut i salongen var ett långdraget och betänksamt så—å! Assessorn hade således fått reda på nyheten. Men när det ingenting vidare hördes, hvarken glädjeutbrott eller sorgelåt, tog tant Walborg sin mest omedvetna min på sig och gick in till sin man och dotter.

— Nå kära mamma, nu ha vi en ny omsorg igen, sade assessorn med en suck.

— Så är det, — den skulle ju komma förr eller senare —

— Ja ja, men nog var det allt en smula förhastadt det här, — en sådan pojke som Thomén ännu är —

— Det går ju om med tiden, vågade Sigrid förmoda med sin fars egen qvickhet.

— Går visst, går visst, men det kan räcka längre än som nödigt är. Han har ju tagit ingen examen ännu, — inte engång sina preliminärer, om jag gissar rätt. Jag skulle föreslå ni sköt opp den der förlofningen ett år ännu, — tid har ni ju, och vänta måste ni ju ändå.

Det var ej i Sigrid Walborgs smak. Hon hade tusen invändningar att göra och när modren kom till och understödde hennes vilja, hade assessorn intet annat val än att foga sig i omständigheterna, fastän han gjorde det med en suck och en min så tungsint och litet hoppfull, att Sigrid blef helt sorgsen till mods; men tant Walborg klappade assessorn på axeln och skämtade med hans farhågor.

— — — — —
Inne i salen var det stelt och påfallande tråkigt efter slägtmiddagen. Samtalet hade sinat ut med de sista dropparna i bottnen på kaffekoppen och emellanåt var det så tyst att man hörde assessorns stämma från herrummet bakom förmaket.

Sigrid hade blifvit gratulerad af alla och Ben af de flesta. Man hade tagit dem i hand på tjugo olika sätt, högtidligt och vänskapsfullt, välmenande och beklagande och tjugo par ögon hade dels forskande, dels blygt gjort sina stumma frågor i deras. Ben gjorde den anmärkningen att han icke sett hjertlighet lysa fram i ett enda af dem, men Sigrid tog hela saken mera formelt, sysslade med serveringen och representerade husets äldsta dotter.

Trots att Ben beslutat taga hela gratulationskomedin från den glada sidan, gick han och led obeskripligt af att veta sig och sin kärlek vara diskussionsämnet för dagen. Det var någonting motbjudande och profanerande för hans kärleks innersta väsen att den skulle exponeras så här. Hvart han än kom, till hvilken grupp af damer han än sällade sig, tystnade det förut förda samtålet vid hans närmande, näsdukar kommo i gång och bemödanden gjordes att diskutera allmänna ämnen. Men ingen sällhet får ju vara oblandad, tänkte han igen, — och människorna stå nu engång för alla beredda att hålla malört i hvarje ögonblick någon djerf medmänniska hotar bli lycklig. Man går omkring och önskar andra lycka och medgång, men skulle lyckan händelsevis infinna sig, är man den första att med knappnålssting pina ihjäl den afundsvärde. Nej, — nog var det då bäst att sätta sig öfver alltsammans och uppmuntrad af Sigrids glada ögonkast lyckades han behjelpigt.

I detsamma kom Sigrid Walborg emot honom öfver golfvet. Man ville ha honom att sjunga igen, fastän han strax efter middagen underhållit sällskapet med musik en god halftimme. Just då han stod i begrepp att gå till pianot, kom det en halfgammal dam af medellängd fram till Sigrid och bad henne presentera sin fästman för sig, — hon hade försummat det hittills.

— Nej, har jag gjort det! utbrast Sigrid fastän hon mycket väl visste sin försummelse med sig, ty den halfgamla var Ben föga angelägen om att bli bekant med, det kände hon till förut. Nu hjälpte ingenting.

— Min fästman — fröken William, presenterade hon.

Fröken William var det absolutas apostel. Ett decideradt fruntimmer var hon dessutom med ett energiskt sätt, som banade henne väg öfverallt. Hon var aflägsset slägt till fru Walborg och hade engång gjort hennes bekantskap vid en badort och så snart Walborgs flyttat till Helsingfors, tog hon upp den gamla bekantskapen och besökte familjen regelbundet två gånger i veckan. Hon var litterär, hade namn om sig för utmärkt skarpt hufvud och var en entusiastisk ifrare för sedligheten. Medlem i federationsföreningen hade hon sitt rika verkningsfält staden rundt, höll uppsigt öfver sedlighetspolisen och bröt lans för qvinnans sak när och hvar som helst med skarpa, tydliga uttryck, utan att bry sig om ogillande familjefäder och lyssnande unga flickor. Hon hade en idé: qvinnans rätt att fordra renhet af mannen såsom han fordrade det af henne, och hon arbetade på en sammanslutning af qvinnor med löfte att de aldrig skulle gifta sig, utom med en sedligt ren man, men först när den sammanslutningen omfattade alla qvinnor, skulle hon i spetsen för dem skrifva lag för människoslägtet.

— Herr Thomén är ganska ung, började hon.

— Åja, medgaf Ben, som hyste motvilja för henne af instinkt.

— Ni är lycklig nu? halffrågade hon och stödde sig mot ett litet bord i det hon såg Ben examinerande i ansigtet.

— Lagom! — försökte Ben skämta.

— Nej, nej, — lagom är för litet, alldeles för litet. Det var fröken Williams fasta beslut att aldrig gilla ett skämt, äfven om hon förstått det. Hon mönstrade Ben såsom en förbrytare; hans lediga sätt och lätta löje hade genast tilltalat hennes inquisitorsnatur.

— Ni älskar er brud? frågade hon helt oblygt.

Ben visste ej hvad han skulle svara, Sigrid hade lemnat dem genast och han såg ingen utväg att undkomma. Oartig kunde han heller icke visa sig som blifvande måg i huset och han slingrade sig undan fröken Williams stränga sanningskraf genom att påstå att han redan länge hållit af sin brud.

— Lycklig den unge man, som tidigt bundit sin kärlek. Det har säkert bevarat er för mycket ondt?

Ben kunde icke annat än nicka medgifvande, så påkostande det än föreföll honom att bli tvungen dertill som en skolpojke.

— Ni är sångare — ni lefver mycket bland kamrater?

Igen ett medgifvande från Ben.

— Frestar det aldrig er att glömma den ni älskar?

Det började bli för mycket, Ben pustade och strök sig med näsduken i ansigtet.

— Men er kärlek skall bevara er, tillade fröken William profetiskt. Hon stod en liten stund tyst och så frågade hon om Ben tillhörde ynglingaföreningen för sedlighet.

— Nej.

— Det är ett godt fält för er, — skrif ni in er der och vi skola råkas oftare.

Ben teg.

— Gör ni det? frågade inqvisitorn.

— Jag tror... jag tror jag inte får tid öfrig...

Ben hade dragit sig undan hennes närmaste trollkrets, stötte till tjenstejungfrun, som just kom in genom dörren med en bricka full af tomma kaffekoppar och fick en god anledning att afbryta samtalet och taga upp några teskedar.

— — — — —
Borta på Kapellet i Esplanaden satt en liten klick af Bens närmaste vänner.

— Nå, — Thomén som är förlofvad, —

— Nej dra nu för sjutton —!

— Vist fan är han det.

— Hvem är offret?

— Fröken Walborg.

— Hvem är det?

— En från landet.

— Jag känner henne från flera år tillbaka. Hon gick här i fruntimmersskolans pedagogieklass.

— Är hon nått?

— Såder —

— När har Thomén bedrifvit den kurtisen?

— Det är barndomsvänskap —!

— Derfor har han inte synats till i höst.

— Ja, Thomén har alltid varit litet idealist.

— Snygg idealist —!

— Men aldrig var han rätt svår på andra flickor —

— Har hon pengar?

— Vet inte.

— Nå, inte är Thomén just giftasvuxen ännu —
 — Ja men, det kan göra honom godt ändå,
 det här —

— Vi ska inte säga något innan bröllopet —

— Om det nånsin blir af —

— Om det nånsin blir af!

— Vid ett bord helt nära satt en student och tittade alltemellanåt öfver sin tidning bort till deras bord. Han lyssnade girigt till allt hvad de sade och såg eljes ut som hade han ej varit van att röra sig på värdshus. Kyparen behandlade honom med tydlig missaktning. Det var vännen Syberg.

Huru han kommit att förvirra sig på ett värdshus alldeles ensam och midt på förmiddagen, var nästan oförklarligt för honom sjelf. Midt i sitt arbete hade han fått en sådan nervretande oro öfver sig, att han icke höll tankarna ihop längre. Han måste ut att flanera längs Esplanadgatorna, tills han slutligen kände sig trött och törstig, utan att hans oro fördenskillt sig en smula. Då gick han in på kapellet och bestälde sig en bock — kanske skulle det lugna honom. Han fick tag i en gammal svensk skämttidning, hvars qvickheter han innerligt afskydde, men läste den likväl med ett slags hat. Sedan hörde han plötsligen Bens namn nämnas och såg upp i tron att få se honom sjelf, med sitt lättsinniga, småsatiriska löje. Han hade icke träffat honom sedan de skilts åt som halfva-ovänner efter supén på tumanhand och icke heller brytt sig om att söka upp honom. Hos Walborgs hade han nog varit sedan dess, men der hade man ingen-

ting sagt om förlofningen, lika litet som han märkt något.

Och nu hörde han om Bens förlofning af deras samtal der vid det andra bordet. Först tog han det för sqvaller alltihop och hade lust att stiga upp och slå sin näfve i bordet midt framför sällskapet och ryta till åt dem att det var lögn, — en evig lögn, så sant han här stod och att de skulle vara så goda och tala om Sigrid Walborg i litet mera valda ordalag, eljes skulle de få med honom att göra. Men småningom började han tro på det sjelf, -- ryktet hade väl icke kommit ur luften heller och han tyckte sig komma ihåg ett visst diskret drag som af en hemlighet öfver hela familjen, sista gången han besökte Walborgs. Det var honom som ett slag i ansigtet och hans sårade egenkärlek revolterade honom.

Sin svartsjuka tillstod han aldrig för sig sjelf, men han kände att han nu begynte hysa en ny och klar känsla för Ben, som gjorde honom isande kall.

När han sedan hörde kamraternas omdöme om Bens förlofning, kände han sig mera försonad med det som passerat. Han bestälde en ny bock och satt kvar tills man diskuterat ut förlofningen vid det andra bordet och gått bort. Då föreföll honom hela världshuset, der han första gången var inne, med ens så ytterst förhatligt och smutsigt, begagnadt af hela verlden och banalt. Här fans ju ingenting, som icke stod att köpa — och han sparkade till skämttidningen på golfvet, kastade betalningen för två bockar på bordet och gick sin väg.

Han gick rakt hem till sig, utan att söka upp sitt matställe för middagen, ty han var fullkomligt mätt och dessutom qväljde honom ölet som han druckit. Der kastade han sig på en soffa och tänkte öfver allt hvad han hört. Och af alltsammans qvarhöll han ett enda yttrande, som nästan gjorde honom godt: — om det nånsin blir af . . . om det nånsin blir af..!

— — — — —

Ben hade de sista fyra veckorna dagligen varit hos Walborgs hela eftermiddagen igenom. Till slut begynte han märka små antydningar att han ej borde slarfva bort sina aftnar, utan använda dem till någonting nyttigare, än att sitta i en soffa och hålla Sigrid om lifvet eller räkna hennes fingrar hvarf på hvarf. Utom det att assessorn nästan aldrig talade till honom och tant Walborg sjelf höll inne med sin vänlighet; — endast Sigrid var oförändrad, älskvärd och förtjusande.

Till en början såg Ben godmodigt förbi alla små hänsyftningar så misstänksam och känslig han än eljes var för de allra minsta anspelningar på hans görande och låtande. Ty han var så lycklig och vid det jemnaste, mest älskvärda och förlåtande lynne i verlden, och Sigrid som ville att han skulle taga i sina studier af egen inre drift, hjälpte honom att skratta bort tant Walborgs välmenta påstötningar.

Men igår qväll hade assessorn sjelf kommit in i Sigrids rum der de två sutto. Ben kände en obehaglig kylig pust öfver hela sin varma lycka, fastän assessorn såg mer än godmodig och leende ut när han han slog sig ned vid det lilla bordet. Han tog ett

nätt, inbundet dikthäfte derifrån och begynte slå det i marschtakt mot sitt knä.

Armen som Ben smugit kring Sigrids lif, drog han småningom åt sig, hans fingrar plockade ännu på hennes ärm, men om en stund tog också den förtroligheten en ända och han satt helt stel bredvid henne i soffan, medan marschtakten mot assessors knä ljöd allt tydligare.

— Nå, — hur långt har du kommit på din examen?

Ben svarade undvikande, fastän han för sig sjelf beslutit att säga kraftigt och klart ifrån, när assessorn ville blanda sig i hans angelägenheter, hvilket han insåg att förr eller senare skulle inträffa. Nu slog hans samvete honom med en stor ödmjukhet, ty han hade icke ännu öppnat en bok på hela hösterminen, fastän han hvarje dag beslutit att det skulle ske i morgon. Men än kom det ena, än det andra emellan och när han redan några gånger läst ett par sidor i sina rifna, lånade anteckningar, flög en egendomlig, retsam melodi honom i hågen, hvem vet hvarifrån, och för att få ro för den, måste han gå in i salen hos sitt värdsfolk och taga ut den på pianot. Var han engång vid pianot kunde man svära på att det kom förmiddagskaffe och värdinnan sjelf satte sig med sin stickstrumpa i soffan för att höra honom fantisera, — han gjorde det så bra, sade hon, och så bad hon Ben att sjunga. Så gick förmiddag på förmiddag och redan strax på eftermiddagen var han hos Walborgs der han dröjde öfver qvällen, långt in på

natten emellanåt, när tant Walborg var vid lynne. Derifrån gick han hem om det ej var sångmöte eller han eljes hade lust att träffa kamrater.

Men nu satt assessorn sjelf bredvid honom, slog takt mot sitt knä med ett dikthäfte och frågade hur det gick med hans studier.

— Jag tänker ta civilrätten i vår, sade Ben och såg tankfull ut genom fönstret öfver det grå kaserntorget med sina toppade lönnar och kastanjer, halft plundrade på sina blad af höststormarna.

— Men det kostar mycket arbete, invände assessorn.

— Åja, — nog får man allt lof att läsa —

— Ja, jag mins när Gustaf låg inne och läste i Helsingfors, — det ville aldrig bli något af hans examen, innan han for ut på landet för att slippa kamratlivet och alla de många förströelserna här.

— Det är inte utan att jag också tänkt på att flytta ut till landet för att läsa under vårterminen, sade Ben saktligt. Sigrid såg icke alls misslynt ut, öfver den tanken.

— Men hur skall det gå med sången och sällskapslivet? frågade assessorn.

— Åh — det blir inte svårt att försaka dem, jag har redan börjat ledsna på alltsammans.

— Men kamraterna då?

— Ja, dem också! Dessutom får jag ju träffa dem när jag kommer in för att helsa på Sigrid.

— Och när skall den der flyttningen bli af —?

— För vårterminen har jag tänkt . . .

— Men i höst studerar du här i staden —?

— Ja, med farbrors tillåtelse . . .

— Den skall du hjertans gerna få, när det gäller någonting så förnuftigt som att läsa, skämtade gubben. Sigrid småskrattade och Ben sjelf kunde icke låta bli att le litet öfver sina studier och frågade med den naivaste öppenhjertlighet:

— Tror inte farbror det skall bli någonting af då?

— Det tar jag för gifvet, att du med dina allvarsamma giftermålsplaner skall göra undan några sådana småsaker som examina i ett nu —

Ben fick igen en obehaglig känning af situationens allvar, såg litet modstulet på Sigrid, men hon tog hans hand uppmuntrande:

— Sjung litet för oss! bad hon för att göra ett slut på pappas sarkasmer, ty hon tyckte långt ifrån om att Ben behandlades som pojke inför hennes ögon.

Ben grep tillfället i flygten, störtade till pianot och så snart han begynt sjunga sina eviga Schubertvisor, tog assessorn till flygten; — han hade piggat upp pojken tillräckligt för i qväll, tyckte han sjelf.

Och Ben sjöng och Sigrid lutade sig mot honom från stolen bredvid. Hennes hufvud låg mot hans axel medan han sjöng hennes älsklingsvisa, den italienska serenaden, men assessorn stängde dörren efter sig och tog bekymrad ihop med sina landtmäterihandlingar; — han hade nu två pojkar att bekymra sig för, det var icke nog med hans egen latmask till

yngre son, som fått hud igen vid uppflyttningen till högre klass trots sommarinformator och allt . . .

När tant Walborg efter ett par timmar kom in i salen för att bedja de unga in till qvällsvarden, flög Sigrid upp röd som en pion ur den stora hvilstolen, men fastän hon flög upp ur den, satt der en annan qvar, litet flat öfver att bli öfverraskad midt i den ljufvaste tète à tète, som ungdom och sorglöst framtidshopp kan ge två älskande i en liten salong, der det lyser blott ett ljus i kronan, dämpadt och rödt genom det mattslipade glaset.

Qvällen derpå satt Ben första gången hemma under hela höstterminen. Strax efter middagen hade han en nästan ööfvervinnelig längtan att se Sigrid, men han kom ihåg assessorn och hans längtan blef en liten smula svalare. Det hade tagit på hans stolthet betydligt att bli kujonerad i Sigrids närvaro och han beslöt att icke utsätta sig så snart igen därför.

Han tog itu med sina anteckningar. — Om det smakade trä! Han läste en halftimme, såg upp och lyssnade, — det var som hade han hört steg i farstun.

När ingen kom, tände han med en suck sin cigarett, och tog till anteckningarna igen. Han rökte alldeles förfärligt den qvällen. Ungefär tio sidor voro flygtigt genomgångna, när han sköt häftet åt sidan och tog ihop med boken i stället. Men det gick så ohyggligt mycket på en sida i boken, minst lika mycket som på tio i anteckningarna — och han bytte om igen.

Emellanåt trängde Sybergs råd om hans sångar-

hana mellan honom och boken, men då såg han upp på Sigrids fotografi i kabinetformat, som han nu hade lof till att hålla framme på bordet, och han tog ihop med anteckningarna dubbelt flitigt. Vid ett dylikt vädjande till fotografien stannade han engång och såg på den.

Der satt han minst en half timme framför hennes bild med den välkända mjuka kindkonturen och den smala pannan, som var det fulaste i hennes uttryckfulla ansigte. Men han älskade sjelfva bristerna der likasom han höll af hennes små hvardagsfel. Hon var nog den tilltagsna och dugtiga flicka han behöfde framdeles i lifvet, men bortskämd var hon — ohjelpigen bortskämd och likväl så älskvärd så älskvärd, att man icke kunde annat än älska och förlåta henne.

Då ringde det i tamburen. Ben anade att det gälde honom och försökte strax se mycket missnöjd ut öfver att bli störd.

Det var två vänner.

— Åh sjutton, är du hemma, — det är man eljes inte van vid nu för tiden . . .!

— Sitt ner, sade Ben litet tort.

— Läser du?

— Som du ser . . .

Det blef ett litet uppehåll, kamraterna sågo på fotografin framför Ben, nickade menande åt honom och så frågade den ena:

— Skall du gifta dig snart —?

— I öfvermorgon, snäste Ben.

— Det var snart det; — bjuder du oss på bröllop?

— Nej, ni får betala entrée —

— Skall det bli ett sådant spektakel af att det lönar sig —?

— Jo.

Det drog i Bens mungipor, men han bjöd till att se allvarsam ut och gäspade för att visa sin likgiltighet. Man sade ingenting på en stund. Då tog Bens sprittande lynne öfvertaget, han lutade sig bakut, fnittrade af en inre uppsluppenhet och proponerade med högtidlig röst, ofantligt allvarsamt:

— Ska vi då äta sexa?

Det blef stort glam. Kantänka, hvad betydde några timmar mer eller mindre när han nu engång var kommen i lästakten, och han beundrade nästan sig sjelf för de tio sidor han läst i dag — mera skulle han i alla fall ej orka med.

Så bar det af ut.

Det var egendomligt med den klick Ben numera hörde till, att den hade sina egna frimurarqvickheter, dem ingen annan egentligen fullt begrep, men sjelfva kiknade de af skratt, ty man kände hvarandra så noga och fann det löjligen eller qvicka så lätt. De hade utbildat en formlig ordlekssport, som de idkade med raseri senare på natten när likören gaf de befängdaste idéer och ordsammanställningar. Man beundrade hvarandras qvickheter ömsesidigt och ansåg sig i allmänhet som ett slag intelligensaristokrati med stora rättigheter. Det var onekligen ett

annat sällskap än Priffes och sångarnas, här fans ungt folk med beläsenhet och ideer, intressen icke att tala om.

Klockan tre på natten ströfvade de ifrigaste och Ben med dem, omkring i arbetareqvarteren på Rödbergen för att studera folklif och det var nog ett och annat de sågo der. Ben mutade sig sjelf med att han i morgon skulle berätta Sigrid Walborg större delen . . . *nästan* alltsammans, — det kunde vara på tiden att också hon lärde sig känna lifvet litet närmare. Han kom hem framemot morgonen, uttröttad och feberaktig medan en sömnig gaslykta här och der blinkade förebrående efter honom.

Som hans första flitiga qväll blefvo de andra. Hans samvete sjuknade mer och mer inför Walborgs, men det var omöjligt för honom att allvarsamt taga itu med juridiken. Småningom blefvo hans besök der glesare och kamratlifvet gaf honom den glädje som han behöfde. Hvarje gång han tänkte på Sigrid Walborg, fick han likasom ett stygn och hans sjelfförebråelser tyngde ned honom dagarna i ända, tills han lättade sig om qvällarna bland vännerna så han blef den mest uppslupna och galna af dem alla.

Men i December tog han ett jättebeslut. Han skulle följa med en domare på ting under vårterminen, det var det enda sätt hvarpå han kunde studera. Hans far hade då varit den närmaste att vända sig till men Ben hade nog af lifvet i hemmet. Han skylde på sin nödvändighet att lära bättre finska än den savolakska och tog in för vårterminen hos en domare i Jyväskylästrakten för att bli invigd i juridikens hemligheter.